

Kaj je ugotovil pre-
brate na strani 20.

Sedemindvajset let je moralo poteči, da je bil v znamenju seje obeh zborov zvezne skupščine, na kateri je predsednik predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek razčlenil razmere v državi in njen mednarodni položaj.

Dramatično pred in po seji

Za prejšnji teden bi lahko rekli, da je bil v znamenju seje obeh zborov zvezne skupščine, na kateri je predsednik predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek razčlenil razmere v državi in njen mednarodni položaj.

Na tiskovni konferenci je dva dni pred zasедanjem skupščine član predsedstva SFRJ Stipe Šušvar na vprašanje novinarjev dejal, da bo Drnovšek govoril v svojem imenu in da bi morebitna nestrinjanja z njim izrazili ostali člani predsedstva v skupščinski razpravi, kar pa bi bilo na svoj način vseeno nekoliko neobičajno. Predsedstvo se — kot se je pokazalo — ni moglo poenotiti, zato je bila pred začetkom zasédanja skupščine, sklicana še ena seja, na kateri so se poenotili o tem, da bo Drnovšek govoril vseeno v imenu predsedstva.

Drnovškov »klik k razumu in dialogu« je potem delegate v skupščini po stari navadi nekako razčetril in ponovila se je že običajna slika: neenotnost. Drnovšek je prav zaradi svojega (predvidenega) nastopa v zvezni skupščini, obiskal pred štirinajstimi dnevi tudi Kosovo, da bi se tako na lastne »oči in ušesa« prepričal o stanju v pokrajini Kosovo.

Naj pri tem omenimo ugotovitve zagrebškega Vjesnika, ki je ob Drnovškem prihodu v Prištino zapisal svoje začudenje, ker ga tam ni pričakal — kot bi bilo to po protokolu normalno — predsednik republike Srbije (v

sestavu katere je Kosovo) Slobodan Milošević. Vjesnik pri tem precej pikro sprašuje, kaj bi bilo, če bi prišel Milošević recimo v

Kraljevo ali Kragujevac, pa ga tam ne bi pričakal predsednik občine z izgovorom, da ima »bolj pomembna opravila.«

Slovenija nima kam iz Jugoslavije

DR. JOŽE PUČNIK, PREDSEDNIK DEMOSA V INTERVJUJU ZA NIN.

Socialdemokrati in Demos želimo, da bi Jugoslavija začela nanovo, da bi se ponovno pogovorili o pravilih igre v državi. Prepričani smo, da ni več mogoče na starih temeljih. Jugoslovanska federacija taka, kot je zamišljena, sploh ne ustreza, saj nikoli ni bila federacija v pravem smislu besede. To je bila unitaristična država komunistične vrste. Politika se ni oblikovala v parlamentih, temveč v partijskih čekajih. Zato mislim, da je bolje, saj nikoli ne govorimo o federaciji. Ta unitarizem ni imel nikakšne zveze s Srbi in tudi ne s katerikoli drugim narodom. Gre za boljše, leninistično načelo urejanja odnosov med ljudmi in človeškimi skupnostmi. Odlika tega stila je unitarizem, čeprav se uporablja izraz federacija. Danes nimamo možnosti niti za pravo federacijo, ker je zapravljeno medsebojno zaupanje. Vsak narod pri nas je prepričan, da ga drugi izkoriščajo, ni pa tistih političnih subjektov, ki bi se znali racionalno pogovarjati eden z drugim.

Mi iz združene opozicije se ne želimo odcepiti od Jugoslavije. To ni v našem programu. V našem programu je konfederacija, samo razmisliti je treba o tem, katera skupna telesa naj bi nastala na ravni konfederacije. Potem obtožbe, ki so namenjene Sloveniji — da bogati na račun manj razvitih delov Jugoslavije. Ničče v Jugoslaviji natanko ne ve, kdo koga izkorišča. Sicer pa, če je res, da Slovenija izkorišča druge, zakaj jih potem moti vsaka misel na možnost odcepitve? Toda mislim, da Slovenija ne namerava nikamor iz te države, saj preprosto nima kam. Ne moremo, četudi bi hoteli, izstopiti iz tega zgo-

dovinskega in geografskega prostora, v katerem smo se znašli. Smo tu in tu bomo ostali.

O predsedstvu SFRJ — morda je dobro zamišljeno, vendar ne deluje tako. Predsedstvo SFRJ bi lahko funkcioniralo tako, kot je

zamišljeno, samo pod pogojem, če bi funkcionirala tudi zvezna partija. Če pa zvezna partija ne funkcionira, potem ni z dobrimi zamislimi nič. Celoten sistem temelji na predpostavki, da partija ostane močna, ideološko in politično vodilna sila v družbi. Vendar potrebuje, če hoče delovati, vrhovno avtoriteto voditelja. Brez njega sploh ne more funkcionirati, medtem ko z njim prav tako počne neumnosti, tako kot druge v realnem socializmu. V tem je brezizhodnost tega koncepta. Zato se mora spremeniti model.

To je kratek smiselni izvleček iz omenjenega intervjuja.

KAJ KUHAJO?

Potem, ko je SR Srbija (pravilneje: srbska SZDL) uveljavila lazi gospodarsko blokado SR Slovenije, je bilo izrečenih in zapisanih veliko ocen; od zelo optimističnih do najbolj črnogledih. Na dan so bile privlačene tudi številke o tem, koliko je ta republika dolžna drugi in obratno. Bilo je tudi nekaj napačnih in visokih števil, ki pa so dosegle svoj cilj: vznemirjanje, javnosti. Izvršni svet SR Slovenije je potem pripravil nekakšen protidarec srbskemu bojkotu; mnogi so trdili, da prepozno.

Zvezni izvršni svet se ni čutil pristojnega, da bi posredoval. Končno pa se je vseeno nekaj premaknilo. Predsednik ZIS Ante Marković je poklical k sebi predsednika obeh izvršnih svetov: Dušana Šinigoja in dr. Stanka Radmilovića. Pogovor o bojkotu je stekel in led naj bi bil s tem prebit.

Po prvih pogovorih je bilo izdano skupno sporočilo, ki ima zelo veliko besed, ne pove pa pravzaprav ničesar. Dogovorjeno je namreč bilo, da nobena od prizadetih strani sporočila ne bo komentirala. Slovenska alternativa je zavoljo te molčečnosti javno protestirala. Saj res, kaj kuhajo?

Ko je Stipe Šušvar govoril novinarjem o ustavnih spremembah pri pripravljanju najnovejše Ustave, je izrazil tudi prepričanje, da v imenu Jugoslavije ne bo izostal naziv SOCIALISTIČNA, čeprav obstajajo tudi takšna nagnjenja.

Kaže, da tudi pri nas ni nič trajno, čeprav se še spominimo časov, ko so nam iz partijskih vrhov kar naprej prinašali zgodovinske spremembe, ki se zdaj preprosto izgubljajo v zgodovini kot nekaj nič kaj pomembnega.

Naša prizadevnost nad tem ali onim, kar nas ta čas prizadeva na ta ali oni način, splahneva in nas odmika med vse bolj neprizadete opazovalce. Dogajanje začenjamo odmerjati vse bolj filozofsko, da ne rečemo znanstveno hladno, da bi se naposled obdali s spoznanjem, da v življenju vendarle veljajo neke zakonitosti, ki jih ni mogoče preskočiti z revolucijami, pregrevanjem in na podobne načine.

ZGODOVINSKOST

Če je ta čas prišlo vse skupaj do vrelišča, kot se nam je morda še včeraj zdelo, danes razmišljamo o tem, zakaj smo pravzaprav izgorevali za to ali ono, če je vse skupaj naraščalo po nekakšni neizbežni zakonitosti?

Poučeni so nam že zdavnaj pojasnjevali, da prihajajo krize, zlasti gospodarske, v ciklih, in sicer z znanim stopnjevanjem, ki smo ga doživljali — vse do nevarnosti državljanske vojne, ki so jo mnogi relativizirali, vendar se je zdelo vojski potrebno izjaviti, da ne bo dovolila nič takšnega, kar bi lahko bilo temu podobno.

Seveda se je tudi pri nas vse skupaj začelo z neznanimi znaki inflacije in če ste takrat komerkoli namignili, da se začenja nezaustavljiv plaz, pred katerim se vsak pameten občan varuje s premišljenim varčevanjem in gospodarjenjem v okviru svojih možnosti, ste se s tem izpostavili (najmanj) posmehu, nazadnje pa tudi nevarnosti, da vas bodo obsojali kot sovražnika.

Med časom, ko je bilo vse svetlo, in sedanjostjo, ko ni nič več svetlega, je obdobje komajda enega človeškega življenja, v katerem je bilo toliko stresov kot nikoli prej v obdobje enega človeškega življenja. In to s silovitostjo, ki je prav tako ne pomnimo, čeprav bi radi sedanjost primerjali s katerikoli preteklostjo.

So spremembe, ki jih ta čas doživljamo, zares zgodovinske — nasproti tistim, ki smo jih nekoč delali za zgodovinske — je vprašanje, na katerega ne kaže odgovarjati brez premisleka, čeprav se nam marsikateri revolucije dogajajo v prav takšnem prepričanju tistih, ki jih delajo.

Mnogi, ki so pri nas pričakovali od izrednega kongresa ZKJ zgodovinskih sklepov (zmag in porazov), so zdaj neskončno razočarani, saj se ni zgodilo nič drugega kot mnogokrat doslej: poteze v pat poziciji ...

V pričakovanju nadaljevanja partije s kongresom so se mnogi preostali vročkrvneži že dodobra ohladili, marsikdo pa se v spreminjanju odnosov v svetu povsem izgublja, zlasti če je bil navajen na razločno črno-belo pozicijo. Videz je pač, da se dandanes delajo računi brez krčmarjev in da pač ni nikomer več jasno, kdo bo komu plačal ceh.

Zgodovinsko je nemara samo to, da smo v obdobju, ko nihče več ne sme tvegati vojne za izsiljevanje rešitev, ki jih želi doseči, vsakdo pa se hkrati sprašuje: kaj storiti, ko je na pohodu novo življenje? S tem je tako kot pred porodom, ki ne more biti naraven, temveč ga je potrebno opraviti s carskim rezom — ali obvarovati življenje materi ali otroku?

Najbolje je seveda doseči oboje, toda ali so zdravniki za to sposobni? Največje tveganje je kajpak oklevanje: brezkončno razpravljanje o tem, kdo naj ta poseg opravi, ko vsak sebe najbolj ceni in povzdiguje.

Biti politik in državnik dandanes sploh ni zahvalno, čeprav se je doslej zdelo otročje lahko in zapeljivo kot bogataševo zapravlivo življenje, saj je treba z nezgodovinskimi dejanji skrbeti za vsakdanji kruh tistih, ki vse življenje garajo v pričakovanju nedoseženega boljšega življenja; tistim, ki na svojih plečih prenašajo zgodovino.

Viktor Širec

Ustavno sodišče je razsodilo

Pravzaprav ne gre za razsodbo v tistem smislu, da bi bila za nekoga obvezujoča z vsemi pravnimi posledicami. Gre za mnenje Ustavnega sodišča SFRJ o najnovejših dopolnitvah k ustavam republik in pokrajin, ki jih je po številu 340. Sodišče je svoje mnenje posredovalo zvezni skupščini.

Kaj je po mnenju ustavnega sodišča »narobe« in v nasprotju z ustavo SFRJ?

Slovenija — postopek uresničevanja pravice do samoodločbe, razglasitve izrednih razmer na ozemlju republike (za kar naj bi dala svoje soglasje, ali pa ne, republiška skupščina), potem — dajanje smernic delegatom SR Slovenije v zveznem zboru skupščine, potem določilo, ki verskim skupnostim dovoljuje ustanavljanje verskih šol.

Srbija — določilo o omejevanju prometa z nepremičninami — uporabi citirane pri delu državnih organov, kar naj bi bilo sporno tudi v ustavi SAP Vojvodine, v kosovski ustavi pa določilo o zastavah narodnosti.

O mnenju ustavnega sodišča se bo še prav gotovo kaj slišalo, predvsem v zvezni skupščini.

Nemo propheta in patria

Kaže, da je res tako: »nihče ni prerok v domovini« kot so trdili že v starem veku. Na jugoslovanski politični sceni se ta rek najbolj kruto potrjuje v črnogorskem glavnem mestu Titogradu, kjer se skupina književnikov zavzela za to, da naj bi bil Titograd spet stara Podgorica. V časopisih je vse polno člankov, ki govorijo o Titovem Golem otoku, o njegovih čistkah in umorih posameznih revolucionarjev, o njegovem razkošju in brezobzirnosti, s katero je zapravljaj jugoslovanski denar. Kot pišejo v Pohjdi, naj bi bila večina naših dolgov posledica Brozovih dragih potovanj po svetu ... Nič bolje pa se ne godi v Titogradu tudi Kardelju.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Pred dvajsetimi leti je bilo mogoče za 1,5 milijona starih dinarjev, 15 tisoč novih ali za 1,5 dinarja sedanjih (konvertibilnih) kupiti fička. Danes lahko za ta denar kupimo eno samo jajce. Vprašanje je, ali so toliko napredovale kokoši, ali pa dinar vozi ves čas vzvratno. (Rad, Beograd)

Ne jemem odluku Socialističnega saveza ni za suvo šljivu, malo mar pa so mi tudi prepovedi drugih organov, da ne bi pil briške rebule ali nosil Murinih srajce. (Valter, Sarajevo)

Ali ni skrajni čas, da država ob izrednih ukrepih na Kosovu končno prouči ali ne gre za kontrarevolucijo širših razmerij, ne samo kosovskih. (Delo, Ljubljana)

Izhod iz kosovske krize je en sam: zadeve je treba videti s prave strani, pustiti srbsko politiko v Pokrajini, da propade, potem pa na Kosovu začeti vse znova. (Delo, Ljubljana)

Budimir Lončar nima sreče. V nameri, da v Parizu obrazloži jugoslovanske poglede na evropsko integracijo bi ga lahko aretirali zavoljo lažnega predstavljanja, ker trdi, da je zunanji minister države, ki je ni več. Zakaj? Ko pa se je desintegrirala. (Nedeljnja Borba, Beograd)

Mi smo za enopartijski pluralizem — tako bo volk sit in ovca cela. (Književne reči, Beograd)

globus

BONN — V ministrstvu za notranje zadeve ZR Nemčije spet razmišljajo o morebitni uvedbi vizumov za Jugoslovane. Januarja je 2323 Jugoslovancev zaprosilo za politični azil v ZRN.

BUDIMPEŠTA — Najnovejša anketa državnega instituta za raziskavo javnega mnenja je takole napovedala rezultate predvidenih volitev, če bi bile te seveda prejšnji teden: Madžarska demokratični forum 21,3 odstotka glasov, Zveza svobodnih demokratov 18,4, Stranka drobnih lastnikov 16,5, Madžarska socialistična stranka 10,5, Zveza demokratične mladine 7,1, Socialdemokratska stranka 4,6 odstotka glasov.

DUNAJ — Avstrijski kancler Franz Vranitzky je zavrnil misel za uvedbo vizumov za Jugoslovane. V primeru pa, če bi vizume uvedla ZR Nemčija, bi Avstrija morala proučiti novonastali položaj, je dejal kancler.

PEKING — Na Kitajskem se je leta 1970 rodilo 15 milijonov 770 tisoč otrok. Do konca tega stoletja bo ena milijarda 200 milijonov Kitajcev.

STRASBOURG — Jugoslavija je uradno zaprosila za sprejem v najstarejši evropski integraciji — Svet Evrope.

PRAGA — Preko 30 tisoč demonstrantov je zahtevalo, naj se sovjetska vojska do 31. maja letos umakne iz Češkoslovaške.

KÖBENHAVEN — Preko 50 odstotkov Dancov je proti združitvi obeh Nemčij. To je pokazala obsežna raziskava, ki so jo izvedli med prebivalstvom.

BONN — Skoraj dve tretjini vzhodnonemških državljanov, ki so v drugi polovici minulega leta emigrirali v ZR Nemčijo, je zdaj brez dela. Vseh emigrantov je 300 tisoč, od tega 210 tisoč za delo sposobnih, delo pa je dobilo le kakšnih 80 tisoč vzhodnih Nemcev.

DUNAJ — Mladinska organizacija avstrijske ljudske stranke (ÖVP) ter avstrijska organizacija za zaščito človekovih pravic Forum-Ost sta organizirali podpisno akcijo za apel avstrijski vlad, naj se v mednarodni skupnosti zavzame za prenehanje brutalnega ravnanja posebnih policijskih enot na Kosovu.

DUNAJ — Avstrijski kancler je potrdil, da bodo v Celovcu ustanovili slovensko trgovsko akademijo, kot jo to bilo dogovorjeno med predstavnicami zvezne vlade in slovenske narodne manjšine.

globus

Mladina je liberalna

Ob takšni ugotovitvi in opredelitvi bi se pred petimi desetletji župniki v Celovcu (danes ne več!). Slovenska mladina pa je na nedavni predvolilni konvenciji v Cankarjevem domu, ki bi ji lahko rekli po domače kar zbor, opredelila v polnem boju kot tretji blok (pri tem Demos, drugi ZKS in Socialistična zveza Slovenije).

Kaj hoče ZSMS, katere člani so takšni, z nekoliko osivelimi hradci? »Skoraj petdeset let zatem, ko je bilo tako vsaj pravilo, država osvobodena, zdaj napočil čas, da se začnemo ukvarjati s svobodno posameznika,« je opredelil glavno programsko nalogo ZSMS Jože Skočič.

Na zboru so predstavili kratek volilni program in objavili seznam 120 kandidatov za zbor združenega dela in zbor občin republiške skupščine. Med možni kandidati mladine za članstvo predsedstva SR Slovenije so: dr. Alojz Krizman, dr. Bogdan Oblak, dr. Slavko Žižek in dr. Marko Demšar.

Marković je zadovoljen

V švicarskem zimskem letoviškem kraju Davos se vsako leto sestane tako imenovani Svetovni gospodarski forum, ki se ga je letos prvič udeležil tudi predsednik naše vlade Ante Marković.

V dvajsetminutnem govoru je Marković številne politike (tudi predsednike vlad) in poslovneže seznanil s posebnostmi jugoslovanskega stabilizacijskega programa. Za pogovore predsednika ZIS je nedvomno najbolj pomembno mnenje predsednika Mednarodne banke za obnovo in razvoj, ki je izrazil pripravljenost banke, da podpre naša reformna prizadevanja z ugodnimi posojili, ki bi znašala letno med 800 milijoni do ene milijarde dolarjev. Naklonjenost našim prizadevanjem sta v Davosu izrazila tudi vzhodnonemški in avstrijski kancler Kohl in Vranitzky, ki bosta letos obiskala Jugoslavijo.

Mehiški predsednik Carlos Salinas de Gortari je na srečanju v Davosu predsednika ZIS Ante Markovića zaprosil naj dovoli, da pride v Jugoslavijo skupina mehiških gospodarskih izvedencev proučevati metode in ukrepe v okviru naše gospodarske reforme.

Spremembe

v volilni
zakonodaji

Pred dobrim tednom se je v Ljubljani sestala republiška skupščina, na kateri so delegati spregovorili tudi o nejasnostih in pomanjkljivostih volilne zakonodaje. Tako so na zasedanju vseh treh zborov sprejeli spremembe decembra sprejetega zakona o volitvah v skupščini in zakona o volitvah in odklicu predsednika in članov predsedstva Slovenije. Najpomembnejše novosti so:

- naloge, ki naj bi jih imela SZDL, se prenašajo na pristojne volilne komisije;
- delegatu preneha mandat, če nastopi funkcijo, ki je nezdružljiva s funkcijo delegata;
- districirane enote podjetij in drugih organizacij se vključijo v volilne enote v občinah, kjer so te enote, in ne posebej podjetja (zaradi tega je tudi predlaganje kandidatov za volitve v zboru združenega dela podaljšano za teden dni);
- kandidate bodo lahko predlagali tudi zbori volilcev (seveda pa bodo morali imeti predlagalci pisno potrditev kandidata, da sprejema kandidaturu);
- mandat iz ostanka glasov za družbenopolitični zbor se dodeli kandidatu z največjim številom glasov v tisti volilni enoti, kjer je imela lista največji ostanek glasov.

se

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

HIPERTONIKI IMELI
SKUPŠČINO

Prvi klub za boj proti zvišanemu krvnemu tlaku je bil v Sloveniji ustanovljen prav v križevcih pri Ljutomeru, prvi v Jugoslaviji pa leta 1962 na pobudo profesorja Kučarja v Zagrebu. Slednji je bil tudi gost redne letne skupščine Kluba, ki so jo imeli prejšnji teden.

Klub zelo uspešno deluje že šesto leto, vanj pa je vključenih že okoli sto bolnikov. Delajo v skupinah, tudi v Ljutomeru in drugih naseljih. Osnovna naloga kluba, ki ga spremljata in delata z njim dr. Ljubica Gašparac in višja medicinska sestra Dragica Škerget, je skrb za lastno zdravje. Z merjenjem krvnega tlaka sovalce in drugim pomagajo pri odkrivanju bolnikov s to boleznijo. Njihovo prostovoljno delo, ki je tudi zdravstveno razsvetljevanje, ima velik preventivni pomen, ker raziskave govorijo, da ima vsaki peti odrasli to bolezen.

Tako kot večina klubov in društev se tudi pri njih srečujejo s pomanjkanjem denarja. Menijo, da za njihovo delo pri odgovornih ni pravega posluha. Tako se financirajo z lastnimi prispevki in članarino, največ pa naredijo prostovoljno.

Na skupščini so se zahvalili Kmetijski združenju, ki jim je podarila merilec krvnega tlaka.

mh

Ali lahko kandidiramo
tudi nečlane?

Konferenca soboških socialdemokratov — Kako na volitve in kdo na kongres? — Samostojne liste v družbenopolitičnem zboru

Priprave na volitve in kongres sta bili osrednji točki 2. konference obošne oziroma občinske organizacije Socialdemokratske zveze Slovenije v Murski Soboti. Predsednik Stanko Gerič je povedal, da ima stranka iz dneva v dan več članov; trenutno naj bi jih bilo nekaj čez 100. Na večji ugled organizacije naj bi vplivala tudi sprememba v republiškem vodstvu, ko je Franceta Tomšiča zamenjal Jože Pučnik.

In kako je s kandidiranjem delegatov? Tako v zboru občin kot zboru krajevnih skupnosti in v obeh zbora združenega dela so kandidate zbirali skupaj z drugimi strankami, ki so vključene v občinski Demos. Samostojno listo pa bodo nastopili v občinskem in republiškem družbenopolitičnem zboru. V strankinem pravilniku je zapisano, da lahko kandidate dolo-

RTV program tudi po meri narodnosti

Komisija Skupščine SR Slovenije za narodnosti je na svoji zadnji seji razpravljala predvsem o Svetu za narodnostne programe RTV Ljubljana, ki naj bi pomagal načrtovati program in spremljal njegovo izvajanje.

Predsednik Sveta za narodnostne programe RTV Ljubljana Laszlo Gönc je prisotne najprej seznanil o ustanovitvi sveta, potem pa so razpravljali o nujni prisotnosti delegata Obalne samoupravne narodnostne skupnosti v svetu. Ta skupnost namreč ni hotela nikogar delegirati v svet, ker jim ni bila povsem jasna njegova funkcija. Spraševali so se, ali ima svet tudi pravico odločanja, ali pa je zgolj svetovalne narave. V razpravi so poudarili, da naj bi Svet deloval po načelu soglasja, sestavljali pa bi ga trije deli (slovenska, madžarska in italijanska narodnost). Tako bi lahko prek skupščine vplivali na RTV program. Ker po ustavi nimamo določenega sosveta za narodnostne programe, mora Komisija dati poseben poudarek temu svetu, v katerem pa morajo biti tudi predstavniki Izvršnega sveta, RTV Ljubljana, RTV Koper ter Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Murska Soba. Februarja bo svet spet sklical sejo in nanjo povabil predstavnike vseh teh ustanov, da bi skupaj preučili pobude in pripombe k predlogu poslovnika sveta.

Komisija za narodnosti je ponovno razpravljala o vprašanju financiranja narodnostnega programa Radia Murska Soba. Do prihodnjega leta naj bi ločili frekvence madžarskega in slovenskega programa, kar pa zahteva ogromna sredstva. Glavna urednica Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Irma Benko je prisotne seznanila s položajem na področju informiranja v Pomurju in poudarila, da je studijska oprema v Lendavi zelo odstopala, zato lahko vsak hip odpove. Razvojni koncept do leta 1995 zagotavlja minimalne možnosti za opravljanje funkcij — zdaj zadovoljimo le informati-

vno funkcijo, sicer pa madžarski radio ne opravlja funkcije narodnostnega radia. Zdaj je leto priprave na ločitev frekvenc in širitev programa. RTV Ljubljana finančno omogoča le izvajanje programa v madžarščini, medtem ko njegov razvoj ostaja vprašljiv. Čeprav je RTV Ljubljana oktobra lani namensko zvišala naročnino za financiranje tega programa, Zavod še vedno ni dobil nobenih sredstev. Sredstva za izvajanje dvehurnega programa nikakor ne morejo zadostiti tudi za razvoj, zato je potrebno določiti odstotek, ki ga bo RTV Ljubljana izdajala iz naročnine za narodnostni program. Ker RTV Ljubljana in naš Zavod še vedno nista dosegla soglasja o višini tega odstotka, pogodba še vedno ni podpisana. Predstavniki Radia Ljubljana Mirko Čepić je govoril o stroških programa in dejal, da je treba izdelati natančne izračune o stroških programa. Strinjali so se, da je vse to sicer potrebno

in da stvari niso enostavne, vendar se že predolgo vlečejo. Do konca marca naj bi tako razčistili račune in sprejeli konkretne ukrepe, saj komisija ne sme biti le debatni klub in kar naprej samo razpravljati o istih problemih. Opozorili pa so, da je treba sredstva za razvoj madžarskega narodnostnega programa obravnavati posebej.

Člani komisije bodo do konca svojega mandata sklicali še dve seji, eno na Obali in eno v Lendavi, in obravnavali bodo probleme, s katerimi se pred volitvami ubadajo madžarska in italijanska narodnost. Podprli pa so tudi predlog Inštituta za narodnostna vprašanja, da bi oblikovali raziskovalne centre na narodnostno mešanih območjih. Pobudo za ustanovitev teh centrov so dobili od pripadnikov madžarske narodnosti iz Lendave. Tako naj bi bili pripadniki narodnosti tudi subjekti in ne le objekti raziskovanja.

Lidija Kosi

MILAN KUČAN NA RADGONSKI JAVNI TRIBUNI

Spogledovanje s tradicijo evropske levice

Od radosti in Prešernove mokecveteče rožice poezije — to je bila uvertura v sobotno, skoraj triurno javno tribuno v obmejni Gornji Radgoni, ki jo je na temo Aktualne družbene in politične razmere v SR Sloveniji, odnosi v SFR Jugoslaviji in cilji slovenske partije izpeljala tamkajšnja občinska ZKS — Stranka demokratične prenoje. Za medijsko odmevnost in številčnost zbranih v dvorani kulturnega doma je poskrbel gost, strankin kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije, Milan Kučan.

Slo je pravzaprav za to, da donedavna oblastna, avantgardna, na demokratičnem centralizmu sloneča partija predstavi lastno programsko videnje vstopa naše države (Slovenije, Jugoslavije) v Evropo oz. gibanje od dogmatizma k demokraciji. »S tem programom gremo na volitve, to bo naša politika po volitvah, ne glede na to, na kateri strani oblastnega krepelca se bomo znašli,« je v daljšem nagovoru prepričeval Kučan. Ponoval je bistvena izhodišča in usmeritve, izrečene

že na nedavni konferenci slovenske partije, pri čemer se je vse bolj ali manj vrtelo okrog predčasnega odhoda slovenske partijske delegacije s 14. izrednega kongresa ZKJ v Beogradu z vsemi razsežnostmi in posledicami.

Sledil je plaz vprašanj iz občinstva, začenši s predpostavko, da Kučan ne bi smel kandidirati za mesto »očeta naroda«, saj naj bi imel madež; znašel naj bi se med režiserji procesa zoper četverico. Gost na to: »Ža to, kar ste rekli, bi morali povedati kakšen argument. Ker ga niste, ostanem pri tem, da je vaša stvar in vaša pravica, da o moji vlogi v tem procesu mislite, kar pač mislite.« Kako boste vplivali na vaše člane oz. vernike vaše stranke, da se bodo spremenili za 180 stopinj in razmišljali, tako kot vi? »Očitna želja večine Slovencev in tudi večine državljanskih Jugoslavije je, da pridemo iz krize na način, ki nas bo približal in ne oddaljil od Evrope. To zahteva, da sprejememo nekatere evropske kriterije ali standarde življenja.« Ob tem je Kučan spomnil, da na

MURSKA SOBOTA

IZDANIH ČEZ 11 TISOČ
IZKAZNIC SZ

Aktivnosti soboške Socialistične zveze so zadnje čase močno usmerjene na teren, zlasti v pridobivanje članstva. Če bi sodili po tem, da je bilo doslej izdanih čez 11 tisoč izkaznic te samostojne politične organizacije, bi lahko vpisovanje članstva v soboški občini ocenili za zelo ugodno. Akcija se seveda nadaljuje, saj je prav zdaj v ospredju seznanjanje z volilnim programom in imeni kandidatov, kar je povezano s pripravami na spomladanske volitve.

To so med drugim ugotovili na seji predsedstva OK SZ v Murski Soboti, ko so ocenjevali doseženo in se dogovorili za naloge v prihodnje. Kot je povedal predsednik Geza Farkaš, je dinamika dogajanja na terenu zelo pestra, zato so ljudje marsikje težko kos novonastalim razmeram, ponekod pa celo pogrešajo staro SZDL kot nosilko kadrovske postopkov. Pri tem je izrekel slikovito prispevilo: Socialistična zveza mora najprej iz svoje popotne torbe počistiti vso odvečno prtljago in s tem prekiniti s preteklostjo, ko so SZDL imeli za nekakšen družinski servis.

Sicer pa so se vsi razpravljalci zavzeli za enoten volilni nastop in za to, da je treba v republiški parlament spraviti tiste kandidate, ki se bodo resnično zavzemali za sprotne reševanje občinskih problemov, od koder izhajajo. Vodstvo soboške SZ je doslej že obiskalo vse volilne enote v občini, kjer so tudi obravnavali predloge kandidatov za delegate v skupščinskih zbora. Na seji so obravnavali tudi informacijo o postopku za določitev liste kandidatov SZ za družbenopolitični zbor občinske skupščine.

M. Jerše

SOBOŠKA
OBČINA ZA
ZDRAVSTVOZA ROGAŠOVSKO
ZDRAVSTVENO PO-
STAJO IN REŠEVALNO
VOZILO

Na seji soboškega izvršnega sveta so se prejšnji teden odločili, da bodo z denarjem, ki se zbira z 0,20-odstotno prispevno stopnjo od bruto osebnih dohodkov za lokalne potrebe v zdravstvu kupili reševalno vozilo ter nadaljevali z gradnjo zdravstvene postaje v Rogoševcih. Stavbo bi morali letos »zapreti«, predračun pa bodo prosili tudi za trajanje ometi in tlake. Tako bodo videli, koliko se bo dalo narediti z zbranim denarjem. Strinjali so se tudi, da bo treba opremiti zobotehnični laboratorij, z obnovo zobozdravstvenih prostorov pa bi še nekoliko počakali, ker se bo po predvidevanju kmalu začela zasebna zdravniška praksa in bodo nekateri zobozdravniki gotovo šli tja.

Vroča pa je bila diskusija med predsednikom izvršnega sveta in pomočnikom direktorja Pomurskega zdravstvenega centra, ki je člane sveta želel seznaniti s pomanjkanjem denarja za delo pripravnikov. K dialogu drugi člani niso imeli kaj povedati, saj stvari niso poznali, končal pa se je z ugotovitvijo, da so se o tem že pogovarjali dan prej na srečanju predsednika vlade in vodstvenih mož zdravstvene organizacije. Tam so se zmenili, da skličejo sešatek z »republikanci« ter rešijo problem. Člani izvršnega sveta so se s tem strinjali ter menili, da je za razvoj v zdravstvu odgovorna republika, ki je pobrala tudi večino denarja.

mh

Aids pri nas
in v svetu

Svetovni zdravstveni organizaciji je bilo do 30. novembra lani prijavljenih 198.165 obolevih za neozdravljivo boleznijo aidsom. Po oceni pa za to boleznijo oboleva v svetu okoli 500 tisoč ljudi, okuženih z virusom HIV pa jih je 5 do 10 milijonov. Tudi v Jugoslaviji in Sloveniji število obolevih stalno narašča. Zveznemu zavodu za zdravstveno varstvo Jugoslavije je bilo do 22. novembra prijavljenih 99 primerov, po oceni pa naj bi bilo okuženih od 4 do 5 tisoč.

Slovenija je imela do 4. januarja 11 prijav, od tega 6 v lanskem letu, ocenjujejo, da je okuženih z virusom že okoli 500 ljudi.

mh

Brigita Bavčar

STAVKA ZDRAVSTVENIH DELAVCEV
— TRETJIČ ZARES?

Med zdravstvenimi delavci v Sloveniji spet postaja vroče in sindikat delavcev je javnosti, izvršnemu svetu in skupščini ponovno poslal odprto pismo. Ugotavljajo namreč, da so se s prenosom zdravstva od občine v republiko finančni in likvidnostni problemi samo še povečali. Od obljub, ki jih je dala slovenska vlada ob zadnjih pogajanjih pred napovedano stavko zdravstvenih delavcev, pa še ni rezultatov, dolgoročne zahteve pa se tudi sploh še niso začele uresničevati.

Tako se je včeraj sestal staskovni odbor sindikata slovenskih zdravstvenih in socialnih delavcev in razpravljal o položaju v zdravstvu in stavki, ki je bila zaradi obljub že dvakrat preložena (aprila in septembra lanskega leta.)

mh

Za upoštevanje dogovorov in
usmeritev

Kot se je izkazalo na prvi seji odbora za področje družbenega varstva otrok v Murski Soboti, naj bi bil to nekaj strokovnosvetovalni organ občinskega izvršnega sveta, ki v tako imenovanem prehodnem obdobju nadmešča ukinjeno skupščino otroškega varstva. Jamstvo za strokovnost odločitev je tisti del njegove sestave, ki prihaja iz stroke, bojazen, da ne bi bil le debatni klub brez možnosti vpliva, pa bo odpravljen, ko se bo izkazalo da se odločitve izvršnikov ne bodo preveč razhajale z odborovimi predlogi in usmeritvami.

Dokaj jasna je bila na petkovem srečanju tista, da morajo v Vzgojno-varstveni organizaciji Murska Soba rešiti kadrovske probleme in se, če bodo takšne potrebe zaposlenih staršev, prilagoditi delnemu delavniku evropskega časa. Zato potrjujejo delovne kolektorje združenega dela, predvsem pa zagotovljena sredstva, ki so nujna tudi za odpravo večjih okvar (kotlovnice v enoti Štefana Kovača in zamaknjenja vodovoda v Talančijevi) ter drugih vzdrževalnih del, predvsem na ostarelih objektih. Novogradnji zaradi zaviralne zakonodaje zadnjih let na področju otroškega varstva na tem območju ni bilo, večino sredstev pa so porabili za osebne dohodek za-

poslenih v vzgojnem varstvu, da so se sploh približali podobnim v pedagoški stroki, saj je bila razlika med pred in šolsko vzgojo dokajšnja, še večja pa je bila svojčas v primerjavi z gospodarstvom. Ob nekolikanih navzgor popravljeni prispevni stopnji za otroško varstvo in višjih cenah varstva v vrtcih bo morda sčasoma le dovolj denarja, da ga bodo namenili za didaktična sredstva in igrala, kajti otrokova igra z njimi bo vzgojnija. Delo pa lažje, če normativne ne bodo tako napeti in skupine otrok v vrtcih tako polnoštevne.

Več kot o tem je bilo na seji govora o drugih številkah, tistih iz realizacije programa dela in finančnega načrta za preteklo leto,

o letošnjem pa bo tudi še kazalo kakšno (pravočasno) reči in se truditi, da pomanjkanja najmlajši v vrtcih ne bodo čutili v obliki nezakurjenih prostorov ali združenih v še bolj natrpane skupine, v katerih bi brez ustreznih didaktičnih sredstev težko govorili o vzgojnem varstvu. Za otroško varstvo plačujemo zaposleni prek prispevne stopnje in starši otrok v vrtcih tudi neposredno; z novim letom za 120 odstotkov več, po marčnih pokazateljih pa bomo v skladu z najnovejšimi izračuni. O teh in problematiki otroškega varstva se bo kazalo dogovarjati in pisati sproti.

MURSKA SOBOTA

NOVINARJI RAZPUSTILI
OSNOVNO ORGANIZACIJO ZKS

Tudi komunisti Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost v Murski Soboti so na seji osnovne organizacije razpravljali o preobrazbi ZKS — Stranke demokratične prenoje, programu in sestopi oziroma skladno s spremembami in programskimi usmeritvami ter zaradi večje objektivnosti v predvolilnih aktivnostih sprejeli sklep, da se osnovna organizacija ZKS — Stranke demokratične prenoje razpusti.

D.L.

Z ZNANJEM V BOLJŠO PRIHODNOST!

Z znanjem v boljšo prihodnost! To misel posebno v zadnjem času slišimo na vseh ravneh našega družbenega življenja. Za večji vpliv sodobnih znanj na našo vsakdanjost se posebno močno zavzemajo organizacije, ki smo jim nekoč rekli politične, v tem pa morda tudi iščejo del svoje izgubljene avantgardnosti. In vse po vrsti se s svojim delovanjem zavzemajo za demokratičnost v družbi, s čimer bi se lahko vsaj približali želenim ciljem. Če je demokratičnost pogoj za uresničevanje družbenih potreb, potem moramo imeti jasno opredeljene metode, načine in tehnike njenega doseganja. In te ne morejo biti enake tistim, ki so doslej opravljale to funkcijo in nas pripeljale v sedanji položaj.

Gre torej za metode in tehnike delovanja vseh prihodnjih strank v našem političnem sistemu. Iskanje novih, boljših oblik mora privedi do tega, da bo naš celotni samoupravni socialistični sistem, na katerega radi tolikokrat prisegamo, bolj učinkovit pri spreminjanju razmer. Učinkovitost vsake družbe kot organizirane oblike skupnega življenja za sedanjost in prihodnost je v največji meri odvisna od prepustnosti struktur za uveljavljanje boljših spoznanj, kar imenujemo tudi demokratičnost. Zato se morajo v družbeni praksi kar najhitreje uveljavljati vsa nova, pozitivna spoznanja naravoslovnih in družboslovnih znanosti. Za to pa moramo izboljšati načine organiziranih oblik skupnega življenja, torej načine dela in odločanja.

In v teh procesih moramo začeti upoštevati zakonitosti družboslovnih znanosti, če velikokrat dokazanih in preverjenih. Pa najsi gre morda za banalen primer

psihofizične sposobnosti ljudi. Kolikokrat smo namreč že ugotavljali, da so maratonski sestanki nujno neučinkoviti, saj ni človeka, ki bi po več urah še lahko selektivno in koncentrirano poslušal, razmišljal in odločal. Če to sprejmemo kot zakonitost, spoznamo, da moramo sestanke časovno skrajšati. Za to imamo velike možnosti.

Danes veliko govorimo o kadroviški prenovi. Upoštevanje specifičnosti pri osnovnih delitvah človeštva po spolu in starosti ter prednosti in slabosti posameznih družbenih skupin bi navsezadnje nedvomno lahko prispevalo k večji učinkovitosti družbe, saj bi onemogočali prevlado enih nad drugimi. Pri tem se ne kaže zanesti tudi na mnenje majhnega števila naključno izbranih ljudi, pa čeprav se različni odbori ponašajo z javnim mnenjem na podlagi množice podpisov, skupščine pa delegatov. Rezultate raziskav javnega

mnenja pa vsakdo uporabi (ali ne) za svoje potrebe. Sociologija, psihologija, statistika in druge stroke imajo celo vrsto objektivnih metod in tehnik za ugotavljanje mnenja večine. Nekatere od teh metod bi bilo zelo enostavno uporabiti na vseh ravneh našega družbenega odločanja kot sestavne dele že obstoječih metod dela.

KOMENTAR

Slej ko prej se bodo morali tega vse bolj zavedati tudi v družbenopolitičnem življenju in kazati znake večje prodornosti. Sicer je sedaj še težko reči, da so bili učinki raznih oblik idejnopolitičnega usposabljanja prej manjši kot zdaj trenutku, pri čemer mislimo zlasti na obseg pridobljenega znanja, ki se kaže v sposobnosti kritičnega in argumentiranega mišljenja in sklepanja. Vse to govori v prid trditvi, da bodo povsod nujne spremembe v metodah delovanja. Deklarativnost v tem bo morala odstopiti prostor izsledkom strok, ki že danes lahko ponudijo veliko boljših rešitev. To pa ne pomeni sprejemanja receptov, ampak s preverjanjem iskanje uspešnejših in učinkovitejših metod dela.

Milan Jerše

Čezmej(r)no nakupovanje

Zgodovina vzrokov nakupovanja čez mejo se očitno ponavlja. Danes to niso več nakupi v paniki: češ, blaga v domačih trgovinah ni, zato ga je treba čim prej kupiti čez mejo (pa če ga potrebujemo ali ne). Prav tako to ni več nakupovanje iz nasprotovanja strogim carinškim ukrepom.

Police domačih trgovin so tokrat bogato naložene, med blagom pa lahko najdete tudi kaj iz uvoza. Tudi carinški predpisi so se sprostili in sedaj cariniki samo zamahnejo z roko, če vidijo, da imate le eno

nakupovalno vrečko.

In zakaj za vruga potem vseeno rinemo čez mejo? Je tuje (sosedovo) res boljše? Odgovor je preprost: spleta se. Verjetno se je vsak na lastne oči prepričal, kako nenormalne so naše cene, če jih primerjamo s cenami izdelkov v avstrijskih trgovinah. Enkrat nižje cene za čistilna sredstva, kozmetiko, riž, olje, južno sadje, da o kavi niti ne govorimo. Sadni sok je vsaj trikrat cenejši od Fructalovega.

Le kje so vse napovedane pocenitve? Trgovine očitno ča-

kajo; bo že boljše, si mislijo. Ni se uresničila niti napoved, da bo ceneje od domačega tudi blago iz uvoza. Zdaj nepovedujejo še dodatno obdavčitev brezcarinskih trgovin, samo da ne bi mogli kje drugje kupovati cenejšega blaga. Ob meji je rešitev enostavna — kupovali bomo v trgovinah čez mejo, saj odslej to več ne bo težko, ko lahko devize kupimo kar na banki. Zaloge prehranbenih izdelkov pa bodo v določenem času vseeno morali prodati, kaj?

Bernarda B. Peček

VARSTVO PRI DELU

V Pomurju je bilo lani 2018 poškodb pri delu

Medobčinska zdravstvena skupnost Murska Sobota je lani v Pomurju registrirala 2018 poškodb pri delu. Medobčinska inšpekcija za delo pa je obravnavala 307 delovnih nezdgo iz dejavnosti, za katere je pristojna: trgovina, turizem in gostinstvo, obrt in osebne storitve, stanovanjsko-komunalna dejavnost, finančno-tehnične storitve, raziskave, kontrola, znanost, kultura, izobraževanje, film, kino, zdravstvo in socialno varstvo ter družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. Šte-

vilo poškodb na tisoč zaposlenih znaša tako nekaj nad 43 odstotkov, kar je nekaj manj od republiškega povprečja. V dejavnosti, ki jih nadzira medobčinska inšpekcija za delo, je bilo v Pomurju največ poškodb v stanovanjsko-komunalni dejavnosti, turizmu in gostinstvu ter obrti.

Zakon o varstvu pri delu, ki se prilagaja razvoju tehnologije in spreminjanju delovnih razmer, je v zadnjem obdobju prinesel nekatere novosti. Ena od teh je, da se je razširil krog pokojninsko-invalidskih zavarovancev na kmete in člane njihovih gospodinjstev, ki imajo lastnost združenega kmeta. Novost je tudi, da je zaradi naraščanja delovnih invalidov in invalidskih upokojencev potrebno okrepiti preventi-

vne dejavnosti, kar pomeni, da je že pri načrtovanju proizvodnega procesa potrebno predvideti morebitne škodljivosti. To nalogo zakon nalaga že projektantom, ki morajo pri projektiranju sredstev za delo izdelati elaborat za varstvo pri delu ter ustrezna navodila.

Inšpekcija za delo ugotavlja, da v marsikaterem delovnem okolju v Pomurju nimajo urejenega varstva pri delu v skladu z zakonom. Zato bi bilo nujno, da bi vodilni in odgovorni delavci v posameznih delovnih organizacijah in skupnostih čimprej izdelali analizo stanja ter si ustrezno službo organizirali tako, kot je to potrebno. To potrebo narekujejo številne delovne nezgode, ki so vsako leto v naši pokrajini.

F. M.

KAM PLOVE NARODNOST?

Bo Demokratična zveza južnih Slovanov razpadla? — Slovenci v borbi proti asimilaciji — Kako bo z zastopanstvo v parlamentu — Tudi volilni postopki na Madžarskem niso enostavni

Demokratizacija življenja na Madžarskem je prinesla veliko novega tudi na narodnostnem področju. In kakor je v vsaki stvari nekaj dobrega, je tudi slabega. Narodnost so se začele bati za svojo prihodnost, hkrati pa izkoriščajo večjo odprtost in govorijo tudi o napakah, tudi o tistih, ki so jih napravile same. V zadnjem obdobju se veliko šušlja, oziroma zdaj že glasno govori, o razpadu Demokratične zveze južnih Slovanov. Dogodki potekajo že tako hitro, da je napovedan izredni kongres za konec leta. Vprašanje pa je, če takrat že ne bo prepozno. O tem in drugih vprašanjih je tekla beseda z Attilo Bartakovičem, novim strokovnim sodelavcem DZJS, in Ferijem Bartakovičem, predsednikom slovenskega odbora in tudi podpredsednikom monoštirske občine.

v prostori mladiške in pionirske organizacije.

»Uradno sem začel s svojim delom 1. januarja. Pogovarjal sem se s predstavniki Zveze, tudi z generalnim sekretarjem Marinom Mandičem. Pogovarjali smo se o mojih nalogah, o tem, da povežem Slovence v nekakšnem klubu in poskrbim, da bo njihov glas slišati tudi v

ranju slovenskih in nemških pesmi za učence slovenske in nemške narodnosti.

JE BILO DOBRO, DA SMO SE VKLJUČILI V STRANKO?

O problemih v narodnostnih vrstah je tekla beseda tudi s predsednikom slovenskega odbora v DZJS, Ferijem Bartakovičem. »Mislim, da smo na januarski seji predsedstva storili napako, ko se je naša zveza vključila v stranko oziroma Domovinsko volilno koalicijo, ki stopa na volitve z drugimi strankami.« Predsednika slovenskega odbora skrbi predvsem to, da so zdaj, ko so kot narodnost vključeni v eno izmed strank, brez sleherne možnosti, da dobijo določeno število poslanskih mest. O teh poslanskih mestih se je namreč že govorilo, tudi na narodnostnem kolegiju, pa v parlamentu, toda zdaj še ni nič odločenega. Narodnostne organizacije bi morale vendarle ostati samostojne. »Na tej seji predsedstva se je tako prvič zgodilo, da smo Slovenci enotno glasovali proti, proti predlogu, da se vključimo v stranko.«

Vidimo torej, da je problem vedno več. Probleme bodo marsikomu predstavljale tudi parlamentarne volitve, ki bodo na Madžarskem v nedeljo, 25. marca. 386 poslancev bodo dobili po postopkih, ki niso enostavni. 176 poslancev bo izvoljenih na posameznih listah, 152 območnih in 58 na državnih listah. »V železni županiji bomo volili 5 poslancev na listi posameznikov in štiri na področni listi. Na prvi lahko kandidirajo posamezniki in člani določenih strank, na drugi pa le stranke, ki bodo uspele dobiti na prvi listi vsaj dva kandidata.« Feri Bartakovič meni, da ne bo lahko zbrati 750 glasov oziroma podpisov. Vsak volilec je že dobil posebne formularje, ki jih bo oddal do 23. februarja volilnim komisijam. Sedež le-te je v Körmendu, kamor se poleg Monoštra vključuje še Vasvár z okolico. »Pravzaprav nas čaka pred volitvami še veliko dela, da bomo zagotovili vse za tehnično plat volitev. V naši občini imamo 13 volilnih mest in za vsako je potrebno zagotoviti dve enaki kabini.«

Sicer pa se kandidati v teh dneh že pojavljajo na terenu in predstavljajo svoje programe. Za ustrezno predstavitev so se dogovorili tudi na državnih in pokrajinskih medijih, neodvisni časopisi pa delajo, kot sami želijo. Predvolilna mrzlica torej ni samo pri nas, ampak tudi pri sosedih.

Silva Eöry
Foto: Nataša Juhnov

Feri Bartakovič

Attila Bartakovič

različnih občinskih in drugih organih,« meni o svojem delu Attila Bartakovič.

Nekaj se je torej vendarle premaknilo, toda ob tem so se pojavile še nove težave. Demokratizacija na Madžarskem je zamajala staro strukturo in organizacijo zveze, ki se v zadnjih štiridesetih letih ni veliko spreminjala. Tako so Hrvati v Pečuju že ustanovili svojo organizacijo, podobno hočejo storiti srbski izobraženci v Budimpešti. »Zadnjič smo na sestanku predsedstva govorili o nujnosti sprememb, ki bi jih na kongresu tudi nekako uzakonili. Menili smo, da organizacijo vendarle potrebujemo, predvsem kot nekega koordinatorskega, ki skrbi za najpomembnejša vprašanja obstoja in razvoja vseh južnoslovanskih narodov, ki žive na Madžarskem.«

Tako torej novi strokovni sodelavec, ki bo nekaj mesecev tudi še vodja pionirske organizacije. Šele po volitvah bo dokončno znana usoda te tradicionalne organizacije mladih, dotlej pa tečejo določene aktivnosti naprej. V kratkem bodo pripravili tekmovanje v reciti-

STROKOVNI SODELAVEC V MONOŠTRU

Pravzaprav porabski Slovenci nikoli niso imeli pretiranih želja. Od Demokratične zveze južnih Slovanov so že nekaj let zahtevali, da dobe v Monošter strokovnega sodelavca. Vodstvo, ki je v Budimpešti, je bilo vedno preveč oddaljeno od vsakdanjih problemov porabskega človeka. Želja se je Porabcem uresničila v začetku letošnjega leta, ko je ponujeno mesto sprejel Attila Bartakovič. Trenutno je še brez svojih prostorov, vendar so mu obljubili, da bo na monoštirski občini kmalu dobil svojo sobo s telefonom. Za zdaj dela še na svojem starem delovnem mestu

Tile otroci, ki jih je naša kamera ujela na monoštirski ulici, na srečo še ne bodo imeli problemov s tem, kako izpolniti volilne lističe.

ZABAVLJAČI

Animacija (skrb za prosti čas gostov) tudi v pomurskih zdraviliščih še vedno nima tiste vloge (predvsem pa priznanja), ki ji pripada. Če že imajo zaposlenega animatorja, pa ne vedo natanko, kakšne so njegove naloge. Po navadi ga želijo uporabiti za raznorazne posle, je deklica za vse, najpogosteje pa je »primeren« za vodenje protokolarnih zasedb ali nadomeščanje v recepciji.

Njihovo delo ni cenjeno ne med vodilnimi in ne med sodelavci. Mimogrede mu navržajo, da se je najlažje sprehajati z gosti. Vendar pa delo animatorjev ni le sprehajanje z gosti. Končno pa: gosta je treba pripraviti do tega, da bo šel z veseljem na sprehod in užival ob vsakem koraku. Animator skrbi za prosti čas gostov, pozna razne igrice, družabne ali športne, je odličen vodnik, sogovornik in včasih tudi humorist. Vsako skupino gostov mora poznati in vedeti, kakšne so njihove zahteve, starost in izobrazba. Po navadi mora biti družaben (ali pa to dobro zaigrati), poznati toje jezike, biti splošno razgledan, poznati kulturno in zgodovinsko dediščino, domačo pokrajino in njene znamenitosti ...

Le kje se lahko človek usposobi za poklic animatorja? Na žalost še vedno ni najprimernejše možnosti. Idealna bi bila naslednja kombinacija študijev: etnolog-siki z javnostjo-pedagog. Lahko bi kaj dodali in odvzeli, v glavnem pa samo ena smer usposabljanosti za takšno dejavnost ni dovolj.

Dokler pa se vodilni ne bodo zavedali pomena animatorske službe in dokler ne bodo zaposlovali primernih ljudi, tudi za njihovo usposabljanje ne bo poskrbljeno.

Bernarda B. Peček

ALI DENAR ALI PRIPRAVNICI

Ne moremo kar tako preslišati stavka, ki ga je na seji soboškega izvršnega sveta povedal drugi vodilni v pomurski zdravstveni organizaciji: »Če ne bo rešen problem plačila dela pripravnikov, jim bomo morali reči hvala lepa, mi se vam za vaše delo zahvaljujemo; Če želite lahko ostanete in delate še naprej, a zastopaj.« Zakaj torej zdravstvena organizacija postavlja na ceno (zaenkrat samo še besedno) svoje pripravnike, študente, ki so končali fakultete? Problem je seveda v denarju. V pomurski zdravstveni organizaciji trdijo, da v ceni zdravstvenih storitev ni upoštevano delo pripravnikov in zanje tako ne dobijo denarja. Z republike pa itak prihaja manj denarja, kot bi ga potrebovali za nemoteno ali normalno delo. Čeprav se leto še ni niti pošteno začelo, pa že opozarjajo, kako bodo vsak mesec bolj tonili v primanjkljaje — če bo ostalo tako, kot je.

Denarja za zdravstvo je premalo, čeprav ga sedaj zbirajo na enem mestu, republiški blagajni, kaj več pa ga ne misli dati niti občina, saj soboški izvršni svet pravi, da oni razumejo in vidijo svojo nalogo le pri razvoju zdravstvene dejavnosti, ki je lokalnega pomena. Soboški izvršni tudi ne morejo razumeti, kako lahko iz republike, ki je po-

brala ne le 95, ampak zaradi zvišanja prispevne stopnje 120 odstotkov denarja, ne dajo dovolj denarja za amortizacijo, pripravnike in sploh za razvoj zdravstva. Če bi imeli toliko denarja doma, ne bi bilo teh problemov.

Ta trikot — Pomurski zdravstveni center, republiška zdrav-

ZDRAVSTVO

stvena skupnost ter občinski izvršni svet in vprašanje, kdo bo dal potrebni denar — naj bi rešili na sestanku, ki naj bi bil prav kmalu. Vendar pa lahko zapisemo, da se izidi pogovorov, ki so jim imeli domači zdravstveni delavci z republikanci, niso končali v prid lokalnega zdravstva; tako velikogrudnosti ni pričakovati tudi sedaj. Običajno so na pogovore prišli z obrazom, ki so jo nabili z napakami ali neposlušnostjo pomurskega zdravstva ter neupoštevanjem uradnih dogovorov (čeprav je tega v drugih regijah več kot v Pomurju). Pričakujemo torej pogovore treh in upamo, da bosta naši strani dovolj močni in da res ne bo več razvoj zdravstva pristal na plečih pomurskih občin. Zdravstvo je namreč za pomurskega človeka, zanj veliko prispeva, zato bo moralo obstati in delovati še naprej.

Majda Horvat

A black and white portrait of a middle-aged man with short, dark hair, looking directly at the camera. He is wearing a dark suit jacket over a light-colored shirt and a dark, patterned tie. The background is a plain, light color.

»Logične. Tudi tam sem moral upoštevati psihološke posebnosti ljudi, nastale iz položaja v družini, iz odnosov do sorodnikov in do šole, do javnosti. To je ravno tako vplivalo na razpsetosti v odnosih med jezikovnimi sistemi in podsistemi. Psihološke, socialne, gospodarske in zgodovinske povezave so pri ljudeh v Radgonskem kotu zelo pestre. Žal je pri tamkajšnjem prebivalstvu globlji, kulturni odnos do slovenščine (ustnega in pisnega literarnega izročila, petja sloven-

Pa še to: »V Radgorskem kotu – kot sicer nikjer na mejnem območju avstrijske Štajerske (op. pis.) – manjšina ni uradno priznana; nima svojih organizacij, ne društev, ne tiska, ne dvojezičnih šol. Številke bi todale neustvarno podobno zaradi velike in vsestranske odvisnosti Slovencev od nemškega zaledja.«

USA — PA NE ZA AFRIKO

A black and white photograph of a light-colored Chevrolet Astro van parked in front of a building with a metal fence. The van has a 'CHEVY 845' license plate.

FATAMORGANA: CHRYSLER V POMURJU

Zakaj bi potemtakem ostala ob strani izživana pokrajina Pomurje? Zakaj ne sprejeti tistega, kar se ponuja samo? Ali smo v tem trenutku gospodarsko toliko močni, da lahko tako pomembno zadevo kar zaobidem in si izberemo kakšno drugo? Po mojem so časi, ko smo mi izbirali in narekovali, drugi pa izvajali in sodelovali, za lep čas mimo. Zato velja spoštovati napor graških poslovnežev in na ravni regije temeljito premisliti, kdaj, kako in s čim odščitniti vsaj drobec od lepega kupca deviznega zaslužka. Rokavica je namreč nepreklicno vržena. Po vsej avtonomna odločitev (in preskus sposobnosti udeležanja) pokrajine je vržena, če bo rokavico pobrala in jo za lepe denarce vrnila tistemu, ki jo je vrgel, ali vra to bo pustila strohneli v prahu.

1992: GENERAL MOTORS V MONOŠTRU

A black and white photograph of a modernist building with a facade of vertical stripes. A vintage car is parked in front of the building.

General Motors bo torej s svojim prihodom nekoliko omilil težave Monoštra in okolice. Mnogi menijo, da je to prelomen korak, korak, ki je podoben razcvetu industrializacije ob začetku stoletja. Vendar vse to ne bo dovolj za boljše življenje ljudi v deželi ob Rabi. Potrebno bo najti še druge možnosti za razvoj mesta in okolice.

ČE SI NA KMETIJI, MORAŠ DELATI

Ker gospodarska politika v preteklosti ni bila ravno najbolj naklonjena kmetijstvu, se je to odražalo tudi v proizvodnji, ki je zadnjih nekaj let več ali manj stagnirala. Še posebej velja to za živinorejo, saj novih večjih naložb pri kmetih ni bilo. Gradnja je danes izredno draga in če ne veš, kako bo jutri, se je za to zelo težko odločiti, pravijo kmetje. Kaže pa, da se razmere v zadnjem času le izboljšujejo in tudi za kmetijstvo se obetajo boljši časi. Prav to pa je mnoge kmete spodbudilo, da so začeli resneje razmišljati o gradnji objektov za živinorejo. Za to je namenjenih tudi nekaj nepovratnih sredstev, zato priložnosti ne bi kazalo zamuditi.

Pri Kolarjevih v Večeslavcih sicer nimajo veliko zemlje, saj njihov grunt meri nekaj manj kot 6 hektarjev, so pa kmetijo že doslej preusmerjali v govedorejo. S

vsak mesec prav pride. Tudi z vzrejo plemenskih telic se ukvarja in živina iz njegovega hleva muka zdaj že na raznih koncih države.

»Hlev je nekoliko pretesen, zato smo se odločili za dograditev še enega boksa,« pravi Jože Kolar iz Večeslovcov.

poljščinami se ne da zaslužiti toliko, da bi lahko dostojno preživel, pravi gospodar Jože, zato so se odločili za živino. 14 glav goveje živine je zdaj v njegovem hlevu, vendar je vse skupaj nekoliko pretesno. 12 stojišč in nekaj

Gradnja novih hlevov sicer ne bo poceni, vendar Jože računa na posojilo, pa tudi na nepovratna sredstva, ki jih zdaj dajejo za te namene. Nekaj materiala ima že pripravljenega in letos bo z gradnjo tudi začel. Seveda bo potrebno za živino čim več krme pridelati doma, saj se krmiljenje iz vreče ne splača. Zato pri Kolarjevih največ površin namenja jo koruzi, ki so jo že doslej sejali na kakšnih treh hektarjih, razmišljajo pa, da bi vzeli v najem še nekaj zemlje.

Že več kot deset let pa Kolarjevi pridelujejo tudi hren. Ta je včasih dajal dober dohodek, lani pa rezultat ni bil ravno najboljši. Pa ne zaradi pridelka, ki je bil dober, pač pa zaradi nizke odkupne cene. S hrenom je veliko dela, še posebej, če ga prideluješ na 50 arih, delo pa je premalo plačano. Na hren so se Kolarjevi

nekako navadili in čeprav lani ni bilo pravega rezultata, ga bodo sadili tudi letos. Mogoče bodo cene le spodbudnejše, kot nekoč, v tistih dobrih starih časih.

»Če želimo ustvariti kaj dohodka, moramo pač delati na kmetiji, saj niti žena, niti jaz nista zaposlena,« pripoveduje Jože. Tudi mati še poprime za vsako delo, dela pa se ne otepajo tudi trije sinovi. Najstarejši je že v drugem letniku srednje šole, mlajša pa obiskujeta osnovno šolo in eden od teh bo gotovo prevzel kmetijo.

Ludvik Kovač

VAROVANJE OKOLJA

Testiranje škropilnic

Zadružna zveza Slovenije — Republiški center za pospeševanje kmetijstva že drugo leto organizira testiranje in servisiranje škropilnic.

Glavni namen je varovanje okolja in podtalnice, obenem pa se s pravilno uporabo zmanjšajo stroški na kmetiji. Za testiranje so zadolžene in opremljene kmetijske šole, v naši regiji torej Srednja kmetijska šola Rakičan, ki ima z Dragom COLNARICEM pogodbo za servisiranje.

Kmet, lastnik škropilne naprave, plača samo zamenjavo rezervnih delov, testiranje in popravilo naprave pa je brezplačno. Za pregledano in servisirano napravo bo lastnik škropilnice dobil posebno nalepko.

V lanskem letu je Srednja kmetijska šola Rakičan pregledala v občini Murska Sobota 200 škropilnic, občini Ljutomer 24, v občini Gornja Radgona 42 in občini Lendava 13 (samo družbeni sektor) škropilnic.

Naloga pospeševalne službe in območnega zavoda je, da usmerja in usklajuje izvajanje naloge, vendar še do danes nimamo prijav.

Vse zainteresirane lastnike škropilnic prosimo, da se čimprej javijo svojemu pospeševalcu oziroma na sedežu TZO, da bomo lahko naredili razpored.

Testiranja bodo na krajih, kjer bo najmanj 15 škropilnic.

Ob koncu pa še to: pozdravljamo pobudo Zelenih Pomurja, ki propagirajo testiranje in servisiranje škropilnic.

Marija SKLEDAR, dipl. inž. agr.

O ZATIRANJU ZAJEDALCEV PRI DOMAČIH ŽIVALIH

Letni čas, v katerem smo, dopušča kmetu, da nameni nekaj več pozornosti svoji živini. V tem obdobju je velik problem pri živalih, zlasti pri svinjah, garjavo. Ti zunanji zajedalci povzročajo pri svinjah neznosno srbe-

nje, slabše počutje in s tem motnje pri priraščanju in v reproduktivskih sposobnostih. Prenašajo se v glavnem s stikom, še posebno pri parjenju. Ti zajedalci se odpravljajo s sredstvi, s katerimi je potrebno žival okopati, kar pa za ta letni čas ni primeren. Novejši, vendar kar precej drag preparat, iverlatin, opravi to sam. Po enkratni injekciji tega preparata se bo močno prizadeta povrhnjica kože začela luščiti sama od sebe. Prednost iverlatina je tudi v tem, da odpravlja notranje parazite. Tudi za to je ena doza dovolj. To je zlasti pomembno pri brejih živalih, saj so pri svinjah v mleku paraziti, ki ob sesanju prehajajo v prasičke, tako da se ti okužijo že v prvih dneh življenja. Temu se lahko izognemo z injekcijo iverlatina v drugi polovici brejosti. Preparat se uporablja samo v obliki injekcije, in to z aplikacijo pod kožo, zato lahko zdravljenje opravlja le veterinar.

Povzemimo torej nekaj prednosti iverlatina. Je edino sredstvo, ki ubija notranje in zunanje parazite z eno samo injekcijo za daljši čas (pol leta). Poleg tega, da ubija zrele oblike, ubija tudi jajčeca in druge razvojne oblike teh parazitov (ni ponovne invazije). Lahko se uporablja v katerem koli letnem času in je torej edino sredstvo za zdravljenje garjavosti v zimskem času. Ubija odrasle in nezrele uši brez dodatne uporabe praškov ali pranja. Posebno dobro deluje na določene parazite, ki se sicer zelo težko uničujejo. Potek in program zdravljenja je enostaven. Uporablja se lahko pri vseh domačih živalih (svinje, ovce, govedo, kunič, mesojedi) in je zunje neškodljiv. Ob naštetih dejstvih cena iverlatina niti ni več tako visoka, zato naredite nekaj za svoje živali in pokličite živinozdravnika!

Smiljana in Marko Nabergoj, dipl. vet.

Majda Horvat

ZDRAVA HRANA ZDRAVI

»Bil sem težki žolčni bolnik. Začel sem razmišljati, kako bi se pozdravil, saj mi zdravila kaj dosti več niso pomagala. Potem sem spoznal, da se nepravilno prehranjujem. Pri nas je Kavaš začel pridelovati zdravo hrano brez pesticidov, tako sem tudi jaz začel iskati potrebno literaturo, se vključil v društvo za varstvo okolja in se zanimal za makrobiotiko. Postopno sem šel na nov način prehrane in ugotovil, da se mi je zdravje izboljšalo, izginile so težave z želodcem, vidom in izpadanjem las,« je začel Franc Marič, inženir agronomije iz Noršinec.

S pridelavo zdrave hrane so začeli na manjših površinah, ki so jih izolirali od drugih obdelovalnih površin, izbrali pravilno kolobarjenje, saj je zelo pomembno vedeti, katera kultura je strpna do druge, in tako so pridelali hrano, ki je bila manj strupena. Potem so začeli na večjih površinah in zdaj zdravo pridelujejo že na skoraj treh hektarjih zemlje, tako da pridelajo več, kot sami porabijo.

»Tako sem imel že tretji letnik pridelka na bolj zdrav način in iz vse Jugoslavije so se začeli zanimati za to hrano. Potem pa sem dobil ponudbo od mariborskega poslovneža. Inženiring Boža Sege mi je predlagal, da bi za njih prideloval zdravo hrano za dietno prehrano — hujšanje. Recepte smo dobili iz Nemčije in tako smo začeli delati pri tem projektu. To je osemnedevna dietna prehrana za hujšanje z žitaricami, vsak dan druga žitarica — prvi dan pšenica, potem koruza, proso, ajda, mešanica, riž in tako osem dni. Mariborska poslovneža sta priskrbeli primerno embalažo, se registrirala in opravila vse potrebne anargoleptične,

biološke in kemične analize na Zavodu za zdravstveno varstvo v Mariboru. Analize so pokazale, da živilo ustreza normam, ki jih imajo na Zahodu za zdravo hrano.

Naše klasje s prekmurskih ravnin, kot je imenovana hrana, ki jo prodajajo, je mogoče kupiti skorajda po vsej Sloveniji, le v Pomurju ga ni, saj Potrošnik ni imel interesa, da bi izdelek postavil na domače trgovske police. Sicer pa je Franc Marič dejal, da

pridelajo mnogo manj, kot pa je povpraševanja.

»Po zdravi hrani sprašujejo predvsem bolniki, ki jim slabi srce ali spomin, tudi rakasti bolniki. K meni so prišli tudi iz Zagreba, saj se je fantku sušila noga. Z njim so bili že povsod, tudi v Švici, pa mu nikjer niso mogli pomagati. Fant je ozdravel s hrano. To, kar lahko naredi za zdravje hrana, je prav neverjetno, saj je 90 odstotkov zdravja odvisno prav od nje.«

Lahko rečemo, da je pridelke Franca Mariča sprejela tudi uradna medicina, saj sta pri tem projektu shujševalne diete delala doktorja Skalicki in Lahova. Pravila sta pripombe ter povedala, kako je to zdravo, kako se mora hrana pripraviti in uporabljati. Z njo se lahko shujša v osmih dneh tudi do pet kilogramov, poleg tega pa se telo očisti strupov, ki se nabirajo v telesu in človek se bolje počuti.

»Tudi nekateri domači zdravniki so navdušeni nad to hrano. Naša naslednja naloga in želja pa je, da bi pridelali več vrst pridelkov, saj sedaj pridelujemo predvsem žitarice. Radi bi tudi analizirali zemljo, in — če se bo kaj premaknilo na tem področju — pridobili zvezdice oz. zaščitni znak za naše pridelke.« Za to pa bi morali imeti denarno podporo, ki je še vedno ni, čeprav na mnogih mestih govorijo o pomenu zdravo pridelane hrane.

Majda Horvat

Gnojenje vinske trte

GNOJENJE ZATRAVLJENIH VINOGRADOV

Iz leta v leto se čedalje več vinogradnikov odloča, da »zatravi« svoje vinograde, zato si na kratko pogledimo, kako gnojimo take vinograde. Vinograd lahko zatravimo izjemoma že v prvem oziroma drugem letu, predvsem na strmih legah, da zmanjšamo erozijo in s tem tudi spiranje hranil. Normalno pa bi bilo, da vinograd zatravimo šele v petem oziroma v šestem letu ali še kasneje. Napačno je mnenje, da ko smo vinograd zatravili, lahko že

takoj zmanjšamo oziroma opustimo vsakršno gnojenje. Nasprotno, v prvih letih gnojimo s 30 % več gnojil, kot bi bilo normalno. Prvo košnjo oziroma mulčenje spomladi opravimo čim prej, da trti preostane več vlage, ki se je nakopičila v tleh po zimi. Pokošene oziroma zmulčene trave (plevele) ne odnašamo iz vinogradov, ampak jo pustimo, da se pod vplivom vremena in mikroorganizmov razgrajuje in pretvarja v trajni humus. Pri tem procesu (humifikaciji) se sproščajo tudi hranila, ki jih porabi trta za svoj razvoj. Po treh letih zatavljanja, bi lahko prišli na normalno količino gnojil, katera trosimo po celi površini vinograda. Na kakšen način pridejo ta hranila v zatravljenih vinogradih do korenin trte, sem pisal v prvi februarski številki Vestnika. Po 6—8 letih od zatavljanja je priporočljivo ta trajni humus, ki se je ustvaril v površinski plasti (0—20 cm), jeseni zaorati in spomladi lahko spet ponovno zatravimo. Tudi podrahljevanje vsakih šest do osem let pozitivno

vpliva na procese v tleh in s tem na trto. S podrahljači gremo vsaj en meter stran od trsa in v vsako drugo vrsto, naslednje leto pa v še preostale vrste. S posebnimi deponatorji lahko dodamo mineralna hranila tudi v globlje plasti. Slabo rastoč (krčljiv) vinograd ne bomo rešili z zatavljanjem, medtem ko prebujno rastoč vinograd lahko s tem ukrepom privedemo v normalno rast in rodnost.

Kloroza vinske trte

Pod klorozo razumemo rumenjenje oziroma bledenje listov vinske trte. Če ne odklonimo vzrokov za klorozo, nam trsi prenehajo rasti, slabijo in v skrajnem primeru tudi propadejo. Kloroza največkrat nastopa v primerih, ko imamo v tleh preveč kalcija, to je na alkalnih bazičnih tleh. Vzrok za klorozo so tudi preveč zbita tla, ki so premalo zračna, previsoka talna voda ali pa se nepropustna plast nahaja preplitko in so zato korenine predolgo v vlažnem okolju. (nadaljevanje prihodnjič)

inž. E. Novak

KUHANJE ŽGANJA

Pred leti je bilo to zelo veselo opravilo v poznojesenskih ali zimskih dnevih. Tudi danes je lahko tam, kjer kuhajo žganje, veselo, če ga pijemo zmerno, lahko pa se vse spreobrne v žalost, če se ga pije preveč. Žrtve pri tem so navadno družine.

Mi tega ne bomo dramtizirali, žganje bomo kuhali zato, da ga bomo imeli za zdravilo, za zmerno pitje in dobro počutje.

Če smo dali v sod kakovostno sadje (ali sok) in je bilo kakovostno vrenje, moramo maso še dobro destilirati (kuhati). Samo takopridobimo dobro žganje.

Kotli za žganjekuho morajo biti iz bakra, so pa različne velikosti in oblike. Baker ima sposobnost, da nekaterim škodljivim snovem preprečuje izhlapevanje, tako da ne morejo preiti prek hladilnika v žganje. Pred vsakim polnjenjem moramo kotel oprati, obvezno pa kapo kotla, le tako bo baker opravi vlogo in zaščitil žganje. Na notranjosti kape se hlapi ohladijo in utekočinijo, to so predvsem snovi z nizkimi vrelišči in škodljive snovi. Od velikosti in oblike kape je zelo odvisna kakovost žganja. V Franciji imajo kotli pri kuhanju jabolčnega žganja (calvados) kapo druge oblike kot kotli za pridobivanje žganja od vina ali druge drozge. Najboljše kotli imajo na dnu mrežo, da drozga ne pride direktno na pod, ker lahko dobimo osmojeno žganje. Kotle polnimo do 3/4, ne do kraja. Boljše žganje dobimo pri kotlih, kjer se ne kuri direktno pod kotel. Tako najboljšje žganje dobimo pri klasičnem postopku. Kakršno koli drozgo ali prevrto tekočino kuhamo, dobimo prvi tok (belka, plaviš), ki ima okrog 20 % alkohola. Drugo kuhanje — destiliranje potem delimo na tri toke: prvi tok (cvet), drugi tok — užitno žganje in tretji tok.

Ves prvi destilat (belka, plaviš) ponovno kuhamo, vendar moramo biti pri tem zelo pazljivi, kuhanje mora biti še počasnejše, kotel in klobuk zelo čist, posebej moramo očistiti hladilne cevi, ki gredo skozi posodo z vodo (čeber). Hladilnik (čeber) mora biti dovolj hlajen, voda ne sme biti pretopla, ker so potem izgube velike (hlapi — alkohol se slabo tali).

Pri končnem pridobivanju žganja (druga destilacija) moramo obvezno imeti alkoholmeter. Zapomniti si moramo: Prvi tok odzvamemo takrat, ko pride koncentracija alkohola na 70 %.

Drugi tok, ki ga uporabljamo kot žganje, pa zbiramo do jakosti 40 % alkohola.

Tretjega, zadnjega toka ne smemo dolivati oziroma redčiti žganja, ker nam močno kvari kakovost!

Tretji tok (alkohola 15—20 %) damo v posodo in ga lahko dodamo drozgi drugič, ko bomo spet kuhali žganje. Če je ta tretji tok slabe kakovosti, ga odvržemo.

Prvi tok pa ni za pitje, v njem je preveč metilnega alkohola, ki je zelo strupen. Ker pa ima metilni alkohol nižje vrelišče, gre ta v glavnem najprej iz belke (druga destilata), zaradi tega moramo kuriti zmerno.

Prvi tok (belozelenkaste barve) se uspešno uporabi kot masaža proti revmatičnim obolenjem in v razne druge namene.

Slabše žganje pa dobimo pri industrijskem pridobivanju žganja, ker so tam pri enkratni destilaciji v žganju metilni in etilni alkohol ter razni aldehidi in neprijetna olja. Ločenje vseh neprijetnih snovi iz teh destilatov je kompliciran in drag proces. Uporabljajmo torej domače žganje.

Žganje mora zoreti!

Čeprav smo naredili vse potrebno in smo dobili kakovosten srednji tok, je to žganje surovo, brez okusa, pekoče, torej nezaokroženega okusa za pitje. Svetovno znana sadna žganja zorijo tudi več deset let. Tudi naše doma pridelano žganje bi moralo stati najmanj dve leti, da bi dozorelo in postalo kakovostno. Naša žganja so skoraj brezbarvna, razen če jih zorimo v lesenih posodah (vinjaki, konjaki) ali pa so rahlo zlato zelene (slivovka). Mislim, da sadnih žganj ne bi smeli hraniti v lesenih posodah (kar je pri nas redkost), ampak v steklenicah. Na žalost naša žganja redko doleti kakšna večja starost, ker ga po navadi prej popijemo. Po končanem zorenju (drugem letu) bi morali izmeriti alkohol. Pitno žganje naj bi imelo okrog 45 % alkohola. Če je med tem časom postalo žganje motno, ga filtriramo. Če je alkoholna stopnja višja od 45 %, ga razredčimo z destilirano vodo. Žganje ne sme biti modrikaste barve, ker je to posledica razkroja raznih spojin, predvsem ocetna nagrizne bakrove soli. Takemu žganju moramo dodati apno in ga ponovno prekuhati. S staranjem žganje zgubi pekoče snovi in pride do izraza aroma. Staro žganje je tudi zdravju manj škodljivo.

Žganje moramo znati piti. Ponavadi delamo veliko napako, ko pijemo hladna žganja. Hladne se pijejo le žgane pijače iz žit, vodka ali druge. Sadne žgane pijače se le skladiščijo v hladnejših prostorih. Torej, ko imamo v roki kozarec dobrega žganja, si vzemimo še toliko časa, da ga v roki segrejemo. Potem hlapne snovi hlapijo, tako nam dajejo vonj, ki ga zaznamo, šele potem z majhnimi požirki okušamo prijeten okus.

Torej pridelajmo kakovostno žganje doma in po potrebi spijmo dober kozarec za dobro voljo in za boljše počutje. Kot zdravilo pa žganje uporabljamo z medom, vendar ne preveč.

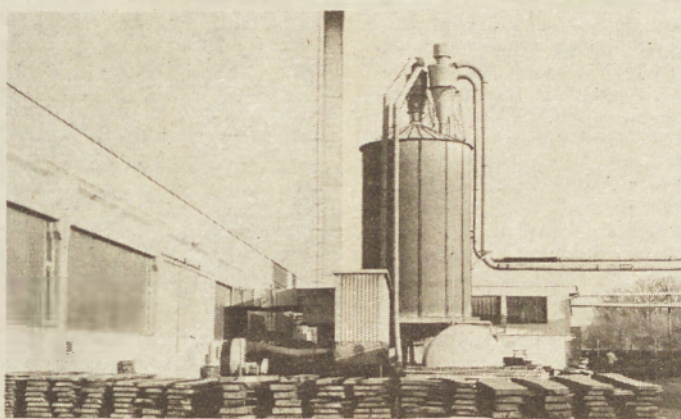
Vlado SMODIŠ

LESARJEM PRECEJ ŠKRIPLJE

Kot kaže, je položaj lesne industrije v Pomurju, ki zaposluje okrog 1000 delavcev, precej omanj. Apaška Lina je že zašla v stečaj, to bi se skoraj zgodilo tudi z ljutomerskim Mizarstvom, še prej s soboško Platano, in tudi v Muralesu v Ljutomeru se ne morejo pohvaliti z uspešnim poslovanjem. In če v to družino uvrstimo tudi nekdanji tozd Tapetništvo (v okviru razformirane DO Soboti) kjer so se prav tako v precejšnji meri ukvarjali z lesarstvom — ki ga je doletel stečajni udarec — še pred apaško Lino, potem je slika pomurskih lesarjev še bolj črno-gleda.

O večini omenjenih kolektivov smo v zadnjem času pisali posebej, zato ne kaže ponavljati že znanih ugotovitev. Kot velika grča pri vseh pa je neustrezen strokovni kader, oziroma preveč ne-kvalificiranih delavcev. Pred leti, v času konjunktura, to je precej boljših tržnih razmerah, je v teh tovarnah lahko dobil delo skoraj vsakdo. Res je sicer, da so si delavci medtem pridobili izkušnje in da so za to, kar delajo sedaj, že ustrezno usposobljeni. Vendar pa bi skoraj povsod morali spremeniti proizvodne programe, oziroma jih preoblikovati, tako da bi lahko delali zahtevnejše izdelke.

Takšen je prvi pogled ob prihodu k obratom Lesne industrije Platana v Murski Soboti. Precej drugače pa je, če bi se ozrli v drugo (desno) smer, kjer sameva okrog polovica proizvodnih prostorov tega podjetja (2900 kvadratnih metrov dvoran), v okolici pa je zemljišče, kjer bi se dalo urediti parkirišče za okrog 200 avtomobilov. Torej bi tam lahko uredili večji nakupovalni center.

delke. Potrebna je tudi sodobnejša tehnologija. Za vse to pa so potrebni strokovno usposobljeni kadri, delavci z več znanja.

Najbrž bi lahko rekli, da so v soboški Platani prvi zagrizli v to jabolko. Vsi delavci, ki so mlajši od 40 let pa nimajo ustrezne izobrazbe, morajo v šolo ob delu (prekvalifikacija). Prva skupina

takšnih delavcev je končala z usposabljanjem prav te dni. Tudi v Mizarstvu nameravajo storiti nekaj podobnega.

V Platani smo tudi zvedeli, da imajo trenutno dela več kot preveč. V Ameriko, kamor izvažajo predvsem kamniške police, bi lahko prodali tudi z zahtevnejšimi izdelki, če bi v ta namen imeli dovolj sodobne tehnološke opreme, delavci pa več znanja. Svoj položaj pa bi si bistveno popravili tudi s tem, če bi jim uspelo prodati okrog 2900 kvadratnih površin izpraznjenih prostorov (polovica tovarne). Za te prostore se jih zanima več, vendar dokončne ponudbe še nimajo od nobenega interesenta. Tako se še ne ve, kaj naj bi bilo v praznih halah. Po eni zamisli naj bi jih preuredili v prodajni center za drobno gospodarstvo, po drugi za večji nakupovalni center, kakršni so na primer v sosednji Avstriji, po tretji da bi ustanovili mešano podjetje in morda je še kakšna ideja. Kaj konkretnega je težko zvedeti, ker so pač vmes skriti poslovni interesi.

Jože Graj

Jeklotehna se pripravlja na vstop v EVROPO 92

Mariborska Jeklotehna je med slovenskimi trgovci na petem mestu. Ostala je enovito družbeno podjetje z dva tisoč zaposlenimi in je organizirana po dejavnostih. Vodi jo 10-članski poslovni odbor. Na 26.000 m² pokritih in 65.000 m² odprtih skladiščnih površinah ima Jeklotehna stalno v zalogi 120 tisoč raznovrstnih izdelkov, letni pretok blaga pa je 180 tisoč ton. S tisoč petsto stalnimi dobavitelji in prek 10 tisoč stalnimi kupci je Jeklotehna specializirana v okviru 57 blagovnih skupin in uveljavljena v jugoslovanskem prostoru kot zanesljiv poslovni partner, ki naveduje tesne stike (tako z izdelovalci in kupci).

Jeklotehna prodaja na veliko je razširjena tudi širom po Sloveniji. Tako ima Jeklotehna svoje veleprodajne in drobno prodajne centre v Ljubljani,

Murski Soboti in Slovenski Bistrici, predstavništva pa v vseh glavnih mestih republik.

Na področju zunanje trgovine so vsekakor najbolj znana zastopstva za motorje Kawasaki in japonske avtomobile Daihatsu. Jeklotehna pa se ob številnih zastopstvih svetovnih firm vse bolj uveljavlja tudi na področju investicijskega inženiringa, doslej pretežno na Madžarskem, kjer ima predstavništvo v Budimpešti in je že predala namenu nekaj novih objektov, sklenjenih pa je tudi več novih naložbenih poslov.

Jeklotehna ustanavlja v Münchnu mešano podjetje, vse pa je že pripravljeno za novo predstavništvo v Londonu. Tako se Jeklotehna pripravlja na vstop v Evropo 92.

F. Š.

JE BILA IZLOČITEV KARTONAŽE MODRA POTEZA?

MOŽNA JE BILA DRUGAČNA ODLOČITEV — SAMOSTOJNO POT NAREKOVALA NEUČINKOVITOST SKUPNIH SLUŽB — BREZ TESNEJŠIH PROIZVODNIH VEZI

263-članski kolektiv Kartonaže Pomurskega tiska iz Murske Soboti se je na referendumu odločil za izločitev in ustanovitev samostojnega družbenega podjetja. Temeljna zahteva delavcev Kartonaže je bila, da si z organizacijo samostojnega družbenega podjetja zagotovijo popoln samoupravni nadzor nad poslovanjem in neposredno razpolaganje z rezultati dela. Poleg tega niso bili zadovoljni z učinkovitostjo delovne skupnosti skupnih služb. Kljub vsem pomankljivostim, ki izhajajo tudi iz tega, da na ravni delovne organizacije niso uspeli združiti nekaterih pomembnih zadev, zlasti razvojne politike, pa v Pomurskem tisku, ki je zdaj združeno podjetje, vendarle menijo, da bi probleme lahko rešili na drugačen način, ne pa z izločitvijo Kartonaže. Najbolj sporna je razdelitev premoženja, saj je Tiskarna že napovedala visok odškodninski zahtevek. Če ne bodo mogli najti skupnega jezika, bo zadnjo besedo izreklo sodišče. Medtem pa je delavski svet Kartonaže imenoval za novega direktorja Janeza Štoltja, zdajšnjega predsednika soboškega izvršnega sveta, ki naj bi to delovno mesto zasedel po 15. marcu letos.

In kaj pravijo na vse to v Kartonaži? Vršilec dolžnosti direktorja Janko Halb je odločen: »Že od ustanovitve Pomurskega tiska je bila relativna gospodarska, organizacijska in komercialna samostojnost tozgov. V proizvodnem procesu ni bilo tesnejših povezav, zato ne more biti prizadet noben del Pomurskega tiska. Menim, da so bile že prej razdeljene vse pravice in obveznosti ter premožniskopravne zadeve, s čimer ni bilo več medsebojnega pretakanja akumulacije ali rezultatov dela. Zdaj se zlasti v Tiskarni porajajo vprašanja, kako z

ustvarjenim kapitalom in celotnim razvojem podjetja. Od leta 1972, ko je prenehalo delovati ČZP, so po določenem ključu natančno opredeljene naložbe skupnega pomena in koliko je kdo dolžan vložiti. Zato sedaj prihajajo neupravičene zahteve, da mora Kartonaža v skupnem podjetju ustvarjena sredstva vrniti. Tu gre predvsem za vprašanja nakupa in izvora lastnine oziroma celotnih parcel, kjer stoji Pomurski tisk, kot tudi za objekte posameznih podjetij. V Kartonaži se s temi vprašanji preveč ne obremenjujemo, ker smo tre-

kot samostojnega gospodarskega subjekta nismo uspeli nikoli uveljaviti. Dejstvo je, da so se iz leta v leto vezi med prejšnjimi tozgov vedno bolj rahliale. Tako nas je na koncu praktično združevalo le dejstvo, da smo imeli nekatere skupne službe, združene na ravni delovne organizacije, ki so imele bolj servisni značaj. Tako na ravni delovne organizacije nismo združevali nekaterih pomembnih zadev, kot so razvojna vprašanja, pogostokrat pa se nismo uspeli dogovoriti niti o medsebojni delitvi dela. Menim, da taka odločitev delavcev Kartonaže ne bi

NAJBOLJ KOČLIVA JE RAZDELITEV PREMOŽENJA — Tega se dobro zavedajo delavci Kartonaže, ki so se nedavno odločili za izločitev iz Pomurskega tiska. Vsekakor pa si od nove organiziranosti veliko obetajo, predvsem pa višja zasluge. Foto: N. Juhnov.

nutno pred sprejemom samoupravnega sporazuma, po katerem bomo vse skupno premoženje in kadre delovne skupnosti verjetno sporazumno razdelili.

Seveda smo hoteli zvedeti tudi za mnenje druge strani. Na vprašanje, ali še vedno vidi vizijo kolektiva v združenem podjetju, nam je glavni direktor Pomurskega tiska Martin Horvat odgovoril pritrdilno. »Še vedno menim, da je bilo medsebojno odnose med zdajšnjimi podjetji možno rešiti drugače, ne pa z izločitvijo Kartonaže iz tega sistema. Mislim, da je taka odločitev v Kartonaži zorela dlje časa, pri čemer pa delovne organizacije

smela bistveno vplivati na razvoj združenega podjetja. Čas bo pokazal, če je bila takšna odločitev pametna ali ne, pri čemer so delavcem Kartonaže vrata združenega podjetja še zmeraj na stežaj odprta.

Ali gre res za »črni petek«, ko so se delavci soboške Kartonaže odločili za ustanovitev samostojnega družbenega podjetja, druge dele Pomurskega tiska pa prepuščili lastni usodi, je za zdaj še težko soditi. Ostaja pa vendarle grenak priokus tistih, ki se čutijo prikrajšane, ker so se na račun lastnega odpuščanja že pred mnogimi leti odločili, da vložijo precej denarja v zagotavljanje novih delovnih mest in posodabljanje proizvodnega procesa v Kartonaži.

Milan JERŠE

PREJELI SMO

TABELA CEN ŽIVIL V AVSTRIJI —
PODUK ZA PROIZVAJALCE IN TRGOVCE

Po objavi tabele cen živil doma in v Avstriji v časniku Večer bodo najbrž izdelovalci in trgovci nekoliko zardeli, čeprav slednji vztrajno pojasnjujejo potrošnikom, da so za visoke cene živil krivi prvi.

Dobro vemo, kakšni so OD poslovojdij. Le kdo bi se odpovedal lepi plači brez truda? Zakaj pa potrošniki kupujejo tako ogromno drago živila? Zanesljivo izgubljamo ponos in kupujemo živila, konfekcije, belo tehniko, akustične aparate in obutev čez mejo, kjer je dinar še dokazano konvertibilen. Vsi nimajo možnosti nakupa na tujem in v brezcarinskih prodajalnah ob meji, ki jih je obšel 40-odstotni davek.

Iz proračuna dajemo visok odstotek sredstev za JLA. Dodatni 3-odstotni davek za JLA je še precedens, bržčas mogoče le pri nas. Zastavlja se vprašanje, ali je v sedanjem trenutku mogoče razviti super nadzvočnega lovca, kar načrtuje armada. Racionalno je ni, ker ta eksperiment požira veliko denarja ter dodatno zvišuje davke in prispevke. V pravni državi bi moral biti na zborih in zasedanjih v skupščini predstavnik armade vsaj v civilu, ne v uniformi.

V obmejnih mestih je promet v samopostrežnih prodajalnah že manjši — nekaj časa pa bo še potrebno, da bodo izdelovalci in trgovci končno doumeli, da jim bodo le občutna znižanja zagotovila daljšo perspektivo in razvoj trgovske mreže.

Jože Kaučič

ZZGP Pomurski tisk, n. sol. o.
Murska Soboti, Lendavska 1.

razpisuje

na podlagi sklepa prosta dela in naloge

SESTAVLJANJE POSLOVNIH OBRAČUNOV —
računovodja

v skupnih strokovnih službah za nedoločen čas.

Kandidati, ki se želijo prijaviti, morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- VIP VI. st. strokovne izobrazbe usmeritev za poklic ekonomist
- 3 leta delovnih izkušenj

Kandidat, ki bo izbran, bo opravil poizkusno delo v trajanju 6 mesecev.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju posebnih pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

Splošno-kadrovska služba ZZGP Pomurski tisk, Murska Soboti, Lendavska 1.

PODJETJE KOMUNALA
MURSKA SOBOTA p. o.
M. Soboti, Kopališka 2

OBJAVLJA ZBIRANJE PRIJAV

za oddajo 10 kioskov na Titovi ulici v M. Soboti

MOŽNE DEJAVNOSTI:

- prodaja spominkov,
- opravljanje uslužnostne dejavnosti (obrti),
- prodaja izdelkov domače obrti,
- priložnostna prodaja,
- prodaja jedil in pijač,
- prodaja sladoleada,
- druge možne dejavnosti.

POGOJI

Obvezno sovlaganje v nakup kioska, ki se odplačuje z letno namnino.

Plačilo prispevka za komunalno ureditev.

Kioski so tipske izvedbe velikosti pribl. 2 x 2 m z možnostjo sestavljenosti 2 x 4 m.

Rok za prijavo je 1. 3. 1990 na naslov: Podjetje Komunala, Kopališka 2, M. Soboti.

V prijavi je potrebno navesti dejavnost — ponudbo in potrebno velikost, upošteva se zgoraj navedene pogoje.

Vse dodatne informacije dobijo zainteresirani na sedežu Podjetja Komunala M. Soboti, Kopališka 2.

Radenska žaga odslej mešano podjetje Galles

Še lani Marlesova poslovna enota Žaga je zdaj že nekaj časa družba z omejeno odgovornostjo, od 1. januarja pa sodeluje z italijanskim izdelovalcem pohištva Gallijem. Kako bodo ravnali v stečajnem postopku Marlesa, se še niso povsem odločili.

V Radencih so ustanovili družbeno podjetje tako rekoč brez dinarja in z ne majhnimi dolgovi. Marles, ki je najemal posojila, ni sproti plačeval niti obresti, tako da so bile številke dolgov vedno večje. Prav tako Žagi ni plačeval dela, ki ga je opravila zanj. V Marlesu je še veliko stvari nejasnih. V aktu o ustanovitvi podjetja v Radencih piše, da Marles vloži 10 odstotkov dobička, vendar Žaga ni dobila ničesar. Po Marlesovem mnenju so žage izgubljali, ki jih je treba zapreti. Ob tem pa so bili žagarji le delavci, nabavno in prodajno politiko pa so vodili v Mariboru. Vendar Žaga v Radencih zadnja tri leta sploh ni imela izgub. Ker se z Marlesovimi trditvami v tej poslovni enoti niso strinjali, so začeli iskati rešitev še pred Marlesovim stečajem.

S posredništvom Slovenijalesa so navezali stike z milanskim

partnerjem. Giuseppe Galli, ki ima v Italiji tovarno sedežnega in tovarno sobnega pohištva in veliko skladišče s pohištvo v ZDA, bo brž, ko bodo iz Beograda prispeli pisni dokumenti o registraciji podjetja, položil 60-odstotni delež v radensko Žago. Tako za tem bodo začeli graditi novo proizvodno dvorano, kupili sodobnejše stroje in prenesli delo iz sedanjih objektov, kjer že delajo za italijanskega proizvajalca. Zaenkrat izdelujejo le elemente za sedežno pohištvo, še letos pa naj bi proizvodnjo razširili tudi na sušenje lesa. Galli namerava tovrstno proizvodnjo doma ukiniti, saj tam nima možnosti širitve, pa tudi surovine tam ni tako enostavno dobiti. Pri nas je les še sorazmerno poceni, v Radencih pa ga kupujejo predvsem od kmetov, kombinata, ABC Pomurke, GG Maribor ter od hrvaških prodajalcev. Gozdarji gredo

žagi že ves čas na roko, saj so pripravljani na plačilo tudi počakati. Po registraciji, za katero so ustno soglasje sekretariata za ekonomske odnose s tujino iz Beograda že dobili, bodo lahko poravnali račune z gozdarji.

Dosedanji vodja enote Žaga Jože Jug bo direktor Gallesa, kjer bo poleg 41 do zdaj zaposlenih dobilo delo še 5 delavcev v proizvodnji in 3 v skupnih službah, ki jih bodo morali organizirati v drugi polovici leta. Do takrat pa bodo del storitev zanje opravljale še Marlesove skupne službe v Mariboru. Jože Jug pravi, da jih italijanski partner ne bo rešil iz težkega položaja, saj morajo dolgove poravnati sami iz njihovega 40-odstotnega dela. Kljub vsemu pa je optimist, ker vidi tako v dogovorjenem kratkoročnem kot tudi dolgoročnem razvoju napredek. Od žaganja in sušenja nameravajo razširiti proizvodnjo v tretji etapi še na rezkanje oziroma grobo obdelovanje elementov za sedežno pohištvo.

Pri ustanavljanju podjetja je

bilo potrebnega veliko dogovaranja, saj je to prvo mešano podjetje na našem območju in postopek se ni utečen. Posebna ekipa strokovnjakov iz Ljubljane pripravlja statut in druge akte, ki jih podjetje potrebuje. Ker je sorazmerno majhno, so lažje prilagodili in spremenili proizvodnjo, pa tudi noben delavec ni ostal brez službe. Vsi delajo na žagi že več kot 10 let in so skupaj preživeli že veliko raznih sprememb.

Vprašanje, ki ostaja odprto, je povezano s stečajem Marlesa. Na podlagi stečaja so enote namreč upravičene do kapitalizacije, ker pa je za radensko enoto dvorezen meč. Če bodo vse Marlesove upnike stlačili v en kos, bi se lahko zgodilo, da ne bi Žaga dobila svojih, saj upniki lahko sami izbirajo, »kje bodo vzeli«. Vsem pa je jasno, da bodo vzeli tam, kjer se kaj je. Tako v Radencih razmišljajo, da ne bi šli v stečaj skupaj z Marlesom in bi se raje odpovedali sredstvom kapitalizacije, medtem ko bi svoje upnike obdržali.

Lidija Kosi

Končno smo se enkrat postavili, kot je treba

Ni nas malo, ki smo v teh dneh z začudenjem strmeli v televizijske ekrane, ki so, kot v izrednem stanju, prenašali vse najpomembnejše trenutke s 14. izrednega kongresa ZK Jugoslavije v centru Sava v Beogradu.

Za glavo sem se prijel ob prvih podtikanjih in omalovaževanjih srbske, črnogorske in kosovske komunistične smetane in nisem mogel verjeti, da bodo delegati slovenskih komunistov s Kučanom, Ribičem, Lokarjem in drugimi tako dolgo vzdržali, kot v resnici so. Končno smo se enkrat postavili (morda celo že malo prepozno) ob pravem času in na pravem mestu, kot temu radi rečemo. Po tolikih letih mi ni žal, da pripadam tej organizaciji in tudi vsem tistim, ki niso člani, ni treba biti nerodno, kajti delegati ZKS na 14. izrednem kongresu niso zastopali samo mnenje in stališča 11. kongresa ZKS, temveč sem vedno bolj prepričan, da

tudi marsikatero misel in željo nekommunistov pred samim pričetkom tega šokantnega kongresa, ki že v svojem nazivu ni mogel izražati in prinesiti nič kaj pametnega. No, kljub temu je vse, kar je slabo, tudi za nekaj dobro. 14. kongres ZKJ je moral biti. V to so nas vse komuniste silile razmere, ne samo pri nas v ožji in širši domovini, temveč tudi razmere v Vzhodni Evropi, ki so trkale (nekaterim bodo morale še nekaj časa) na naša vrata in pozivala k spremembam tudi pri nas oz. tudi v naši ZK. Opozarjali so nas dogodki na Madžarskem, nato burne spremembe na Češkoslovaškem, padci in odstopi ter razbijanje berlinskega zidu in ro-

jevanje nove Vzhodne Nemčije, razžalostili in hkrati vzradostili so nas trenutki revolucije v Romuniji (Pančevski in njegovi so-mišljeniki so na 14. kongresu pričakovali celo prisotnost danes že, na srečo, pokojnega romunskega diktatorja). Končno bi morale nastopiti spremembe tudi v ZK Jugoslavije, drugače nas bo prehitela celo v celoti nerazvita in staliniistično usmerjena Albanija. Škoda, da druge »partije« nočejo ali pa morda še ne morejo oz. ne smejo v korak s slovensko Zvezo Komunistov, ki je že stopnico više od drugih, in jih oz. nas s vojimi dejanji, programi in drugimi spremembami vodi v boljši jutri in za evropsko kakovost življenja. Ne samo da nas nočejo razumeti, poslušati oz. spremljati našega novega koncepta delovanja, ampak zavračajo vsakršno misel na preno-vo ZK, na nov način dela, sestop z oblasti in z eno besedo, kar je dal tudi kongres, razpad takšne ZKJ, kakršna je bila doslej. Z dejanjem, ki so ga izvedli slovenski komunisti oz. delegati na 14. izrednem kongresu ZKJ, ko so zaradi zavračanja vsakršne misli o zvezi zvez, zaradi nasprotovanj in preglasovanj zapustili dvorano centra Sava in s tem sam kongres, smo verjetno storili korak k pravemu padcu ZK z oblasti tudi v širšem smislu. ZKJ ne more biti brez ZKS, a ZKS ne namerava več sodelovati v takšni ZKJ, kakršna je bila doslej, so menili naši delegati. Mislim, da je s tem povedano vse.

Od problemov na Kosovu do aretacije Azema Vlassija in gospodarske blokade Srbije smo lahko pričakovali takšno ali vsaj podobno izhodišče tudi na 14. izrednem kongresu ZKJ, za katerega so, kakor tudi za vse poprejšnje, trdili, da bo prinesel nekaj novega, naprednega in pomembnega. In res je prinesel! Trenutno stanje v državi ni nič kaj rožnato. A trenutna Markovičeva vlada teh dogodkov ne jemlje preveč tragično in verjetno pričakuje pomiritev duhov. Prepričan sem, da nikakor ne smemo prezreti vseh teh dogodkov, ki so trenutno že za nami, kajti še zdaleč ne vemo, kaj vse nas še čaka. Sam Milošević ima res premalo podpore v Bulatoviću in Morini, vendar je tehnika takšna, da se kaj kmalu, če ni pravega razuma, prevesi z ene na drugo stran. Prevladati mora razum, ki ga nekaterim na jugu naše domovine resnično še manjka, kajti spreveti morajo, da bomo skupno lahko le napredni prešli v 1992 leto in s tem v Evropo, nikakor pa ne smemo sloneti na staliniističnih načelih, ki jih, kot sem že omenil, počasi zavrača celo Albanija.

Zanimivo je, kaj o vsem tem misli Evropa in preostali svet. Podpirajo slovenske komuniste, kar je povsem razumljivo, kajti napredni in razviti stojijo ob strani tistim, ki hočejo in želijo biti napredni in razviti. In Slovenija — moja dežela — si tega gotovo zelo želi.

Bojan Macuh

Kdo je dovolil posek gozda?

Krajani Apaške doline so ogorčeni in se upravičeno sprašujejo, kdo je dovolil posek mladega gozda ob reki Muri na njihovem območju. Gozdovi so naša pljuča, ker dajejo kisik, pa tudi z ekološkega vidika je to ravnanje nedopustno in neodgovorno. Itak je že očiten stometski obmejni pas ob reki Muri, ki je hkrati državna meja.

Gozd je bil last Gozdnega gospodarstva, pa ga je to odstopilo ali prodalo Kmetijskemu kombi-

natu iz Gornje Radgone. Kmetijski kombinat Radgona se je takoj lotil krčenja gozda za pridobitev zemljišča za obdelovalno površino. Pa v KK ne utegnejo niti na drugih kmetijskih površinah dosledno obdelovati svoje zemlje in je še marsikje zapuščena in neobdelana. Takšne odločitve na vrat in nos so nam že uničile veliko gozdov in osiromašile pokrajino.

JOŽE KAUČIČ

● tisoči VESTNIKOVH bralcev bodo prebrali vaše želje, vaša sporočila
● gospodarska propaganda in potrošnikom izdelovalcem, trgovcem in potrošnikom
● napisano sporočilo gre iz rok v roke in mnogim je vodilo za odločitve o nakupih . . .

Pokličite gospodarskopropagandno službo VESTNIKA, MEDIJA SEVEROVZHODA, po telefonu: (069) 22 403 ali 21 064 ali nam sporočila pošljite na naslov: VESTNIK, gospodarskopropagandna služba, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA

Prizadet sem in užaljen

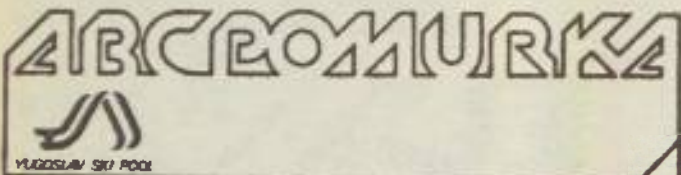
Zadnjega januarja mi je umrla mama in kot čuvaj pri Gradbenem podjetju Pomurje sem imel ravno ta dan prosto. V svojo delovno organizacijo sem takoj sporočil, da me naslednji dan zaradi smrti v družini ne bo na delo. V petek smo imeli pogreb in poleg smrti moje matere me je prizadelo tudi to, da se iz delovne organizacije ni nihče spomnil, da bi nam izrekel sožalje ali morda prinesel rože na grob. Imam brate in njihova podjetja so dostojno opravila svojo dolžnost do matere svojega delavca,

od Pomurja pa ni bilo glasu. Pri nas imamo slabe plače, še posebno nizka je plača čuvaja, pa me ni nihče vprašal, kako bomo finančno zmogli pogreb, še manj, da bi morda ponudili posojilo. Tako pa je v meni velika žalost, ker vidim, da se moja delovna organizacija tako malo zanima za svojega delavca in sram me je, ker so me drugi spraševali na pogrebu: kje pa so tvoji. To me boli, močno sem prizadet in užaljen.

F. Š.

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovo Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pisno skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja.

AGROSERVIS, p.o.
Murska Sobota

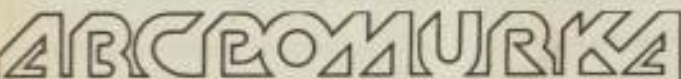
ABC POMURKA — AGROSERVIS, M. Sobota, po dogovoru z Zavarovalno skupnostjo Triglav M. Sobota

posreduje prodajo

rabljenih oz. poškodovanih vozil, ki bo na dvorišču AGROSERVISA v M. Soboti, Kroška c. 58 v četrtek, 22. 2. 1990, ob 15. uri:

1. osebni avto IMV R 4 TLJ, letnik 1984, prevoženih 86.000 km, izključna cena 22.650.— din in prometni davek — rabljeno vozilo;
2. osebni avto ZASTAVA LADA karavan, letnik 1987, prevoženih 102.446 km, izključna cena 4.920,00 din in prometni davek — druga dražba;
3. osebni avto IMV R 21 GTX, letnik 1988, prevoženih 37.470 km, izključna cena 70.665,00 din in prometni davek;
4. osebni avto ZASTAVA JUGO 45 C, letnik 1989, prevoženih 9.572 km, izključna cena 40.000,00 din;
5. tovorni avto ZASTAVA 83.10 DF, letnik 1986, prevoženih 203.253 km, izključna cena 45.582,00 din in prometni davek;
6. osebni avto ZASTAVA 850, letnik 1988, prevoženih 50.000 km, izključna cena 7.322,00 in prometni davek;
7. osebni avto IMV tip R 11 GTL, letnik 1987, izključna cena 61.592,40 din prevoženih 21.627 km.

Obvezni 20% polog od začetne izključne cene se plača na dan prodaje med 14. in 15. uro pri blagajni podjetja. Najnižje zviševanje cene je 300,00 din. Kupec mora plačati vozilo takoj oz. najkasneje v treh dneh od dneva prodaje, sicer bomo menili, da je odstopil od nakupa in izgubi pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevzeti v 3 dneh, sicer zaračunavamo dnevno ležarino. Prodaja poteka po sistemu videno — kupljeno, zato je izključena vsaka reklamacija zaradi kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastniki vozil.

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, o. sol. o.

TOZD SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO

ABC POMURKA, KZ PANONKA tozđ Sadjarstvo in vinogradništvo, Murska Sobota

razpisuje

prosta dela in naloge za določen čas od 1. 3. do 30. 11. 1990

- za nasade v Fokovcih z okolico — 12 delovnih mest,
- za drevesnico v Puconcih — 6 delovnih mest
- pripravnike s tri- in štiriletno kmetijsko šolo — 8 delovnih mest.

Prošnje pošljite v roku 8 dni od objave na naslov: Kmetijska zadruga PANONKA, tozđ Sadjarstvo in vinogradništvo, 69201 PU-CONCI.

Ljubljanska banka
Pomurska banka d. d.
Murska Sobota

ZBIRANJE PONUDB ZA NAKUP POSLOVNIH PROSTOROV

1. Naprodaj so poslovni prostori v 1. nadstropju, poslovno-stanovanjske zgradbe v Ljutomeru, Ormoška 3, ki so v lasti Ljubljanske banke, d. d., Murska Sobota, v skupni izmeri 147,79 m².
2. Cena poslovnih prostorov je 1.261.155,00 din.
3. Podrobnejše informacije dobite pri vodji Ljubljanske banke, Pomurske banke, d. d., Murska Sobota, PE Ljutomer.
4. Rok za oddajo ponudb je 15 dni po objavi na naslov:

Ljubljanska banka, Pomurska banka, d. d., Murska Sobota, Trg zmage 7, 69000 MURSKA SOBOTA.

Agromehhanika

KRNJ

KMETOVALCI!

IZKORISTITE UGODNE VEČMESEČNE KREDITNE POGOJE ZA NAKUP KMETIJSKE MEHANIZACIJE IZ NAŠEGA PRODAJNEGA PROGRAMA

- Traktorji in priključki IMT Beograd
- Traktorji in priključki Tomo Vinković Bjelovar
- Škropilna tehnika naše proizvodnje (škropilnice, atomizerji itn.) — tovarniške cene

Vse informacije dobite v naših PSC v Hrastju 52 a pri Kranju, tel.: (064) 34 035 in 34 034, in v MARI-BORU, Primorska 9, tel.: (062) 38 980 in 38 861. Ta poslovni center je odprt od 7. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Butik Iris

NADE ANTOLIN

obvešča cenjene stranke, da bo do vselitve v nov lokal na Lendavski ulici v Murski Soboti nemoteno posloval na Lendavski 58 — na dvorišču prek železniške proge.

Za poroko in druge slavnostne večere si omislite večerno ali poročno obleko BUTIKA IRIS.

Butik Iris je odprt od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. V Ponedeljek je zaprt. Priporoča se butik Iris Nade Antolin na Lendavski 58 v Murski Soboti.

Boutique Iris

KOMU ZVONI?

16. IN 17. MARCA PORABCI TRETJIČ V CANKARJEVEM DOMU — KAJ BO Z OKROGLO MIZO? — BO IMELA ČEZ NEKAJ DESETLETIJ SLOVENIJA MANJŠINE LE ŠE V AVSTRIJI IN ITALIJI?

Vsako leto, tam na pomlad, se v ljubljanskem Cankarjevem domu predstavijo zamejski Slovenci. Letos so spet na vrsti Porabci. Tokratna, tretja predstavitev bo 16. in 17. marca. Začela se bo z odprtjem razstave likovnih del osnovnošolcev porabskih šol, razstavljene pa naj bi bile tudi knjige in publikacije, ki so izšle na Madžarskem v slovenskem jeziku. V večernih urah naj bi bila, kot ponavadi, okrogla miza, namenjena določenim temam. Tokrat naj bi govorili o vlogi cerkve in šolstva pri ohranitvi narodnostne identitete. »Zdi se mi, da je tema dovolj zanimiva in če homo res sami sodelovali v razpravi, bo najbrž bolj zanimivo, kot pred tremi leti,« meni Marjana Sukič, referentka v monostrskem kulturnem centru. V čem je problem? Tudi na Madžarskem se pripravljajo na volitve, ki bodo teden dni po predstavitvi v Cankarjevem domu. Tako je zdaj zelo težko najti ljudi, ki bi bili pripravljeni spregovoriti. Ne vedo namreč, kakšna bo njihova usoda: ali bodo ostali na funkcijah ali ne. In to predvolilno obdobje je nekakšen mišmas, ko človek res ne ve, kdo pije in kdo plača.

»Prav gotovo bomo govorili tudi o vprašanjih, ki so se postavljala že pred leti, pa še vedno niso rešena. Naj omenim le mejni prehod na Gornjem Seniku, ki je bil v Ljubljani obljubljen. Rečeno je bilo, da se bomo na tokratno predstavitev peljali že prek prehoda Gornji Senik — Martinje. Vemo, kako je zdaj,« pravi Marjana Sukič. In gotovo sami Porabci niso dovolj pristojni, da bi odgovorili na vsa odprta vprašanja. Sami lahko predvsem opozarjajo na probleme, pri reševanju le-teh pa bi morala priskočiti na pomoč tako večinski narod (Madžari) kot matična domovina (Slovenci). »Če dosežemo vsaj to, da bosta obe strani malo več pozornosti namenili temu kotu in slovenskemu življenju v Porabju, je to že nekaj, gotovo pa ne vse.«

Prvi dan bo torej bolj problemski, sobota pa je namenjena kulturi. Dopoldan se bodo na matineji predstavili najmlajši. To bodo gornjeseniški lutkarji in komorni otroški zbor nove osemletke iz Mono-

Zvonik grajske kapele v Soboti zvonov nima več, lukanje za vrvi in odprtine za zvonce pa pričajo, da je nekoč tu zvonilo.

Fotografija Matej Fešar

stra. Osrednji večerni program pa ima naslov Komu zvoní. V obliki učne ure, rdeča nit bo dogajanje v razredu, se bodo predstavile vse delujoče porabske kulturne skupine. Pod vodstvom režiserja Rajka Stuparja »razred« in kulturne skupine že vadijo. Prvo generalko bodo imeli sredi februarja v monostrskem gledališču.

Predstavitve ima pomenljiv naslov. V svoji pesmi je John Doone zapisal: »In zato nikdar ne pošiljam vpraševati, komu zvoní: ZVONI TEBI.« Ali lahko rečemo, da zvoní porabskim Slovencem? Marjana Sukič: »Ja, lahko pravimo, da zvoní. Naslov ima dva pomena. Pomeni, da zvoní šolski zvonec, ki bo zazvonil na začetku in koncu ure, lahko pa pomeni tudi to, da zvoní nam. Samo tik pred dvanajsto in če se ne bo nič premaknilo, bo imela čez nekaj desetletij Slovenija le še manjšini v Avstriji in Italiji.«

Silva Eory

PRAZNOVANJA IN PROSLAVE SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA TER KULTURNI NAGRAJENCI

Tako kot v slovenskem središču so tudi v občinskih središčih Pomurja proslave in slovesnosti v počastitev Prešernovega dne — slovenskega kulturnega praznika priložnost za vročitev nagrad in priznanj za dejavnost na kulturnem področju. Pa tudi zato, da se v času mnogih prenov in odpovedovanj v kulturi sploh kaj dogaja. Za kulturno je tako kot druge družbene dejavnosti namreč značilno tako imenovano prehodno obdobje, v katerem je marsikaj še nejasno; odhori, ki so nadomestili skupščine, ponekod nimajo posebnih pristojnosti, pa še sestali se niso vsi. Tudi o sredstvih ne odločajo samostojno in tako ponekod ne vedo, kako bo na primer z ljubiteljsko kulturo ter (zaradi potnih stroškov) vedno dražji gostovanji. Za večja tudi ni primernih odrov in tako okroglo leto, kot kaže, ne bo leto kulturnega razcveta, zadovoljni bomo morali biti, če sploh dostojnega preživljata. Vendar zabeležba kulturnih prireditelj, slovesnosti ob podelitvah nagrad in proslav v počastitev slovenskega kulturnega praznika ne bi smela kazati zakulisja, ki ni tako svetlo, kot je sij reflektorjev na odru. Tisto, kar se je zvrstilo na naših odrih, smo skušali ujeti tudi v objektiv, predvsem pa vam predstaviti nagrajence.

Prejemniki nagrad za dejavnost na kulturnem področju v soboški občini so (na sliki): Sandi Cervek, Gizela Lutar, Berta Kološa in Marija Rituper. Akademski slikar je prejel plaketo z denarno nagrado za vrhunske dosežke — za svoj petletni likovni opus ter vlogo v sodobni likovni umetnosti druge polovice osemdesetih let. Gizela Lutar je prejemnica priznanja za dolgoletno marljivo in vestno delo v likovno-galerijski dejavnosti — pred več kot četrt stoletja se je zaposlila kot varuh in vodnik razstav v Razstavnem paviljonu arhitekta Novaka, v sedanjih soboški galeriji pa ima nedvomno največ zaslug za ustanovitev prodajnega oddelka ter stik z umetniki. Berta Kološa je plaketo za dosežke na gledališkem področju prejela za vso igralsko skupino kulturnoumetniškega društva Stefan Kovač. Soboški ljubitelji gledališča so se potrdili s predstavami: Totovi, Vžigalice na jeziku, Antični pokop, Sumljiva oseba in Zalezajoč Godota; v zadnjih treh letih so imeli okoli sedemdeset gostovanj ter v tem času prejeli tudi številna gledališka priznanja. Kulturnoumetniško društvo Tovarne oblačil in perila Muta (za katerega je plaketo prejela Marija Rituper) pa je tako nagrajeno za vsestranski odnos do kulture in lastne ljubiteljske ustvarjalnosti. Društvo je s svojo mnogostevilnostjo edinstveno v Sloveniji, v zadnjih letih pa beleži čez štiristo nastopov in kulturnih akcij — med njimi tudi bralnih akcij, srečanj z avtorji in ustanavljanj knjižnic ter drugega. bb

8. februarju ob rob ...

V času, ko vsi pošteno zategujemo pasove in se odrekamo vsemu, kar ni ravno življenjska nuja, se piše črno predvsem kulturi. Če ne že vsak dan, ugotavljamo to vedno znova v začetku februarja, ko je pred durmi naš kulturni praznik. Na žalost občutimo tako stanje najbolj prosvetarji, ki svojim učencem ne moremo ponuditi tega, kar bi želeli in kar je nujno za njihov osebnostni razvoj. Prepuščeni smo lastni iznajdljivosti, okrepljeni z optimizmom, ki pa, razumljivo, tudi že pohaja.

Letošnji kulturni praznik so dijaki srednje šole iz Ljutomerja hoteli počastiti s prikazom kulturnih dejavnosti posameznih razrednih skupnosti. Toda zataknilo se je pri plačilu najemnine za dvorano. Šola tega denarja ni »našla«, zato smo si pomagali sami in bili resnično prijetno presenečeni. Brez velikih besed in jadikovanja sta nam stroške za najem dvorane pokrila Milan Horvat in Martin Pufek oz. firma Elektroinstalacije in obdelava kovin, Ljutomer.

Tako smo praznik preživeli na toplem v kulturnem okolju in predvsem s prijetnim občutkom, da vsem vendarle ni vseeno, kako in v kakšne osebnosti vzgajamo naše znanorce. Za KUD Cvetko Golar SDNS Fran Miklošič Cilka Jakelj

Dobitoiki priznanj (od desne proti levi): Vili Budna, Stojan Weisl, Marica Rauter in Anica Suško. D. L.

Slovenski kulturni praznik so v Ljutomeru proslavili s kulturnim programom, v katerem so sodelovali: mešani pevski zbor in oktet kulturnoumetniškega društva Ivan Kaučič (ter učenci glasbene šole Slavko Osterc. Poezijo Toneta Pavčka pa sta recitirala Lidija Kosi in Leon Filipič. O pomenu slovenskega kulturnega praznika in slovenske kulture danes je govorila predsednica ZKO občine Ljutomer Ema Tibaut in nekaterim zaslužnim kulturnim ljubiteljem podelila družbeno priznanja. Dobili so jih: Stojan Weisl iz Križevca pri Ljutomeru za življenjsko delo v glasbeni in folklorni dejavnosti, Vili Budna iz Ljutomerja za več kot 20-letno delo v gledališki dejavnosti in Matija Kovačič iz Vučje vasi za več kot 30-letno delo na glasbenem področju. Anica Suško iz Veržaje in Marica Rauter iz Cezanjevca pa je izročila posebni pisni priznanji Zveze kulturnih organizacij občine Ljutomer za dolgoletno delo v ljubiteljski kulturi in pri vzgoji mladih na osnovnih šolah.

TRIJE KERENCIČEVI NAGRAJENCI

Minulo soboto so na osrednji slovesnosti v Gornji Radgoni podelili tudi Kerencičeve nagrade za dosežke na področju kulture. Letošnji nagrajenci so: MARIJA MARIČ — predmetna učiteljica z osnovne šole Radenci za dramske igre, mentorsko in ustvarjalno delo na področju kulture v šoli in širše.

BETKA ŠKRLEC — učiteljica z gornjeradgonjske osnovne šole za bogato ustvarjalno in mentorsko delo na področju kulture, predvsem na glasbenem področju (vodi otroški pevski zbor in ženski pevski zbor Aktiva kmečkih žena in deklet).

FRANC PINTARIČ — delovodja iz Elrada — za strokovno delo na področju kinematografije, mnogo let je kinooperater, prav tako pa je vzgajal nove kadre. bhp

kulturni koledar

SOBOTA, 10. FEBRUARJA

LENDAVA — Slovenski kulturni praznik bodo v lendavski občini letos počastili z gostovanjem uigrane skupine gledaliških navdušencev, ki bodo nastopili v občinskem središču in Črenšovcih. Naslov satiričnega kabareta, s katerim gostuje amatersko gledališče Vrba, je Slovenec sem ... pa tja. Predstava z mnogo petja, plesa in aktualnimi zaslotkami bo gotovo prijetna poživitev našega nič kaj rožnatega vsakdanjika. Dramatizacijo in priredbo je opravil Bogomir Veras. Slovenca sem ... pa tja bodo gledališčniki iz Vrba v črenšovski kinodvorani uprizorili ob 17.00 in predstavo ponovili v osnovni šoli Drago Lugačič v Lendavi ob 20.00.

razstave

Z izjemo priložnostne razstave IZ KULTURNOZGODOVINSKEGA FUNDUSA MUZEJA v prosohrih likovne zbirke Pokrajinskega muzeja v soboškem gradu in novih postavitev razstav v pomurskih galerijah. Zato podrobneje predstavljamo to, ki jo je postavil kustos Janez Balazic v soboškem muzeju, o katerem je v uvodu publikacije, ki dopolnjuje razstavo, tako zapisal: »Od ustanovitve Pokrajinskega muzeja za Pomurje leta 1955, ki je dobil svoje prostore v Szaparijevem gradu, posebne kulturnozgodovinske zbirke ta ni imel. Razen opreme slik v salonu ter kapeli — torej tiste premične dediščine, ki jo je uspelo »brati in ohraniti« Prekmurjsko muzejsko društvo še pred drugo svetovno vojno — predstavlja glavno tega fundusa še danes. K temu bi kvečjemu lahko prišli nekaj muzealij različne provenience, ki so v muzeji zašle po različnih poteh. Številčno kajpada pa tudi kakovostno, se je muzej obogatil z likovnimi deli. Tako je v lasti muzeja obsežna razpisčina Alojza Eberla (1822—1887), dela Antea Trstenjaka (1894—1973) Ludvika Vrečiča (1900—1945), Karla Jakoba (1908—1981), Lajčija Pandurja (1913—1973), kiparja Ferija Kuharja (1916—1945) ter še nekaterih živečih prekmurskih likovnih umetnikov. Svojevstveno poglavje v zbiru likovne ustvarjalnosti Pomurja nedvomno predstavlja opus karikatista Ladislava Kondorja (1901—1963). Do sedaj zbrano gradivo časovno sega vse do sedemdesetih let našega stoletja in je po slogovnem ter kakovostnem značaju precej raznovrstno. Naloga, ki je pred nami, je toliko bolj zahtevna, saj za posamezna zgodovinska obdobja ne premoremo nobenega predmeta duhovne kulture. Pričujoča razstava — čeprav priložnostna — skuša orisati in dati vpogled v zapuščino, hkrati pa s tem tudi zbuditi zanimanje za dopolnjevanje zbirke, predvsem pri tistih redkih zbirateljih, ki bodo v prihodnje izkazali dovolj razumevanja za obogatitev našega kulturnozgodovinskega fundusa.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: France Prešeren — PESNITVE IN PISMA (Mladinska knjiga), Maria Thun in Matias K. Thun SETVENI KOLEDAR (Društvo Korina) in France Prešeren — ZDRAVILO LJUBEZNI (Prešernova družba).

Prešeren in današnji čas

Slovenski kulturni praznik so proslavili tudi na vseh šolah. Na edini osemletki v Pomurju (v Črenšovcih), ki je poimenovana po Francetu Prešernu, so pripravili še posebno pester program. Najprej so se zbrali v vaški kinodvorani, prisluhnili koncertu ansambla Miške Baranja in podelili priznanja za sodelovanje na literarnem in likovnem natečaju Prešeren in današnji čas. S praznovanjem pa so nadaljevali v šoli, kjer so učenci in zunanji sodelavci oživljali ljudsko izročilo okoliških krajev. Ob koncu je bila še posebna oddaja šolskega radia, izdali pa so tudi posebno šolsko glasilo Črček. Sklenili so, da bodo dali pobudo, naj bi natečaj Prešeren in današnji čas postal akcija vseh slovenskih osnovnošolcev.

Jože Graj

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

NEKOČ JE BILA SINAGOGA — Temeljni kamen za židovsko cerkev v Murski Soboti je bil položen 1907. leta, leto kasneje so jo odprli, 1954. leta pa porušili. Soboško sinagogo je zasnoval arhitekt, madžarski žid Lipot Baumkorn in je bila nekoliko skromnejša različica sinagoge v Szegedu. Tam še vedno stoji, nekaterim nekdanjim občinskim veljakom pa je bila v pomurskem središču očito napoti in so se odločili, da namesto nje postavijo prvi blok, ki ga je načrtoval arhitekt Franc Novak, danes pa imenujemo to stavbo židovski blok. Če je dostojna zamenjava zgodovinskemu spomeniku, ki so ga porušili zato, ker je bil izstavek glasovanja pač tak, kot je bil, je vprašanje. Odgovor nanj bi lahko dali tisti, ki so poznali sinagogo v vsem njenem blišču, — potem ko so žide med vojno odpeljali v taborišča in tudi deset let po osvoboditvi zapemarjali — zahtevali njeno rušitev. Zdaj sinagoge ni več, je pa na Lendavski — praznina. B. Bavčar

Se je globalno ogrevanje začelo?

Letošnja zima, taka, kot se nam kaže v svoji prvi polovici, utegne postati ena najbolj suhih v zadnjih sto letih. Že zima 1988/89 je bila po majhni količini padavin rekordna, saj je na ozemlju Slovenije padlo v vsej zimi le 60 mm padavin, letošnja pa v tem pogledu kani nadaljevati zgled svoje prednice. Zapisuje se nam v spomin kot zima brez snega, hkrati pa mrzla in meglena, smrdeča od onesnaženega zraka, ki se cele dneve ne premakne iznad naseljenih kotlin, medtem ko po okoliških hribihi sije sonce in so temperature bistveno višje. Tistega harmoničnega izmenjavanja letnih časov, ki so bili dolgo tako značilni za Slovenijo, ni več. Ljudje preprosto pravijo: »Vreme je posorelo, kaj takega ne pomnimo!«

A zakaj? Ali je vzrok za nenavadno suho zimo znan? Smo na pragu globalnih podnebnih sprememb?

Na ta vprašanja stroke različno odgovarjajo, skupnega in enakega odgovora ne najdemo. Se največ zagovornikov ima teorija, ki pravi, da se uresničuje pregrevanje planetarnega ozračja zaradi učinka tople grede. V igri krivcev za podobne spremembe pa so še loknje v ozonski plasti, izbruh vulkanov in uničevanje tropskih deževnih gozdov.

Učinek tople grede je razmeroma stara stvar. O nevarnosti tega pojava za podnebne razmere na Zemlji so razmišljali mnogi strokovnjaki. V novejšem času pa o njem razpravljajo tudi politiki. Med drugimi je britanska premierka Margaret Thatcher, ki sicer ne slovi kot zelena, pozvala OZN, naj pripravi sprejem sporazuma o omejevanju emisij plinov, ki povzročajo učinek tople grede. Nizozemska vlada pa je pripravila predlog, naj bi zamrznil raven sedanjih emisij do konca stoletja, nato pa jo zmanjšali za 5 odstotkov do leta 2005. Na mednarodnem srečanju, ki so ga Nizozemci pripravili prav ta namen, je predlog podprlo le 30 od 68 navzočih držav. Sovjetska zveza, Japonska, Kitajska in ZDA, ki skupaj pošiljajo v ozračje 58 odstotkov vse svetovne emisije plinov, predloga niso podprle, so se pa strinjale, da bi morali čimprej doseči stabilizacijo ravni emisij. Če se bo nadaljevala sedanja stopnja naraščanja emisij, bo oddajanje škodljivih plinov v ozračje leta 2030 podvojeno.

Emisija izgorovalnih plinov iz industrijskih dimnikov, termoelektrarn, toplarn, letal in drugih

ZGODILO SE JE...

● Ni vroče in eksplozivno le na politični sceni, tudi v vulkanu Etna na Siciliji se nekaj kuha. Iz žrela je prejšnji teden bruhnil oblak pepela in dima, potresne naprave pa so zaznale močnejše tresljaje. Se pripravljamo na močnejši izbuh?

● V Fudžairi v Združenih arabskih emiratih je umrl domnevno najstarejši človek na svetu, Kalfan Mohamad. Star naj bi bil celih 130 let. Možno ni bil nikoli pri zdravniku, delal pa je kot kmet, vodja karavan in potapljač.

● Italijanka Maria Punzo je izumila mini krilo, ki preprečuje posilstvo. Protiposilstveni mini je sešit iz nestrgljivega usnja in zavarovan s posebnimi zadržkami. Krilo je že v prodaji.

prevoznih sredstev v ozračje je glavni krivec, da prihaja do pregrevanja ozračja. Plini, kot so ogljikov dioksid, dušikovi oksidi, metan, klorofluorogljivi in prašni delci v ozračju Zemlje delujejo kot steklo v rastlinjak: prepuščajo sončne žarke na površje, blokirajo pa normalno oddajanje toplote v vesolje. Tako postaja ozračje vse toplejše in toplejše.

Da v zemeljskem ozračju zares potekajo taki procesi, ni nobenega dvoma. Ni pa jasno, ali se posledice teh procesov že sedaj kažejo, niti ne, kakšne bodo. Najbolj pesimistični raziskovalci menijo, da se bo ob nadaljevanju sedanjega povprečnega povprečne temperature čez 40 let povprečna temperatura zemeljskega ozračja dvignila za 2,5 do 4 stopinje Celzija. Že tako majhen dvig pa bi prinesel celo vrsto nepredvidljivih in celo katastrofalnih posledic. Med grozljivimi scenariji je gotovo stajanje polarnega ledu in katastrofalno naraščanje gladine svetovnih morij, ki bi poplavlila sedanje obalne pasove, cvetoča industrijska in gospodarska središča, ponekod pa bi morje varlo globoko v notranjost celine. Milijoni ljudi bi bili brez strehe nad glavo, brez dela, nastopila bi lakota in veliki nemiri. Morda bi prišlo celo do nekakšnega preseljevanja narodov.

Bolj optimistični raziskovalci govorijo o dvigu le za eno stopinjo. Toda tudi dvig za eno samo stopinjo ima lahko zelo neprijetne posledice. Toplejše ozračje bi pomenilo pogostejše suše in delno selitev kmetijskih pasov, vrstile bi se

zelo slabe letine in lakota bi prav tako ogrozila velik del človeštva.

So zadnje zime že znamenja prihajajočih podnebnih in drugih sprememb, ki jih človeštvo samo »izdeluje«? Strokovnjaki so poskušali odgovor na to nedvomno vznemirljivo vprašanje tudi z najsodobnejšimi računalniki, na katerih tečejo modeli dogajanj v ozračju. Računalniki pravijo, da se je globalno ogrevanje ozračja zaradi vplivov človekovih dejavnosti že začelo. V Nasinem inštitutu za vesoljske študije je računalniški model pokazal, da je globalna temperatura ozračja porasla za 0,4 stopinje Celzija.

Računalniške modele in izsledke elektronske pameti so potrdile tudi raziskave na terenu. Posebej zanimive so raziskave starih ledenikov. Analiza ledu s tibetanskega ledenika je pokazala, da se je Centralna Azija v zadnjih sto letih ogrela za eno do tri stopinje.

Čas je torej zrel, da se nekaj naredi, ne toliko za sedanje kot prihodnje generacije. Klimatolog Michael Schlesinger pravi: »Naši otroci se bodo spraševali, zakaj njihovi starši niso ničesar ukrenili zoper globalno ogrevanje, ko je bila za to še priložnost.«

FILM O LECHU WALENSI

Hollywoodska filmska družba Warner Brothers je odkupila pravice za snemanje filma o Lechu Walensi, vodji poljskega neodvisnega sindikata Solidarnost.

Pogajanja z Walenso so trajala dve leti, vendar družba ni sporočila, za kakšno vsoto se je pogodila. Za samo snemanje filma pa so producenti namenili 20 milijonov dolarjev. Za zdaj še ni znano, kdo bo igral glavno vlogo, čeprav med možnimi kandidati omenjajo Roberta Wagnerja in Michaela Douglasa. Film naj bi začeli snemati prihodnje leto. Producenti upajo, da bodo lahko zunanje prizore posneli na Poljskem. Zgodba o Walensi bo obsegala obdobje od njegovega prihoda od vojakov do ustanovitve neodvisnega sindikata v gdanski ladjedelnici.

DOMISLICE

DENAR NA PLAŽI

Tudi če se ne kopljete v denarju, si lahko poslej privoščite užitek, da se ovijete v velik frotrast bankovec. V tujini so na prodaj kopalne brisače, potiskane kot denar. Kupiti je mogoče brisače z motivom za 50 ali 100 mark, v frotrirju izdelujejo tudi dolarje, francoske in švicarske franke, pa angleške funte. In dinarje? Konvertibilni ali ne, izdelovalcu se za brisače niso zdeli najprimernejši motiv.

ČUDNE KRAVE POD VELEBITOM

Je mogoče, da ima 400 kilogramov težko govedo samo 50 kilogramov mesa? Tega ne verjame niti navaden kmet, kaj šele 400 delavcev kmetijskega kombinata Velebit, ki jih skušajo prepričati, da je primanjkljaj 120 ton govejega mesa v današnji vrednosti 240 starih milijard nastal zaradi podhranjenosti živine. Seveda na skopi liški zemlji govedo ni tako prehranjeno kot na primer v Vojvodini. Če pa drži mnenje strokovnjakov zagrebške veterinarske fakultete, da je govedo tega kombinata imelo na kosteh le 12 odstotkov mesa, bi morali liške kmete tožiti zaradi mučenja živali.

Te neverjetne številke vsebuje 803 strani dolga »študija«, ki jo je naročilo okrožno sodišče v Gospiću za potrebe preiskovalnega postopka proti odgovornim osebam, ki jih upravičeno sumijo, da so kradle meso in mesne izdelke v kombinatovi delovni enoti Klavnica in hladilnica. Prvi primanjkljaj je v tej enoti odkrila leta 1986 inventurna komisija, ki je poslala kazensko prijavo okrožnemu javnemu tožilstvu v Gospiću. Strokovna komisija delovne organizacije je ugotovila, da je meso izginjalo že vse od leta 1982. Kombinac je sprožil tudi disciplinski postopek.

Okrožno sodišče v Gospiću je imenovalo zasebne finančnega strokovnjaka Joza Marinčiča iz Zagreba za izvedenca za ekonomske in finančne plat zadeve, veterinarske fakultete Josip Zivkovič in Bela Njari sta svojo »mojstrovino« izdelovala osem mesecev in v tem času od kombinata nista zahtevala enega samega podatka. Po njunem mnenju je bila izkoriščenost mesa v klavnici kombinata povprečno 13 odstotkov letno. Lani in letos, ko strokovnjaki kombinata vsak mesec spremljajo izkoriščenost mesa, je bila ta od 40- do 42-odstotka, kar je za liško govedo običajno. Seveda sta tudi strokovnjaka veterinarske fakultete skušala dobiti 42-odstotno izkoriščenost, zato sta mesu prišla še tehnološki loj, ocvirke, goveje glave in vse drugo, kar ni meso. Vendar več kot 30-odstotne izkoriščenosti nista dobila. To sta potem skušala razložiti s slabo pasemsko sestavo govedi, slabo prehranjenostjo in prisilnim klanjem starega goveda. Oba so odpustili iz službe.

V petih letih je bil kombinat ob polovico vsega govejega me-

sa. Tudi izkoriščenost svinjskega mesa je bila deset odstotkov manjša kot navadno, zmanjkalo pa je tudi osem ton mesnih in suhomesnih izdelkov. Sodišče izvedenskega mnenja veterinarske fakultete ni sprejelo in je za novo mnenje določilo Zavod za izvedenstvo v Zagrebu, ki pa tega dela še do danes ni začel. Opravilo so potem zaupali Inštitutu za tehnologijo mesa v Beogradu, ki tudi ni hotel sprejeti naloge. Sodišču so poslali pismo, v katerem poudarjajo, da je študija veterinarske fakultete polna pomanjkljivosti, da bi morali izvedenci svoje delo opraviti v sami klavnici in da bi to stalo 200 starih milijard. Očitno je, da so ceno navi-

li zato, ker se tega dela niso marali lotiti. Zaradi poklicne moralnosti hoteli potrditi mnenja zagrebških kolegov, odnosov z njimi pa tudi niso hoteli pokvariti.

V kmetijskem kombinatu Velebit so torej nekaj let krepko kradli meso. Koliko ga je bilo pravzaprav ukradenega, bi lahko ugotovili strokovnjaki, ki tehnološkega loja ne bi mešali z biftekami. Za zdaj se je preiskava ustavila, ker edina strokovna ugotovitev pravi, da kraje ni bilo, oziroma da je mogoče, da so imele liške krave pet izjemno »suhih« let. Vendar o tem ne bo lahko prepričati 400 zaposlenih v kombinatu.

VEČ DOKTORIC ZNANOSTI

V Združenih državah Amerike bo do leta 2000 med doktorji znanosti več žensk kot moških. V brošuri z naslovom Statistične projekcije v izobraževanju do leta 2000, ki jo je izdelalo ministrstvo za šolstvo, je zapisano, da se bo število študentov osnovnih in srednjih šol prvič po vojni zelo povečalo.

učitelji pa bodo imeli za 14 odstotkov večje plače.

V zadnjih letih je v ZDA diplomiralo več žensk kot moških, več pa si jih je priborilo tudi magistrski naslov. Vendar pa bo šele leta 1999 več žensk tudi med doktorji znanosti.

— SPOLNOST —

DETEKTIV PROTI AIDSU

Neka detektivska agencija iz Chicaga se je prilagodila času, v katerem živimo. »Mar veste, s kom pravzaprav hodite?« sprašuje v svoji reklamni in vabi stranke, predvsem ženske, naj pri njej naročijo poizvedbo o moškem svojih sanj. Detektivska agencija se je specializirala za raziskovanje skritih podrobnosti iz življenja tistih moških, ki so omrežili njene stranke. Pri tem ne gre le za to, ali je moški poročen ali ne, ali ima v banki kaj denarja. Ne, to so zastarela vprašanja, ki so jih ženske predstavljale nekoč. Danes je na prvem mestu vprašanje, ali je partnerjeva spolnost ali njena preteklost čista in ali se je

varno z njim spuščati v avanturo. Živimo pač v času, ko trepetamo pred aidsom. Detektivska agencija izbira za željo stranke vse podrobnosti o izbranih minulih spolnih zvezah, za nameček pa skuša dobiti zdravniško potrdilo, da moški ni okužen z aidsom. Živimo v času, ko se vrednote spreminjajo in ko se vse postavlja na glavo. To, čemur smo nekdaj rekli zaupanje, postaja v času aidsa »Sentimentalna navada«.

Kupi smeti z Zahoda

Nemška demokratična republika je od leta 1975 zaslužila 600 milijonov dolarjev z uvozom odpadkov, od tega pa je le manjši del, približno 125 milijonov mark, porabila za varovanje okolja. Novi vzhodnonemški minister za zdravstvo in varstvo okolja Diderich je priznal, da je NDR ena najbolj onesnaženih držav v Evropi. Vsako leto je iz Zahodnega Berlina uvozila 4,5 milijona ton navadnih gospodarskih smeti in 40 tisoč ton »posebnih odpadkov«, med katerimi so bile tudi nevarne snovi. Motiv je bil seveda devizni zaslužek. Po ministrovih besedah se Nemška demokratična republika zdaj spoprijema z reševanjem okolja, onesnaženih voda in drugimi težavami, zato gospodarski motivi ne bodo imeli prednosti pred varstvom okolja.

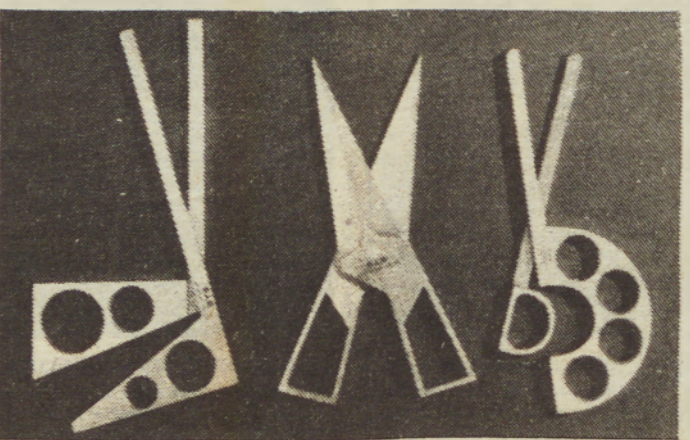
Preveč delajo

Sistem japonskih družbenih vrednot je zastavljen tako, da je treba delati, delati in še enkrat delati. In tako so Japonci postali deloholiki, pravi zasvojenec s delom. To je konec lanskega leta potrdila tudi posebna anketa, ki so jo izvedli prav z namenom, da bi ugotovili, zakaj so v deželi zahajajočega sonca tako zagrizeni v delo. Ali jim je delo tako v krvi ali pa vsi pristajajo na diktat, čeprav neradi?

Anketa je pokazala, da japonski uslužbenci povprečno delajo 2.168 ur na leto in da zelo neradi vzamejo redni letni dopust. Takoj so pripravljani delati tudi zunaj rednega delovnega časa. Za tako divji delovni tempo se odločajo, kot so povedali, ker se jim zdi, da je tako prav in ker vsi tako delajo. Če bi delali manj in izrabili ves prosti čas, ki jim gre, bi si v podjetju to lahko razlagali kot premajhno zavzetost za delovno organizacijo in ogrožen bi bil njihov položaj.

Japonska vlada bo skušala do leta 1993 doseči, da bi se v povprečju na leto delalo le 1.800 ur in da bi zaposleni redno izrabili ves dopust. Res, čudna dežela. Morda bi kazalo japonskim sindikatom uvesti dodatno delovno izobraževanje pri nas. Mi bi zaslužili, Japonci pa manj delati.

ŠKARJE IN POL

Oblikovanje tehničnih predmetov je v svetu zelo razvito. Naša industrija pri tem caplja skoraj na mestu. Med nešteti novimi oblikami tehničnih izdelkov tokrat predstavljamo škarje. Nove oblike je narekovala misel na osnovne geometrijske like. Izdelali so jih v Zahodni Nemčiji in niso prav poceni: po 150 mark.

NESPAMETNA POTEZA

Finančno ustanovo American Express, znano po kreditnih karticah, je nespametna reklamna poteza drago stala. V oglasih in televizijskih reklamah je svojim odjemalcem obljubila brezplačno dodatno zavarovanje, s katerim so vsi nakupi, opravljeni s kreditno kartico, 90 dni zavarovani proti poškodbam, izgubi ali kraji. Ljudje so družbo in zavarovalnico zasuli s poročili o razbitih vazah, ukradenih plaščih in izginulih videorekorderjih. Zaradi velikega navala imajo seveda stranke še eno korist — računalniška obdelava kartic je počasnejša.

V časi pomembne toloske reforme je občanov najbolj v vija gnalo to, da so mestni bivi sodelniki, zdajšnji močni politični funkcionarji začeli priti pomorno nazaj v solstvo. Ka bi šli za učitelje kama na vsi je čista nemogućee! Se quavi, tbejati ka kahioga vadihnoga v solstvi. Ker pa Partija nastopa iz oblasti, de se tbebo spreobrnouti, pa Partije vó sloupiti. Ci kama na volitvaz opozicija, de se tbebo načiti tidi moliti. Tidi učbenike de tbebo spremeniti. Ci de kahi kažičeni bivi partije, de verjetno najprej začno spreminjati marksistični materialistični quaceni v krišansko-demokratsko. Te vidli, tou de eice kanimiro.

Fizikalni marxist Džouvi.

OBČINSKA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE MURSKA SOBOTA

USTVARJALEN ČLOVEK OSNOVNO GIBALO NA PREDKA

Zato ga moramo osvoboditi hlapčevstva politiki in državi. V prenovljeni družbi mu moramo omogočiti nov način življenja in možnost svobodne ustvarjalnosti na vseh področjih. Opredeljujemo se za nov odnos do človeka, za drugačne odnose med ljudmi in institucijami, za spoštovanje posameznika kot osebnosti.

OBČNO OBČANOM

Zahlevamo določeno avtonomijo za občino, ki je bila občanom odvzeta. V njej morajo imeti večjo možnost odločanja, zato mora pridobiti tudi svoj izvirni prihodek. Organiziranost občine naj bo odraz posebnosti in volje občanov. Javna uprava mora biti servis za ljudi, zato jo bomo temu primerno reorganizirali. Krajeno skupnost je treba usposobiti za zagotavljanje skupnih potreb in uveljavljanje osnovnih skupnih življenjskih interesov.

S PODJETNIŠTVOM V BOGAJEŠI JUTRI

Spodbuditi moramo podjetniško dejavnost na osnovi vseh vrst lastnine in z intenzivnejšo naložbeno politiko rešiti problem brezposelnosti. Zagotovili bomo svobodno pretok kapitala, blaga in storitev ter odpravo vseh vrst privilegijev in monopolov. Delež drobnega gospodarstva v dohodku občine moramo dvigniti vsaj na 10%. Zato je treba izgraditi obrtne cone tudi v večjih krajevnih centrih in uvesti primerno kreditno in spodbudno davčno politiko. Omogočiti moramo hitrejši razvoj krajevnih središč in manj razvitih ter obmejnih območij. Spodbuditi moramo trg delovne sile, uveljaviti znanje in ga pravilno ovrednotiti ter plačati, tako v proizvodnji kot v družbenih dejavnostih in tako preprečiti odhajanje potrebnih in usposobljenih kadrov iz občine. Določiti moramo radikalno spremembo dosedanje politike skladnega razvoja Slovenije.

ZA DRUGACNO KULTURO KMETOVANJA

Pri razvoju kmetijstva moramo združiti tradicijo kmetovanja z uvajanjem najsoodobnejših tehnologij. Kmetijska proizvodnja mora biti celosten sistem, katerega pogoj je tudi pestro kolobarjenje z ohranjanjem rodovitnosti tal, obvezna povezanost poljedelstva z živinorejo in povezanost kmetijstva z drugimi gospodarskimi dejavnostmi. Pogoj gospodarjenja se morajo izenačiti ne glede na sektor lastništva. Oblikovati treba primerno velikost kmetije, ki bodo s svojo proizvodnjo sprejemljive za okolje in ekonomsko uspešne. Vzpostaviti treba enostaven sistem družbenih intervencij, ki bodo usmerjevali razvoj kmetijske dejavnosti. Smo za raznolikost proizvodnje organiziranja, ki naj temelji na interesih proizvajalcev. Za nadaljnji razvoj je nujna ustanovitev primerne razvojne agencije podjetja. S primernimi programi moramo poskrbeti za mlade s podelitvijo in vrtni življenje tudi v tiste vasi, kjer ostaja vedno več neobdelane zemlje. **OHRAJNIMO ZDRAVO ŽIVLJENJE IN PRIJAZNO OKOLJE**

Sanirati ali onemogočiti moramo največje onesnaževalce okolja v občini in preprečiti vse zemljiške operacije, ki rušijo ravnovesje v naravi in ogrožajo njen obstoj. Širokovno moramo obvladovati in zmanjšati uporabo zaščitnih sredstev v kmetijstvu. Zavrniti moramo vse umazane tehnologije, ki nam jih nemalokrat vsiljuje zaradi naše manjše razvitenosti. Zavarovali moramo naše vodotoke in poskrbeti za urejeno in strokovno neoporečno zbiranje odpadkov.

MODRO GOSTOLJUBNA IN ODPRTA

POKRAJINA

Vzpostaviti komunikacijskih tokov z ostalimi deli Slovenije in Jugoslavije ter z Avstrijo in Madžarsko nam omogoča enakopravno vključitev v Evropo. Zato moramo nemudoma zagotoviti cestno povezavo Lendava-Murska Sobota-Maribor, zgraditi mednarodno železniško progo Murska Sobota—Monšter ter doseči odpravo mejnih prehodov Martinje in Prosenjakovci. Obenem moramo posodobiti ceste v občini in zagotoviti, da bo vsako naše naselje povezano z asfaltno cesto, doseči moramo slovensko povprečje razvitosti telefonskega omrežja in siehernemu delu naše občine zagotoviti zdravo pitno vodo. Še naprej moramo spodbujati vsestransko turistični razvoj, pri čemer moramo posebno skrb nameniti ohranjanju značilnosti naše pokrajine in večji izrabi geotermalne vode. Spodbuditi moramo razvoj kmetijskega turizma in dati ves poudarek kulturi bivanja, kulturni kmetijskega doma, ohranjanju običajev in etnoloških značilnosti naše pokrajine.

ZNANJE — PRVI KORAK DO BOGATE

PRIHODNOSTI

Vzpostaviti varstveno dejavnost bomo približali večjemu številu predšolskih otrok, dvignili dosedajšnji nivo in kvaliteto dela na področju predšolske vzgojinarstvene dejavnosti. Zahlevamo soudeležbo širše skupnosti pri reševanju prostorske problematike v osnovnem šolstvu. V ponovno preoblikovanem sistemu srednjih šol pa moramo doseči večjo pestrost ustreznih vzgojnoizobraževalnih programov v Pomurju.

ZDRAVSTVENE STORITVE PRIBLIŽAJI LJUDEM

Na področju zdravstva bomo zagotovili večjo učinkovitost z nadaljnjim strokovnim razvojem, sodobno opremljenostjo, boljše dostopnostjo do zdravstvenih storitev, racionalno organiziranostjo na osnovi strokovnih medicinskih in ekonomskih kazalcev ter s podpiranjem tržne naravnosti in privatne prakse zdravstvenih delavcev.

STORIMO VSE ZA TOPLO IN HUMANO ŽIVLJENJE LJUDI, KI SO SKRBI IN POMOČI NAJBOLJ

POTREBNI

Zahlevamo primerne pokojnine vsem upokojujencem in njihovo enakopravno vključenost v družbo. Storitvi pa bomo vse za dostojno življenje vseh, ki so pomoči najbolj potrebni. Zavzemali se bomo za ustrezno rešitev materialnega položaja humanitarnih organizacij. S širšo družbeno skrbjo moramo doseči boljše ekonomski, socialni in kulturni položaj Romov.

KULTURA NAS OPREDELJUJE KOT POSAMEZNE

NIKE IN SKUPNOST

Zato bomo v našem skupnem življenju v občini kulturi dali prioriteto; zagotovili ji bomo ustrezne prostore, zagotovili boljše organiziranost in kvalitetnejšo ponudbo. Skrbeli bomo za ohranitev naravne in kulturne dediščine ter delali na tem, da se mesto Murska Sobota razvije v še večje pokrajinsko kulturno središče in središče.

NARODNOSTI — MOSTOVI SOŽITJA

Zavzemamo se za aktivno vključevanje pripadnikov madžarske narodnosti v razreševanje vseh vprašanj, ki so pomembna za ohranjanje njihove identitete ter zagotavljanje gospodarskega in kulturnega razvoja. Storitvi bomo vse za enakopravno vključitev Slovencev iz Podravskega kotla v enotni slovenski kulturni prostor.

OČEM JAVNOSTI NE SME NIČ OSTATI

PRIKRITO

Na področju informiranja bomo zagotovili večjo prihodnost naše občine v osrednjih sredstvih javnega obveščanja. Izpostavljali bomo razvoj narodnostnih medijev kot ustavno obveznost slovenske družbe. Regijski mediji morajo postati neodvisni in za svoje delovanje dobiti primerne prostore.

SOCIALNODEMOKRATSKA STRANKA SLOVENIJE — OBMOČNO PREDSEDSTVO M. SOBOTA

CILJI SOCIALNE DEMOKRACIJE IN OSNOVNE VREDNOTE

- suverena država slovenskega naroda,
- jugoslovanska konfederacija in vključevanje v evropsko konfederacijske tokove,
- parlamentarni večstrankarski sistem,
- pravna država,
- zaščita in varovanje temeljnih človekovih pravic,
- enakopravnost med ljudmi v solidarni družbi,
- zaščita in varovanje narave,
- prijaznejše okolje,
- učinkovit gospodarski sistem temelječ na različnih oblikah lastnine in tržnih zakonitostih.

V nasprotju s sedanjo federativno ureditvijo Jugoslavije si bomo socialni demokrati prizadevali, da se federalna pogodba preklicuje in da se državljani Slovenije na novo pogajamo o načinu urejanja odnosov med suverenimi jugoslovanskimi republikami.

O bodoči ureditvi Slovenske države in njene povezanosti z drugimi jugoslovanskimi narodi, lahko odločajo samo državljani Slovenije z referendumom.

Slovenija je vedno bila civilizacijsko in kulturno del Evrope. Zato si bomo prizadevali, da postane Slovenska država del skupnega evropskega doma.

Slovenski socialni demokrati si bomo prizadevali, da se popravijo vse moralne in materialne krivice in da vsi prizadeti dobijo za to odškodnino. Zavzemali se bomo za ustrezno zakonodajo.

NARODNOSTNA POLITIKA

Na mešano naseljenih področjih, kjer živijo avtohtoni prebivalci drugih narodnosti — Italijani in Madžari, se mora uveljaviti posebna zaščita na teh področjih življenja avtohtonega prebivalstva. Zavzemamo se za to, da bi prebivalstvo teh področij uživalo posebno jezikovno in kulturno zaščito. Izdelati se mora poseben program gospodarskega razvoja, ki bo med drugim zaščitil zemljo v privatni lasti, ter pospeševal razvoj obrti in drobnega gospodarstva z namenom odpiranja delovnih mest, za tamkajšnje prebivalstvo.

Zato, da bodo prišli v bodoči slovenski državi do izraza skrb za vse Slovence v svetu, se bomo zavzemali za:

- vseslovenski kongres kot trajno institucijo,
- uvedbo posebnega resornega organa za vprašanja vseh Slovencev, ki živijo izven slovenskih meja,
- pravico Slovencev v tujini, da imajo v slovenski skupščini zagotovljena poslanska mesta s svetovno funkcijo.

PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSTVA

Učinkovito je lahko le tisto gospodarstvo, ki temelji na podjetništvu, zato se bomo zavzemali za njegov razvoj po vzoru razvitih držav. To pa pomeni, da bomo na podlagi zasebne iniciative v vsej Sloveniji in še posebej v Pomurju pospeševali oblikovanje večjih družinskih kmetij, ustanavljanje malih industrijskih podjetij na področju predelave kmetijskih pridelkov, elektronike, strojegradnje in drugih inovativnih industrijskih panog ter na področju turizma. Zavzemali se bomo za hitrejši razvoj Pomurja v okviru Slovenije, in sicer tako, da bomo v njenem parlamentu zahtevali opredelitev osnovnih potreb na področju zdravstva, šolstva, socialne, cestnega in železniškega gospodarstva, energetike in PTT storitev, ki morajo biti na temelju socialne solidarnosti, enakomerno zagotovljene vsem prebivalcem Slovenije.

NEODVISNI SINDIKATI

Zavzemali se bomo, da se obstoječa zveza sindikatov razpusti, namesto nje pa se organizirajo neodvisni sindikati, ki bodo zastopali avtentične interese zaposlenih. Spodbujali bomo ustanavljanje poklicnih sindikatov, kot stanovskih organizacij in preobrazbo dosedanjih poklicnih združenj v stanovske strokovne in sindikalne zveze.

KMETIJSTVO

V tej zelo pomembni panogi slovenskega gospodarstva izhajamo iz naslednjih načel:

— Temeljna oblika gospodarjenja so družinske kmetije z odpravo administrativnih ovir se bodo v tržnih pogojih predvidoma večale do velikosti, ki je ekološko še sprejemljiva.

— Dolgoročno se bomo zavzemali za izenačenje pravic iz socialnega in zdravstvenega zavarovanja.

— Podpirali bomo obnovo pravnega zadrugištva.

— Zadržno premoženje je treba vrniti.

— Zemlja, ki je bila odvzeta kmetom naj se vrne ali izplača mala odškodnina.

— Ustanoviti je potrebno kmetijsko-gozdarsko zbornico, ker v splošni gospodarski zbornici prehitro prevladajo interesi industrije.

— Ustanoviti je potrebno kmetijsko šolstvo, ki naj poleg kmetijskih strokovnjakov usposablja tudi za uspešno delo na družinskih kmetijah in v kmetkem turizmu.

— Sedanje kmetijske kombinatne je potrebno preurediti po ekoloških merilih.

ZNANOST RAZVOJ IN KULTURA

Slovenci smo majhen narod, zato je tem bolj pomembno, da storimo vse, da zajemo odziv možgan in vsem strokovnjakom in kulturnim delavcem omogočimo pogoje za ustvarjalno delo. Le na ta način bomo lahko dosegali znanstveni in tehnološki razvoj, ter ohranili svojo kulturno identiteto.

Zavzemali se bomo za to, da se državljanom Slovenije, podjetjem, ustanovam, organizacijam in društvom dovolj nemoten pretok informacij, brezcarinski in neodplačen uvoz tuje literature in razvojne opreme.

POLITIKA IN SOCIALNA DRŽAVA

Dolgoročno usmeritev socialne demokracije je izgradnja socialne države in v njo umeščena socialna politika, ki se ulemeljuje na načelih svobode, enakih možnosti za vse ljudi, pravičnosti in solidarnosti.

Socialna varnost in dostop do storitev so v socialni državi osnovna pravica slehernega posameznika. Uporabniki socialne pomoči ne smejo biti v ničemer diskriminirani. Zagotavljanje socialne varnosti mora biti zanesljivo in trajno. Zato so socialna, gospodarska in finančna politika najožje med seboj povezane.

Solidarnost v socialni državi, kakršno želimo zgraditi, ne sme nadomestiti lastne odgovornosti. Socialna država mora zagotoviti osnovno socialno varnost, kot dopolnilo in ne kot nadomestilo za varnost, ki si jo državljani lahko pridobijo z delom in zaposlitvijo.

Do solidarnosti imajo pravico samo državljani, posamezniki in družine, ki zaradi osebnih lastnosti ali nesrečnih okoliščin ne morejo skrbeti zase (otroci, ostareli, bolniki, invalidi itd.).

Zavzemali se bomo za preventivno socialno politiko, s katero želimo vplivati na izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, ekološko politiko, ki bo varovala zdravje ljudi, humanizacijo dela, zaposlovalno politiko, na urejanje stanovanjskih razmer in na bolj pravično predelitev blaginje.

Vrednote za katere si bomo prizadevali so:

- izenačevanje žensk z moškimi in odpravljanje ženske diskriminacije,
- ustvarili pogoje za lažje usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti za ženske in moške

SLOVENSKI KRŠČANSKI DEMOKRATI POMURJA

Slovenski krščanski demokrati začenjamo politično življenje na novo, vendar na trdnih temeljih. Opirajoč se na krščanske vrednote in pogled na človeka, na bogato slovensko-krščansko-socialno izročilo od J. E. Kreka naprej, na sočubni krščanski družbeni nauk in zglede modernih demokracij, hočemo odgovorno sodelovati pri demokratični prenovi slovenske družbe. Človek je izhodišče in cilj vsakega kulturnega, gospodarskega in političnega dela. Prvenstvo osebe mora biti temeljno merilo družbene ureditve.

Sledeč primarnemu strankinemu političnemu programu, se bomo na območju Pomurja orientirali na specifičnost našega človeka. Zgodovinsko ustrahovan in ponižan se je številna desetletja smatral za manjvrednega. Status »slovenske Sibirije« je naši pokrajini storil formalno in vsebinsko zlo. Razžaljen v svoji bistvenosti je naš človek emigriral in se v tujini praviloma izvrstno uveljavil; gonilna sila mu je bila tudi želja po priznanju, vsaj drugje, če že ne doma. V žalostnem spominu so pripovedovanja, kako nehumano so ravnali z nami prišli, ki so bili sem poslani po kazni, zaradi ideološko-političnega nestrinjanja. S svojo agresivnostjo, pomankanjem ljubezni do nas, so dosegali prava psihična razdejavanja. S spoštljivim odnosom do našega človeka pričakujemo, da bo ponosen na samega sebe. Vrne naj se v svoje prvotno bistvo, a prevzema le tisto, kar ga osebnostno dodatno bogati. Mišljeni so tudi običaji, navade, pozdravljanje, petje; vse to nas bo delalo psihično stabilnejše, vedrejšje. Ob že znani naši folklori, pleših, bomo organizirali prireditve, kvize, znanja, kjer se bo mladini posredovalo našo bogato preteklost.

Padanje natalitete, »bela kuga«, je naš pravi notranji sovražnik, z norčevanjem iz družin, ki imajo več otrok. Vračanje veselja do življenja naj se pokaže tudi pri varovanju spočetega življenja, ker ima pravico človeške osebe. V okviru strankinega programa želimo dosegati odgovornejši odnos do življenja z vzgojo in izobraževanjem ter spreminjanjem javnega mnenja, po drugi strani pa z ustvarjanjem takih nacionalnih, gospodarskih, stanovanjskih in drugih pogojev za družine, ki bodo naklonjene otrokom. Na novo je treba ovrednotiti starševstvo. Materinstvo mora biti vsaj tako ovrednoteno, kot druge možne družbene vloge ženske. Preseči je treba tudi »tradicionalni« pogled na vlogo očeta v družini.

Življenje izven matične domovine je za vsakega evropejca aspekta hočemo sodobno, demokratično evropsko počutje Madžarov in drugih narodov, ki so na območju Pomurja. Ustvarjalnost je možna le, če si priznamo.

Med postopkom priseljevanja in zaposlitve drugih narodov, naj se objektivno ugotovi, če ima dotičnik poštene namene, spoštuje Slovenijo, njeno ustavo in ureditev, ali je voljan naučiti se slovenskega jezika.

Absolutno prednost bomo stimulirali pri zaposlovanju našega človeka, kot je to po drugih državah. Predvsem intelektualcem, ki so »sol naroda« dajmo možnost za ostanek doma. Zdolce informirajmo pošteno, ob poenostavitvi postopka vračanja v deželo.

Vidno velik poudarek bomo podarili zdravju, ki je telesno, psihično in socialno dobro počutje. Demokratičnejša življenja še ni prodrla v zdravstvo. Zavzemamo se za status »domačega«, »družinskega« zdravnika, v trdnem prepričanju, da je zdravstvo v obliki »privatne prakse« najcenejše. Zdravstveni delavec naj ne bo »nujno zlo« družbe. Zahlevamo zaposlitev domačih zdravstvenih kadrov, kar bo v pretežni meri možno le v privatnem sektorju. Opozarjamo, da nam je znano število pomurskih zdravstvenih študentov in bomo spremljali odnos do njih ter javnost obveščali o eventualnih manipulacijah z njimi. Zdravje je preveliko bogastvo, da bi ga brez komentarja zaupali kolektivističnim tehnokratom. Svoboden zdravnik, svobodna izbira zdravnika! Medicinska dokumentacija, ki je zaradi nezaupanja bolnika do zdravstva skrita po naših domovih, naj se zopet vrne v kartoteko domačega zdravnika, kajti tudi zdravstveno stanje je spoštovanja vredna aktivnost. Vsek bolnik naj preneha biti gola številka; postane naj po medicinski etiki spoštovano bitje. Zdravstvenemu osebu pa se mora omogočiti tako organizirano zdravstvo, da bo možno izvajanje spoštljivega odnosa do bolnika.

Podpirali bomo tudi osvoboditev pedagoškega delavca, kot vseh poklicev, ki so bili ideološko podjarmljeni in so voljni manifestirati svoje pravo prepričanje. Prva je naša Slovenija, sekundarna naj bo ideologija in njena barva.

Krivinci bi bili, če bi zanikali industrializacijo Pomurja. Sigurno se bo še razvijala, v naši predstavi pa na nivoju srednjih in manjših obratov, ki so psihično zdravi in slovio po procentu inovacij. Industrija pa mora avtomatsko imeti funkcionalno naprave za zaščito okolja. Pogoj, da se odpre novi objekt je izvedeniško mnenje o neogrožanju narave. Sedanjim onesnaževalcem postavimo realen rok prenehanja našega samouničenja.

Precejšnje število zaposlenih pri privatnikih se pritožuje nad grobim postopanjem, kar bo v smislu narodne sprave moralo prenehati tudi iz vidika napredka gospodarstva.

Trudili se bomo za našega kmeta, ki je pomemben nosilec slovenske svobode. Potrebuje vrnitev samospoštovanja, iskreno vključevanje v industrializirano družbo, razvijanje občutka za zaščito narave, racionalno trošenje kemikalij. Dežela brez kmeta je kakor dan brez sonca!

Bolni in ostareli ter revni, kot tudi invalidi so ogledalo naše vesti. Pozdravili bomo cerkvene karitativne ustanove, kar naj bo v demokraciji izvedljivo. Razen organizirane skrbi pa bo prvi naš osebni odnos do potrebnih zunanje pomoči.

Predstavljamo si, da nas bo opazila tudi mladina in se po naših predstavah orientirala. Nudili ji bomo različne realne možnosti, upajoč, da bo vsak mlad človek spoštoval drugega enako kot samega sebe.

Pomurje ima elegantne možnosti za dokazovanje evropske komunikativnosti. Uresničili jih bomo na raznih nivojih človeškega komuniciranja, od osebnega do gospodarskega. Mi smo v »srcu Evrope«, bodimo motor evropske svobode!

PODRUŽNICA SLOVENSKE KMEČKE ZVEZE ZA POMURJE

Slovenska kmečka zveza v svojem programu postavlja na prvo mesto človeka, ne glede na poklic, njegovo versko ali drugo prepričanje. Za to se bo zavzemala za njegove pravice na vseh področjih:

— da se odpravijo vse krivice, ki so bile storjene vso povojno obdobje

— za tak zakoniti red, ki bo vsakemu posamezniku omogočil delo, za vse tiste pa, ki jih je Bog prizadel z umsko ali fizično sposobnostjo in tiste, ki so med svojim delom postali za delo nesposobni, da bodo deležni pomoči širše družbene skupnosti in zaščite pravic države

— da bo lahko vsak posameznik, ne glede na šolsko izobrazbo, izkoristil svoje ustvarjalne sposobnosti

— za pravično porazdelitev osebno ali kolektivno ustvarjenega dohodka

— za enake možnosti na področju zdravstvenega varstva, ne glede na posamezna področja Slovenije.

NA PODROČJU KMETIJSTVA

Kmetijski poklic naj dobi v družbi mesto, ki mu po pomembnosti pripada in katerega ima v naprednih družbenih sistemih, zato se bomo zavzemali:

— da bo delo v kmetijstvu glede na njegovo naravo preko kmetov proizvodnje temu primerno plačano

— za take »družinske kmetije«, ki bodo sposobne dajati dohodek, ki bo omogočil normalno življenje, zdravstveno in socialno zaščito, kakor tudi primerno akumulacijo. Ljudem na manjših kmetijah, pa naj se omogoči preko raznih drugih dejavnosti (delo na domu) dodaten vir dohodka

— da se bivšim lastnikom vrne po krivici odvzeta zemlja, kakor tudi zgradbe

— da se zadrugam vrne vse premoženje, ki je bilo njihova last

— da možnost vseh vrst organizacij — zadrug ali drugih, za katere se kmetje odločijo

— da se ukinejo vse dajatve na premoženje in nepremičnine ob dedovanju ali v prometu s premoženjem in nepremičninami med živimi, v kolikor gre za kmetijske proizvajalce

— za take vaške prostorske plane, ki bodo upoštevali tudi kmetije z vsemi značilnostmi sodobnega kmetovanja

— za uvedbo take znanstvene, strokovne in pospeševalne službe v kmetijstvu, kakor jih pozna sodobni svet

— za privatno veterinarsko prakso.

OSTALO GOSPODARSTVO

Smo za razbremenitev gospodarstva in proti vsakemu monopolizmu in nepotrebnemu posredništvu. Podpiramo razvoj drobnega gospodarstva. Nadalje smo proti birokraciji, ki v veliki meri otežkoča razvoj. Smo proti vem asociacijam, ki živijo na račun ljudi, ki delajo v drobnem gospodarstvu.

SOCIALNO VARSTVO

Ker ugotavljamo, da je velik del, predvsem mladih ljudi, pokojninsko zavarovan od 1. do 3. razreda, kar ne vključuje invalidskega zavarovanja, je nujno, da se ugotovijo vzroki in najdemo možnosti za pridobitev pravic do invalidnosti za vse kategorije kmečkih pokojninskih zavarovancev. Da bi se vsaj nekoliko približali k »pravični« družbi, kmečka zveza predlaga spremembo pokojninskega zakona. Nespremenljive so oz. ne smejo ostati tako velike razlike med pokojninami. To, kar je pri nas, je sramota za družbo. Zato se bomo zavzemali — od tega ne bomo odstopali, da se ta razpon skrči, ter se izredne pokojnine ukinejo.

SOCIALNO SKRIBSTVO

Ugotavljamo, da kmetje zavarovanci po zakonu o starostnem zavarovanju oz. njihovi svojci ne morejo uveljaviti pravic do oskrbe, dočim ostali zavarovanci to uveljavljajo. Zavzemali se bomo za to, da bo za vse enako.

ZDRAVSTVO

Ugotavljamo, da z zbiranjem sredstev na nivoju republike še ni omogočeno, da bi se razlika med razvitimi in nerazvitimi zmanjševala. Kmečka zveza se bo zavzemala za odpravo teh razlik.

MEDNACIONALNI ODNOSI

Kmetje — člani SKZ ugotavljamo in smo ogorčeni nad tem, kar se v naši jugoslovanski skupnosti dogaja. Obrekovanja, sramotilne besede, hinavstvo, ki ga je slišati in videti na TV ekranih, presega vse meje normalnih ljudi. Zato se zavzemamo, da se s takim načinom »sožitja« prekinje oz. naredi konec. Če ni druge možnosti pa z odcepitvijo.

SODELOVANJE Z DRUGIMI STRANKAMI

Slovenska kmečka zveza podružnice Pomurja Murska Sobota je in bo pripravljena sodelovati z vsemi strankami, v kolikor bo to sodelovanje v korist razvoja tega območja in ljudstva.

Zavzemala se bo za hitrejši razvoj manj razvitih območij Pomurja.

Sodelovalo bo z vsemi društvi in organizacijami.

ZKS — STRANKA DEMOKRATIČNE PRENOVE OK GORNJA RADGONA

DELOVANJE ZKS — STRANKA DEMOKRATIČNE PRENOVE JE SOUSTVARJALO IN SPODBUJALO SLOVENSKO POMLAD, VSEBINSKO IN OBLIKOVNO SMO SE SPREMENILI V STANKO S SVOJIM PROGRAMOM, KI NOSI NASLOV ZA EVROPSKO KAKOVOST ŽIVLJENJA.

Naša strategija ni usmerjena v preteklost, upoštevaje sedanost je predvsem uprta v prihodnost, torej boljše gospodarjenje v občini na vseh področjih in s tem ustvarjanje bogatejšega življenja vsem občanom.

Skupaj ustvarjamo lepši jutri! Ne glejmo na ozke in lastne interese! V tem našem prostoru, v teh lepih vaseh in prijaznih naseljih bomo še naprej skupaj živeli, ustvarjali, si medsebojno pomagali, rojevali in vzgajali naše otroke, skrbeli za neizogibno delo ter se prijateljsko pozdravljali.

1. NOV STATUT OBČINE

— demokratičen, jasen in konkreten, temelječ na novi ustavi Slovenije

— jasno opredeljene pristojnosti in način dela skupščine občine

2. TEMELJI RAZVOJA — ODRIMO GOSPODARSTVO DRUGA VRATA

— enakovreden razvoj urbanih središč in podeželja

— odprava monopolov nad določeno dejavnostjo

— tržna ekonomika in ustvarjanje pogojev za zasebna podjetja

— vračanje dela slovenskega kapitala in pretok tuje kapitala v občino

— ustvarjanje lastnih sredstev in pridobivanje solidarnostnih sredstev

— vsakomur, ki ima resne načrte, bomo zagotovili pogoje za delo

— aktiviranje domačega in tujega znanja, inventivnosti in raziskovalne dejavnosti za potrebe razvoja občine

— popolna svoboda in odgovornost tržnih subjektov

— razbremenitev gospodarstva do meje, da ne bo ogroženo delovanje družbenih dejavnosti

— družbena lastnina mora dobiti lastnika v skladu z zakonom o ustanovah

— popolnoma izkoristiti naše naravne danosti in območje ter sejemsko dejavnost

— v občini bo pričela delovati borza blaga in storitev

3. ČISTO IN ZDRAVO OKOLJE TER PRIJAZNO ŽIVLJENJE

— strogo nadzorovani večji posegi v prostor in okolje

— sprejem in takojšnja izvedba programa ekološke zaščite (pitna voda, čist zrak, urejena odlagališča komunalnih odpadkov, sanacija vseh kanalizacij)

— racionalna uporaba zaščitnih sredstev v kmetijstvu

— skrb vsakega občana za svojo okolico

— prodoren, uspešen in donosen turistični razvoj

— varstvo naravne in kulturne dediščine

— urejanje vseh prometnih povezav z regijskim in republiškim središčem

4. INOVATIVNI KADRI IN DOBRI GOSPODARJI

— uspešni, izobraženi ustvarjalci in podjetniki imajo našo podporo in uspehu ustrezno plačilo

— stalno izobraževanje vseh zaposlenih v občini

— prekvalifikacije in izobraževanje v novih pogojih dela

— zaupanje mladim, sposobnim in dela voljnim kadrom

— sproščanje svobode, iniciativnosti in ustvarjalnosti posameznikov in skupin

5. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

— kvaliteten, izobražen in dobro stimuliran vzgojitelj in učitelj

— ustvarjalni izobraževalni programi v osnovne in srednje šole

— večji poudarek domovinski vzgoji in mednarodnem sodelovanju učencev

— vsebine in oblike dela šol prilagoditi podjetniškemu duhu in evropskemu delovnemu času

— zagotoviti kvaliteten učno tehnologijo in sodoben učnovzgojni prostor

— enake možnosti in pogoji za izobraževanje v celotni Sloveniji

— takoj preiti na enotno financiranje nacionalnega programa v osnovnem šolstvu.

6. ZDRAVO IN ČLOVEKA VREDNO ŽIVLJENJE

— vsak posameznik skrbi za svoje zdravje in zdravo življenje

— zagotoviti možnost za privatizacijo osnovnega zdravstva

— skupna skrb za starejše in invalidne osebe

— upokojujenci zagotoviti ustvarjalno in socialno varno življenje

— naša skrb bo za brezposelne — pomoč in iskanje dela

— varovali bomo različnost ljudi, vendar ne na škodo drugih

— večji poudarek materinstvu in očetovstvu ter srečnemu otroštvu

— mladim družnam bomo zagotavljali ustrezne stanovanjske pogoje

7. TRŽNO SPOSOBNO KMETIJSTVO JE NAŠA MOČ

— pestrejša ponudba na trgu in konkurenčne cene lastnih kmetijskih proizvodov

— socialna varnost za celo kmečko družino

— vsako obdeluje toliko zemlje kolikor je sposoben in zmožen

— dopolnilno delo na kmetijah

— turistična ponudba dopolnilne dejavnosti

— dodatno zaposlovati mladino na slabo izrabljenih zemljiščih

— izrabiti vse možnosti obsejnega sodelovanja v celotni kmetijski panogi

8. STRPNI, POŠTENI IN CIVILIZIRANI ODNOSI V VEČSTRANSKEM PROSTORU

— pošteno in odkrito sodelovanje v skupnih ciljih in interesih občine

— zaupamo vsem naprednim istomislečim posameznikom in skupinam

— iskali bomo somišljenike in sodelavce v občinskem in slovenskem prostoru ter v svetu

— nobenemu se ne sme zgoditi moralna in materialna krivica

— smo za konkretne odnose, brez diskvalifikacij posameznikov

9. SODOBEN PROGRAM — NOVI NAČINI DELOVANJA — KVALITETNI KADRI

— odprti smo za vse pobude, nove ideje in kvalitetne predloge k našemu programu

— zakonitost odločanja na vseh nivojih dela, z zahtevno po razrešitvi ali odpoklicu posameznikov na odgovornih položajih

— naši kandidati se bodo borili za uresničitev tega programa, s tem prevzemajo vso odgovornost pri predstavljanju in zagotavljanju posameznih delov programa

— podpiramo in zaupamo vsem drugim kandidatom, ki se bodo zavzemali za napredek in razvoj občine kot celote.

ZELENI POMURJA

Zeleni Pomurja smo svoj program v časopisu Vestniku že objavili 25. januarja 1990. V njem smo, tako upamo, pokazali, da nam ni za gostobesedno pripovedovanje o svojih političnih namelih, da bi bilo za naš program dovolj zapisati, da mi vstopamo v politiko zaradi varstva narave in vsa naša politična prizadevanja za kulturo, kmetijstvo, pravišnje bivanje, industrijo, zdravje, zaposlovanje, šolstvo, ljudsko istovetnost, pravičnost, socialno varnost, manjšine, ženstvenost in otroštvo, imajo svoje vodilo v varstvu narave. Ljudje se lahko v politiki na nas zanesajo, kajti politiki nas v ekologiji že posnemajo — za zdaj, žal, samo še v programskih obljubah!

Od objave programa doslej, smo se še bolj povezali z ekologi, prijatelji in podjetniki doma in v tujini, da bi takoj, ko bomo dobili politično moč, naredili kar največ za turizem, zaposlovanje in kulturo.

V objavljenem programu smo povedali, da imajo lokalne organizacije svoje programe in Program Zelenih Ljutomer, ki ga tokrat objavljamo je ilustrativen za naš skupni pomurski program in za druge programe lokalnih organizacij.

KMETIJSTVO

Poljedelstvo

Zahtevali bomo:

— spremembo zakonov in standardov za industrijo, ki bodo dovoljevali le ekološko sprejemljive izdelke (škropilnice in škropiva po evropskih standardih — manjše šobe škropilnic, varnostni ventili; oljne baze škropiv);

— da uporabniki vrnejo embalažo in ostanek strupa izdelovalcem škropiv. Tako izdelovalec poskrbi za strokovno uničenje te embalaže;

— le dejanske melioracije in sanacije dosedanjih melioriranih območij (enostranska zasaditev kanalov z jelsami, leskami ...);

— varstvo kmetijskih površin (proti nepremišljenim gradnjam na obdelovalni zemlji);

— odvracali bomo načine kmetovanja, ki z monokulturno usmeritvijo preveč izčrpavajo zemljo (politična davkov);

— prizadevali si bomo, da bo čim več kmetov spoznal prednosti ekološkega kmetovanja in zanje zahtevali spodbudno stimulacijo (višje odkupne cene, davčne olajšave, predavanja);

— prepovedali bomo nadaljnje krčenje gozdov.

ZELENI ZA TO DEŽELO!

Živimoreja:

— zahtevali bomo sanacijo vseh farm v občini ter spremembo zakona o maksimalnem številu živali na določeni površini;

— prizadevali si bomo za uveljavitev konvencionalnega načina stelje, kjer bo produkt hlevski gnoj, ne pa gnojnice.

Vode:

Zahtevali bomo:

— čimprejšnjo realizacijo načrtovane čistilne naprave;

— revitalizacijo opučenih gramoznic in starih rokaov (čiščenje odpadkov in usposobitev za ribogojstvo, turizem);

— zaščito podtalnice in vsakodnevno kontroliranje kakovosti pitne vode;

— zavzemali se bomo za saniranje in zaščito starih studencev v občini.

INDUSTRIJA

Zahtevali bomo:

— strokovno analizo vseh onesaženj v naši občini;

— da vsa občinska industrija uvede ekološko čisto tehnologijo oz. namesti čistilne naprave;

— da KONUS kratkoročno sprejme, uvede ekološko sprejemljivejšo tehnologijo, dolgoročno pa najde lokacijo zunaj »središča« mesta;

— podpirali bomo le ekološko čisto tehnologijo oz. industrijo (uvajanje reciklažnih postopkov, tehnologije za zbiranje odpadkov, energetsko varčevanje in energetske alternative ...);

— da šinitve tovarne zdravi KRKA ostane v okviru obstoječe lokacije in da se tam namesti čistilna naprava (kemijske odpadke?);

— predlagamo centralno kurišče na plin (bližina plinovoda, vedno slabši zrak);

— predlagamo izkoriščanje termalne vode v Moravcih pri Ljutomeru (vrtinarstvo, cvetličarstvo ...).

BIVANJE

Zahtevali bomo:

— strokoven pristop h gradnji odlagališča smeti za celotno občino, ki mora biti ekološko čisto urejeno;

— selekcionirano zbiranje odpadkov v vsej občini;

— popis vseh onesnaževalcev;

— izredno visoke kazni za onesnaževalce;

— zaščito obmurskega loga ob celotni toki reke Mure v naši občini

— sanacijo Sršenovega loga (vodne kaskade ali pa postopna zasaditev z mladimi hrasti);

— da se zgradi: Vila po pogodbi uredi v stanovanje pred vrtanjem in da se javnosti poda strokovna analiza o vsebini vrtnice;

— ureditev dostopov na javnih mestih za matere z vozički, invalide, stare ljudi;

— predlagamo organizirano zbiranje selekcioniranih odpadkov po krajevnih skupnostih in njihov odvoz na odkupno postajo;

— parku pri mali železniški postaji je treba dati večji pomen, novo vsebino in funkcijo;

— z občinskimi odloki naj se uvedejo kriteriji za kulturo krajine, določijo naj se stavbni tipi, zaščitno značilne hiše in soseske;

— podpiramo načrte za revitalizacijo mesta;

— na ravni občine je treba spodbujati obrti, ki so v prid ekologiji in ekološkemu turizmu.

KULTURA, VZGOJA, ŠOLSTVO, INFORMIRANJE

— Prizadevali si bomo, da se v vse oblike vzgojnih procesov uvede vzgoja v smislu ekologije, humane družbe, ravnotežja med človekom družbo in naravo, varstva in izboljševanja okolja ...;

— podpiramo prizadevanja društev za ohranjanje naše kulturne dediščine (preški sejem, bratva ...);

— prek medijev bomo obveščali občane o ekološkem stanju pri nas (sevanje, onesnaženost vode, zrak ...);

— občane bomo obveščali v smislu in duhu ekologije;

— z različnimi akcijami bomo podpirali ekološko sorodne skupine pri nas in na tujem.

SOCIALISTIČNA ZVEZA LJUTOMER

Naše izkušnje včeraj in danes potrjujejo, da se je naša organizacija vselej pojavljala tam, kjer je živel in zadovoljeval svoje interese in potrebe delovni človek in občan.

NAŠ CILJ — LEPSA IN JASNEJŠA PRIHODNOST

1. Delo in delovni uspehi naj določajo družbeni položaj človeka, zato bomo cilje in naloge na področju gospodarstva zastavili tako, da bodo prispevali k posodobitvi proizvodnje, k uvajanju novih programov, ki bodo omogočali izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih. Kadrovska politika mora biti odraz novih programov, povečane proizvodnje in produktivnosti dela, hitrejša uvedba mladih, solanih, sposobnih kadrov v proizvodne procese. Proizvodnja in delitvena politika morata biti tako zastavljena, da bosta delavca motivirali k boljše delu in krepitvi zavesti, da je njegova socialna varnost odvisna predvsem od rezultatov njegovega dela.

Naša skrb bo namenjena nadaljnjemu razvoju kmetijstva, kar pomeni: urejanje kmetijskih površin z novimi investicijskimi vlaganji ter vzdrževanje že obstoječih melioracijskih objektov.

— enakopravni položaj družbenega in privatnega sektorja

— razvoj družinske kmetije in nujnost proizvodnega dela v solah

— realno ovrednotenje kmetovega dela

— ureditev porodniškega dopusta kmetovalk

— kmetijsko proizvodnjo, ki ne bo onesnaževala podtalnice

Uresničitev programa izgradnje obrtne cone je ena izmed osnovnih možnosti za razvoj drobnega gospodarstva ter možnost novih zaposlitev, zato se bomo zavzemali za aktivnosti, ki bodo po najkrajši poti prinesle želene rezultate.

V naši občini moramo popestriti gostinsko in turistično ponudbo, bolj izkoristiti naravne danosti zelene Preleke, razvijati termalno kopališče Banovci. Svoje mesto v razvoju turizma morajo dobiti tudi Moravske Toplice, vsaj kot rekreacijski center (v KS Bučkovič).

Izkoristiti je potrebno aktivnosti turističnih društev v krajevnih skupnostih in turističnih podmladkov na solah, funkcionalno usposobiti dvorec Železne dveri, še bolj izkoristiti že obstoječe objekte (vinsko cesto) in razviti kmečki turizem.

Vse to pa mora okrepiti zavest, da je turizem v naši občini pomembna gospodarska panoga, ki ni dovolj razvita in izkoriščena.

2. Samo zdrav in kulturno osveščen človek lahko skrbi za svojo socialno varnost in je sposoben kreativno sodelovati v ustvarjanju moderne družbe, kjer bo cenjeno človekovo dostojanstvo, kjer bo funkcionalni sistem solidarnosti, kjer bo poskrbljeno za otrokov osebnostni razvoj in za poseben tretja duševno prizadetih in invalidnih otrok in odraslih, kjer bodo tudi ostareli ljudje dostojno živeli.

Dom upokojujencev mora postati naša realnost.

V ustvarjanju razvojnega politiko okolja pa bomo vključevali tudi upokojujence.

Družina kot osnovna celica naše družbe mora imeti zagotovljene takšne pogoje za življenje, ki bodo omogočali, da se bodo tudi ženske lahko enakopravno vključile v družbeno življenje.

Naša občina ima bogato kulturno tradicijo, zato tudi danes in jutri nečemo ostati na robu slovenskega kulturnega dogajanja. O tem pričla bogata in razvejana kulturna dejavnost in naša osrednja skrb bo tudi v prihodnje zagotoviti ustrezno materialno osnovo, usposobiti strokovne kadre, poskrbeti za obnovu vseh kulturnih prostorov v občini in povezati profesionalno in neprofesionalno kulturno dejavnost, da bomo z racionalnimi rešitvami lahko nudili delovnemu človeku čim bolj kvalitetno kulturno ponudbo in prostor za ustvarjalno in interesno udeleževanje.

Naša skrb za kulturno dediščino se bo zrcalila skozi podporo konkretnim akcijam: obnovi Golarjeve hiše, ureditvi Miklošičevega spomenika in njegove hiše, ohranitvi pohoda po poteh kulturne dediščine, vsebinsko bogatejšemu praznovanju Osterčevih dni v Veržcu, ohranitvi praznovanja slovenske besede v Bučkovič, ohranitvi krajskega parka Mura itd.

Človekovo največje bogastvo je zdravje, ki je tudi odraz čistega okolja.

V občini želimo imeti urejena skupna odlagališča smeti in zavarovana zajetja pitne vode.

Želimo sodelovati pri usklajevanju in razreševanju vseh, ki hčejo v prostoru gospodariti.

3. Sodoben razvoj vzgoje in izobraževanja v občini nas zadržuje, da prispevamo k pospešenim aktivnostim za racionalno organiziranje osnovnega izobraževanja in izobraževanja odraslih, da se izboljša družbeno-ekonomski položaj in delovni pogoji učencev in učiteljev in da se realno ovrednoti učiteljevo delo.

Prioritetni nalogi pri urejanju šolskega prostora sta izgradnja telovadnice pri OS Ivan Cankar v Ljutomeru in gradnja oziroma adaptacija šole v Bučkovič.

Stipendiranje mora biti v skladu s kadrovske politiko in stipendije iz združenih sredstev naj bodo sorazmerno večje za učence, ki se šolajo izven kraja bivanja.

Prilagoditvi morajo dobiti možnost, da opravijo pripravništvo.

V množično rekreacijsko dejavnost v telesni kulturi se morajo urediti v vseh krajevnih skupnostih primerni oziroma potrebni športno-rekreacijski objekti in pridobiti ustrezni strokovni kadri.

4. Občina mora postati mesto in nosilec odločanja. Okrepiti se mora vloga občanov in delegati morajo imeti zavest, da se tu razvija eksistenčna vprašanja ljudi, zato bomo pri volitvah kandidirali ljudi, ki so sposobni in uveljavljeni. Izvoljene delegate pa bomo sproti obveščali z našimi stališči.

Socialistična zveza, ki je doslej znala najboljši prislusniti ljudem, se bo zavzemala za skladnejši razvoj v SR Sloveniji s poudarkom hitrejšega razvoja manj razvitih območij. V občini pa bo naša skrb skladnejši razvoj krajevnih skupnosti, še zlasti manj razvitih. Vsem KS je nujno zagotoviti materialno osnovo za delo in razvoj.

Osnova za naše zahteve bodo pobude občanov tudi glede modernizacije in izgradnje infrastrukturnih objektov.

Še bolj kot doslej se morajo društva in družbene organizacije vključiti v odločanje v DPS in Socialistična zveza želi, da imajo družbene organizacije in društva pomembno mesto in vlogo, kajti prav tu se kalijo bodoči kadri — nosilci pomembnih funkcij v DPS.

Društvom je potrebno z zagotavljanjem materialnih sredstev omogočiti interesno združevanje in ustvarjalno delo ljudi.

Društva in družbene organizacije bo Socialistična zveza upoštevala kot del procesa demokratizacije.

Naša organizacija bo odlej samostojna politična organizacija s svojim članstvom, s svojim statutom in programom.

ZKS — STRANKA DEMOKRATIČNE PRENOVE LENDAVA

ZA DOBRO ŽIVLJENJE LJUDI

— MIR V SVETU IN DOMA,

— DA BI BIL ČLOVEK ČLOVEKU ČLOVEK, po goji za to pa so človekove pravice in svobostine,

— USPEŠNO GOSPODARSTVO ter naravi in človeku prilagojen razvoj,

— VIŠJA ŽIVLJENJSKA RAVEN in približevanje narodnemu dohodku v razviti Sloveniji,

— PRODUKTIVNO ZAPOSLOVANJE zaposlenih in nezaposlenih, zadostna solidarnost do nezaposlenih,

— ZDRAVJE LJUDI V ZDRAVI IN ČISTI NARAVI,

— PRAVNA DRŽAVA, ki jo razumemo kot družbeno organizacijo, v kateri je zaščiten človek pred državo, ne pa ta pred njim,

— SVOBODA POLITIČNEGA ZDRUŽEVANJA v stranke, pa tudi svoboda tistih, ki se ne žele podrežati njihovim vrhom in interesom,

— NAZORSKI IN POLITIČNI PLURALIZEM,

— samoupravljanje in soupravljanje, ki ga razumemo kot pravico do sodelovanja pri odločanju, vključno s PRAVICO DO SVOBODNEGA SINDIKALNEGA ZDRUŽEVANJA,

— ZMANJŠANJE STROŠKOV ZA ARMADO.

V ZKS — Stranki demokratične prenoje Lendava verjamemo, da so LJUDJE IN ZNANJE, ki ga posedujejo, ključ za vstop v Evropo. Zato se bomo zoperstavili tako podcenjevanju kakor tudi precenjevanju znanja. Prizadevali si bomo za to, da bo njegovo ceno določal trg. Spodbujali bomo pretok znanja med podjetji v občini, ustanavljanje občasnih projektov skupin domačih strokovnjakov za reševanje konkretnih problemov v lendavskih podjetjih in njihovo sodelovanje s strokovnjaki in strokovnimi ustanovami doma in v tujini.

ZA KAKŠEN GOSPODARSKI RAZVOJ?

Naš cilj ni gospodarska rast, temveč gospodarski razvoj. Ta mora biti podrejen človekovemu zadovoljstvu in sreči ter zmoglostim narave. Novo lahko gradimo le na obstoječem. T

OBČINSKA ORGANIZACIJA ZKS — STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE MURSKA SOBOTA

Osnova našega delovanja je program ZKS — STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE »ZA EVROPSKO KAKOVOST ŽIVLJENJA«.

Volilec ponujamo svoje usmeritve delovanja, z uresničitvijo katerih želimo doseči, da občina ne bo manj razvito območje.

KADRI — PRVI POGOJ RAZVOJA OBČINE

Pogoj za novo kvaliteto življenja so spodobni kadri s širokim znanjem in možnostjo uveljavljanja svojega znanja. Stori bomo vse, da bo vlaganje v človeka, izobrazbo in znanje prednostna naloga. Zato se zavzemamo za preobrazbo vzgojnoizobraževalnega sistema na strokovnih osnovah, za izboljšanje materialnega položaja učiteljev, za prilagoditev obstoječe šolske mreže srednjemu izobraževanju v občini in regiji, za možnost prekvalifikacij, za intenzivnejšo in pravično štipendijsko politiko, za sistem dela z nadarjeno mlado generacijo, za uresničitev pripravnosti in zaposlitev mladih strokovnjakov.

TRŽNO GOSPODARSTVO

Na gospodarskem področju bomo podpirali vse, kar vodi v zdravno, sodobno in v svet odprto tržno gospodarstvo. Posredno podpora dajemo takšnemu gospodarstvu, ki ne bo temeljilo le na velikih sistemih, ampak na številnih manjših, prilagodljivih podjetjih, na uvajanju sodobne industrije, ki je pojem za ekološko čisto industrijo in na izrabi alternativnih oblik energije (geotermalna voda, bioplin).

DOHODKOVNO USPEŠNO KMETIJSTVO

Podpora dajemo učinkovitemu in dohodkovno uspešnemu kmetijstvu, ki bo upoštevalo ekološke zakonitosti. Zato smo za izvedbo obstoječih in novih programov, ki so sprejemljivi za okolje in ki povečujejo dohodkovnost kmetij, za pridelavo in predelavo bolj zdrave hrane ter prodajo le-te pod ustrezno blagovno znamko (zdrava hrana iz Pomurja), za načrtno in ekološko strokovno sanacijo obstoječih farm ter preprečitev izgradnje novih, ki bi onesnaževale okolje, za takšne pogoje kmetovanja, ki bodo ustvarili odsejanje s področja in materialno dodatno stimulirali vrtnarje mladim, za takšno politiko v kmetijstvu, ki bo aktivirala obdelavo opuščenih zemljišč, za zagotovitev poštenega plačila kmetu za njegovo delo, za uresničevanje projekta »Goričkanin« in »Bukovnica«, za uvajanje alternativnih političnih v kolobar (20 %) z ustreznimi materialnimi stimulacijami za strokovno izdelane kmetijske, ki bodo opredeljevali, kje je možno razvijati ekološko kmetijstvo, za možnost, da na območju vodnih zajetij dobijo zemljo v najem tisti, ki se ukvarjajo z ekološko pridelavo hrane.

TURIZEM

Razvoj turizma kot prednostne panoge gospodarstva v občini naj temelji predvsem na naravnih danostih pokrajine in njene ugodne geografske lege. To bo omogočilo le močnejšo in kompleksejšo ponudbo zdraviliškega turizma, bogatejši razmah in razvejanje kmetijskega in lovnega turizma. Trajna ohranitev kulturne dediščine se mora vključiti v to dejavnost kot nujna sprejemljiva sleherne turistične aktivnosti. Dejavnost turističnih agencij, društev in zasebna iniciativa imajo še veliko možnosti. Podpiramo vsako, ki bo delovala kot široka ponudba z namenom, da pripelje in privabi v naš kotiček kar največ turistov.

CESTA, ŽELEZNICA, TELEFON — pot v razviti svet. Posebno pozornost posvečamo razvoju ceste in železniške infrastrukture. Cesta Lendava—Maribor mora biti zgrajena tako, da bo omogočala sodobno povezavo z ostalimi deli Slovenije. Od republike bomo zahtevali dosledno vzdrževanje regionalnih cest in s tem preprečili njihovo propadanje. Zagotovili bomo asfaltno povezavo krajevnih središč z občinskim središčem in manjših krajev s krajevnimi središči. Zavzemamo se za odprtie mednarodnega mejnega prehoda v Martinju. Zahtevamo uresničitev izgradnje mednarodne železniške povezave Murska Sobota — Monošter. V naslednjem obdobju bomo za izgradnjo vodovoda do Cankove in do Bogojne zagotovili zdravo pitno vodo občanom na tem področju. Prizadevamo si za izenačitev pogojev pridobitve telefonskih priključkov — telefon v vsako vas. Zavzemamo se za postopno in strokovno ureditev preprečevanja onesnaževanja okolja v okviru najbolj racionalnih možnosti.

DRUŽBENE DEJAVNOSTI — z zdravim, kulturnim in izobraženim človekom v boljše življenje.

Zavzemali se bomo za organiziranje in kvaliteten predložitelj vzgojo otrok v mestu in na vasi. Šola mora biti locirana in organizirana tako, da razvija ustvarjalnost in aktivnost posameznega učenca v skladu z njegovimi možnostmi, sposobnostmi, njegovo osebnostjo in večjo odgovornostjo staršev. Smo za strokovne šole za pridelavo dela v kmetijstvu, agroživlilstvu, gradbeništvu, tekstilni industriji, elektrotehniki, strojništvu, ekologiji, zdravstvu in za splošno izobraževalno šolo — gimnazij v Murski Soboti. Učenci madžarske narodnosti in Romi morajo biti deležni posebne skrbi.

ZURAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO

Zdrav človek je predpogoj za ustvarjalnost na vseh področjih življenja. Zato moramo zagotoviti, kvaliteten osnovno in bolnišnično zdravstveno varstvo vsem prebivalcem občine Murska Sobota, uvajanje zasebne prakse v smislu »družinskega« zdravnika in zobozdravnika, večji delež za zdravstvo v narodnem dohodku, za posilitev vsakega domačega strokovnjaka v domačem kraju, večjo socialno pomoč za človeka dostojno življenje, posebno skrb populaciji ostarelih kmetov in boljše pogoje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, večjo socialno varnost mladih družin, pri čemer se bomo zavzemali predvsem za cenejšo otroško varstvo in hitrejši pridobivanje stanovanj, večjo skrb za telesno in duševno prizadete osebe, boljše organizacijo in večjo racionalizacijo v zdravstvu in socialnem varstvu, ki pomeni to storitev, ne znika pa kvalitete.

KULTURA OHRANJA, OPREDELJUJE IN BOGATI KULTURO. Namenili ji bomo posebno skrb, tako da bomo zagotovili kulturnim dejavnostim ustrezne prostore, skrbeli za ohranitev naravne in kulturne dediščine, se zavzemali za pluralizem kulturne ustvarjalnosti, delali na tem, da se mesto Murska Sobota razvije v še večje pokrajinsko kulturno središče, ohranjali skupen slovenski kulturni prostor, se naprej razvijali kulturo madžarske narodnosti in Romov ter mednarodno kulturno sodelovanje.

TELESNA KULTURA — ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU

Duhovno bogastvo človeka je povezano z njegovo telesno krepitvijo in ustvarjalnostjo, zato bomo podpirali vse tiste športne dejavnosti, ki manifestirajo množičnost. V vrhunskem športu si bomo prizadevali za profesionalnost.

ZA NEODVISNO IN STROKOVNO INFORMIRANJE

Zavzemamo se za javnost dela in sistem obveščanja, ki bo zagotavljal objektivnost, strokovnost in neoviran pretok informacij. Podpiramo neodvisnost regionalnih medijev pod kontrolo javnosti in ureditev njihovih materialnih, tehničnih in prostorskih problemov.

OBČINSKA ORGANIZACIJA SOCIALISTIČNE ZVEZE — ZVEZA SOCIALISTOV LENDA- VA

ZA BOLJŠO KAKOVOST ŽI- VLJENJA V OBČINI LENDAVA

Člani Socialistične zveze Slovenije v lendavski občini smo trdno odločeni, da si pridobimo zaupanje ljudi z dejanji, ki bodo vsakokrat nov prispevek k boljši kakovosti življenja vseh v našem okolju. Preko delegatov, ki bodo izvoljeni na posamezne dolžnosti, bomo odločno zastopali programske cilje naše stranke.

Tudi vse tiste probleme, ki jih bomo sproti zaznali, bomo z veliko mero poslušnosti reševali v dobro vseh.

Pri svojem delu bomo v celoti upoštevali pravila pravne družbe, pravice vseh ljudi do življenja na ravni mednarodno priznanih norm in zagotovili javnost vseh oblik svojega dela.

V skupščini bomo delovali po pravilu dobrega gospodarja. Gospodarstvu bomo zagotavljali maksimalen prostor za ustvarjanje čim večjega dobička, ki naj bo merilo za uspešno gospodarjenje vseh subjektov v občini in družbi kot celoti.

Delavci organizirani v svobodnih in neodvisnih sindikatih in njihove zahteve po dobrem plačilu, zdravih pogojih dela in pravičnih odnosih, nam bodo vodili za načrtovanje pravičnih odločitev. Naše delo ne sme biti vzrok za jezo delavskih množic z zastavami in transparenti, čeprav je tudi to njihova neodtujljiva pravica.

KAJ SO NAŠI CILJI IN NALOGE

Občina Lendava bo postala prijetno in bogato okolje za vsakega, predvsem pa za svoje občane.

Pri načrtovanju vsestranskega razvoja občine bomo upoštevali etnografsko — kulturne značilnosti pokrajine in standardi, ki bodo zadovoljevali intelektualce, delavce, mlade in starejše občane.

»Zdrav duh v zdravem telesu« naj bo udeležena dolbrina in pravica za vse ljudi.

Zdravega okolja ne dovolimo podrežati nobenemu interesu. Okolju bo podrejena tudi zahteva po razvoju infrastrukture na celotnem območju občine. Razvijali bomo turizem, ki nas bo silil, da okolju vrnemo pravo podobno pokrajino ob Muri. Zavedamo se, da je to za razvoj občine dražja varianta. Ceno bomo plačali, kot dolg do generacij, ki prihajajo.

Gospodarstvo občine se bo v bodoče razvijalo predvsem v smeri tehnoloških posodobitev in novih programov, ki bodo zapolnili že obstoječe prostore. Program policentričnega razvoja se bo uresničeval samo na podlagi ekonomske upravičenosti. Da bi zmanjšali velike vsakodnevnne migracije delavcev, bomo v občinskih policentrih dali prednost vsestranskemu razvoju drobnega gospodarstva, ki bo okrepilo vitalnost celotnega občinskega gospodarstva. Kadrovski potencial občine je manjši od razvitih centrov. Tudi zato smo bomo omogočili tržno ovrednotenje, kar je potrebno za maksimalno izrabo domače pameti. Tržna cena znanja pa nam bo omogočila tudi dotok novih ustrezno usposobljenih ljudi, ki jih pri zastavljenem gospodarskem razvoju nujno potrebujemo.

Socialno in ekonomsko varnost, nivo katere mora biti vse bližji evropski ravni, si bo delavec zagotavljal v celoti na svojem delovnem mestu. Prav zaradi tega status polproletarcev v naši občini ne sme biti več nujna. Dodatna zaposlitev delavcev naj bo zasnovana na interesu posameznika, njegovi možnosti in znanju.

Samosvojne kmetije bodo vključene v skupen gospodarski razvoj občine kot samostojne proizvodne enote. Delovale bodo na podlagi tržnih ekonomskih zakonitosti. Širši družbeni interes po pridelavi hrane se bo zagotavljal preko dodatnega stimuliranja kmetijske proizvodnje.

Kmetijska proizvodnja v občini bo težila po višji stopnji pridelave. Kvaliteto in vrsto proizvodov naj narokuje tržišče, ki bo določalo ceno. Tržišče naj pri posameznikih nakaže tudi interes po medsebojnem povezovanju in organiziranju.

Zahtevamo ceste, ki zadovoljujejo evropske standarde. Pri njihovi izgradnji in obnovi ne bomo več pristajali na takšne in drugače obrazložene, saj se zavedamo, da so ceste pomemben člen v vse hitrejšem gospodarskem razvoju. Pomen cest pa je še večji za kraje, ki so geografsko oddaljeni od gospodarskih in upravnih centrov, kar pa naša občina prav gotovo je.

Šolajoči se generaciji moramo omogočiti vrhunske pogoje v okviru smotno organizirane mreže šol. Učitelj naj bo maksimalno strokovno usposobljen, materialno stimuliran in priznan družbeni delavec.

Otrok, mati in družina so dejavniki posebnega družbenega pomena in morajo biti tako tudi zajeti v socialni politiki naše občine.

Podpiramo projekt razvoja že obstoječih pomurskih medijev javnega obveščanja, ki bodo skupaj z republikami mediji zadovoljevali potrebe naših ljudi po informiranju in nas tako vključili v enoten slovenski informacijski prostor, in tudi širše.

Pravice narodnosti, ki so opredeljene v slovenski ustavi in so pogoj skupnega življenja, morajo biti do slednje udeležene. Vsakodnevno sožitje nas naj še naprej bogati. Z odpravljanjem posameznih ovir pri izvajanju narodnostne politike bo zagotovljen učinkovit in celovit razvoj narodnostne povezanosti z večinskimi slovenskim in matičnim narodom. Ob tem bo prostor za naše občane odprt za vse dobronamerne ljudi, ki bodo želeli udeležiti svoje interese pri nas, ne glede na narodnost in okolje, iz katerega prihajajo.

Družbene organizacije in društva bodo politično brezbarven prostor, kjer se naj ljudje združujejo po svojih posebnih interesih in hoteh. V krajevnih skupnostih in občini morajo imeti primeren prostor in pogoje za delovanje. Posebne pozornosti bodo deležna humanitarna društva in razne oblike organiziranja mladih ljudi, ki bodo tako želeli izraziti svoje interese, ki so velikokrat drugačni od ustaljenih oblik organiziranja občanov in njihovih organizacij.

Kulturni prostor mora postati tudi po standardu enoten v celotni Sloveniji. V občini Lendava bomo namenili pravo mero pozornosti kulturnim ustvarjalcem in delavcem. Prostorska problematika in programski cilji se bodo uresničevali na podlagi stvarnih programov, ki bodo zagotovili ustrezno kulturno raven vsem porabnikom.

PRIPRAVLJENI SMO SODELOVATI Z VSEMI, KI BODO TO ŽELELI, Vendar pod pogojem, da so njihove namere pošteno in programski cilji blizu našim, oziroma po meri ljudi.

ZKS — STRANKE DEMOKRATIČNE PRENOVE LJUTOMER

Zavzeli se bomo za uspešen gospodarski razvoj, prijazno okolje, bogatejše in lepše življenje nas in naših otrok.

SMO ZA POSPEŠEN RAZVOJ MANJ RAZVITIH OBMOČIJ OBČINE

Na teh območjih morajo imeti prednost oskrba z vodo, obnova cest in telefon. Posebno skrb namenimo predelu Bučkovci. Rešitve vidimo v manjšem predelovalnem obratu, razmahu zasebne turistične ponudbe v Moravcih, pridelavi in predelavi bolj zdrave hrane. Bučkovci morajo dobiti sodobno šolo.

ZAUPAJMO MLADIM, PODJETNIM IN SPOSOBNIM

Znanje in delo sta pogoj napredka. Rezultate moramo bolje plačati. Mladim kadrom omogočimo ugodne možnosti za delo, napredovanje ter formiranje družine.

PROMET S CESTE NA ŽELEZNICO

Nujna je obvoznica blizu mesta. Terjamo posodobljeno železnico ter ponovni promet proti Gornji Radgoni. Tovorni promet naj se postopno preusmeri na železnico. Podpiramo posodobitev severne obvoznice.

PREDNOST SPOSOBNEMU KMETU

Ne bojimo se bogatega kmeta, bolj slabih gospodarjev. Na kmetiji, ki ima za to možnosti, podpiramo programe za predelavo pridelane hrane, domačo obrt, vse to povezano s trgovino in turizmom. Pridelava bolj zdrave hrane mora biti družbeno spodbujana.

PRIJAZNO IN ČISTO OKOLJE

Predlagamo izvedbo akcije za očiščenje divjih odlagališč ter organizirano zbiranje odpadkov v vsej občini, vključno z ureditvijo novega odlagališča odpadkov. Zavzeli se bomo za očiščenje voda, čistilno napravo v mestu in večjih naseljih. Zahtevali bomo najstrožje varovanje zajetij pitne vode in predlagali spremembo zakonodaje z ostrišjim sankcioniranjem odkritih onesnaževalcev okolja.

SMO ZA HITREJŠI RAZVOJ DROBNEGA GOSPODARSTVA

Zavzeli se bomo za odstranitev vseh ovir, ki onemogočajo razmah drobnega gospodarstva v občini ter podpirali gradnjo obrtne cone.

TURIZEM SMO LJUDJE

V turistični ponudbi se bomo zavzeli, da bo Ljutomer — mesto l. slovenskega tabora, priznanih vin in konjeniškega športa — bolj izkoriščen. Smo za oživitve turistične ponudbe ob vinski cesti in naših goricah. V okviru novega mestnega jedra se zavzemamo za kakovostno gostinsko in trgovsko ponudbo.

LE SODOBNA ŠOLA DA MLADEMU ČLOVEKU POPOTNICO ZA ŽIVLJENJE

Smu za dograditev ali posodobitev šole v Bučkovcih, Ljutomeru, v naslednji etapi pa za sodobno izvedbo šol. Terjamo izenačene možnosti za izvedbo programa osnovne šole v Sloveniji, vključno z nagrajevanjem. Srednja šola naj preraste v splošno gimnazijo.

POSKRIBIMO ZA VSE, KI SO POMOČI POTREBNI

Zavzeli se bomo za pomoč ostarelim, obolelim, invalidnim osebam. Smo za gradnjo doma upokojencev v Ljutomeru.

SOCIALNO VARNOST VSEM

Delavci morajo pridobiti takšen dohodek, ki bo sam po sebi zagotavljal socialno varnost.

Nezaposlenim bomo zagotovili družbeno pomoč, upokojencem pa lepo jesen življenja. Smo za vsestransko družbeno skrb za otroka in mlado družino.

ZA RAZMAH DRUŠTVENE DEJAVNOSTI

Smu za razvijanje vseh oblik požarnega varstva, prostovoljnega gasilstva ter vseh drugih dejavnosti, ki krepijo družbeno samozavešano in skrb za varnost in zdravje človeka. Podpiramo tudi vse organizacije in društva, ribičev, čebelarjev in lovcev, ki skrbijo za čisto okolje.

POŠTEN ODNOS DO PRETEKLOSTI

V ZKS-SDP Ljutomer si bomo prizadevali za realen, pozitiven in pošten odnos do polpretekle zgodovine. V legitimnih družbenih organih bomo skrbeli za pravično vrednotenje položaja borcev, med mladimi pa vzbujali potrebo po prevzemanju in razvijanju pozitivnih izročil NOB.

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS MURSKA SOBOTA

Z opredelitvijo ZSMS za pot samostojne politične in družbene organizacije smo stopili v nov prostor, prostor politične konkurence, prostor, kjer je edino merilo uspešnosti sposobnost hitrega in učinkovitega odzivanja na družbeno dogajanje ter uspešnega reševanja problemov.

Naše osnovno vodilo je premagovanje krize in splošni družbeni razvoj temelječ na učinkovitem reševanju osnovnih in perečih problemov posameznika in družbe tako na ekonomskem kakor tudi na vseh ostalih področjih družbenega življenja. Zato v programu ne izhajamo iz neproduktivnega kritiziranja vsega doslej (ne)narejenega, temveč so naš osnovni motiv resnične, pozitivne in demokratične spremembe na političnem področju, pravna država, funkcioniranje trga in uveljavitev tržnih zakonitosti ter razvoj zasebne iniciative in drobnega gospodarstva na področju ekonomskih odnosov in kvalitetno funkcioniranje družbenih dejavnosti, ki morajo dobiti čimvečjo konkurenco z uveljavitvijo samostojnega osebnega dela. Nikakor pa ne bomo mirno in neprizadeto gledali na mačehovski odnos do narave, naravne in kulturne dediščine.

1. Nadaljni in vsestranski razvoj sodobnega podjetništva kot enega od nosilcev razvoja občine, ki mu moramo omogočiti enostaven in učinkovit nastop na tržišču, kakor tudi zagotoviti pomoč pri premagovanju prvih korakov te veje gospodarstva s stimulativnimi posegi, še posebej v manj razvitih in izpraznjenih predelih občine.

Kmetijstvo je dejavnost, ki ima v tem trenutku največje skrite rezerve, ki jih bo možno izkoristiti samo z upoštevanjem novosti in na evropskih trendih zastavljen koncept razvoja kmetijstva, z izenačevanjem kmetijske dejavnosti z ostalimi panogami, v priznavanju ekonomske cene kmetijskih izdelkov. Nadaljni razvoj in usoda kmetijstva mora postati širša družbena skrb znotraj katere morajo najti svoje mesto tudi naslednji projekt: bio-kmetovanje, družinske kmetije, družbeno-najemne kmetije, optimalne kmetije, alternativno zadružništvo.

PREPRIČAJTE SE, PREDEN VAS PREPRIČAJO ALI KAK- ŠNA JE NAŠA POT V PRIHOD- NOST!

Razvoja občine si nikakor ne moremo zamisliti brez urejenih, sodobnih komunikacij z ostalo Slovenijo, kakor tudi s sosednjimi državami, kjer so kritična ozka grla v cestni in železniški povezavi in sistemi hitrega ter kvalitetnega prenosa informacij, ki so življenjskega pomena za sodobno poslovanje in učinkovito delo v zahtevnih tržnih razmerah.

Kljub pestri turistični ponudbi obstajajo še vedno bele lise, ki nudijo veliko možnosti za nadaljnji razvoj turistične dejavnosti, predvsem pa bo potrebno dati povdarek razvoju kmetijskega turizma, izgradnji krajinskega parka »Mura« kot osrednjega turistično-rekreacijskega območja z vsemi potrebnimi spremljajočimi objekti. Zavedamo se, da samo objekti niso dovolj, temveč je odločilni dejavnik kvaliteta turistično-gostinske ponudbe.

Stanovanjska problematika, ki jo kot vse ostale pojave oblike krize najbolj občuti mlajši in ekonomsko šibki del populacije, zahteva odločilne korake pri reševanju. Osnovni vzrok za takšno stanje je cena stanovanj, ki je močno obremenjena z vrsto nepotrebnih stroškov in tudi monopola pri izgradnji ter vzdrževanju stanovanj, zato je več kot nujno, da stanovanjski fond dobi dejanskega lastnika in pravega upravljalca, kar se bo brez dvoma odrazilo tudi na kvaliteti in obsegu stanovanjskega fonda.

2. Okvir dela družbenih dejavnosti zajema številna področja življenja in dela, ki so preveč pomembna za posameznika in narod, da bi lahko pustili ob strani njihov obseg in kvalitativno raven. Ob tem ne moremo mimo dejstva, da imamo na eni velik in togi aparat in na drugi strani nezavidljivo kvantitativno in kvalitativno raven družbenih dejavnosti.

Osnova kvalitete otroškega varstva je v povečanem obsegu vključevanja otrok v organizirane oblike otroškega varstva, tako v VVO, kakor tudi v vse ostale alternativne oblike otroškega varstva, ki jim je potrebno zagotoviti iste izhodiščne možnosti ter materialno-tehnično opremljenosti. Višjo kvalitativno raven izvedbe otroškega varstva pa bo možno zagotoviti le s strokovno usposobljenimi kadri in angažiranjem zunanjih strokovnih sodelavcev.

Izobraževanju oz. izobraževalni politiki je kot osnovni nadaljnega razvoja občine posvečena premajhna družbena skrb predvsem v smislu materialno-tehnične opremljenosti in prostorskih pogojev v osnovnem šolstvu, v mreži srednjega usmerjenega izobraževanja pa je očitna neusklajenost mreže tako v podvajanju programov na eni in neusklajenost mreže SUI s potrebami gospodarstva in ostalih subjektov na drugi strani. Problem zase pa je vsekakor odsotnost načrtne skrbi za kadre, kar se odraža tudi v sila neugodni strukturi štipendij in številu nepodeljenih štipendij.

Področje kulturnega delovanja je v preteklih letih dobera spoznal kaj pomeni mačehovski odnos do posameznih segmentov družbenega življenja. Najbolj zgovorni dokazi za to so v propadanju naravne in kulturne dediščine in realistični posegi vanjo. Zato je potrebno storiti vse potrebno za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, zagotoviti strokovni nadzor nad le-to. Med drugim je potrebno vložiti več energije v prezentacijo kulturne dediščine, pri tem pa ne smemo prezreti tudi novih in svežih kulturno ustvarjalnih idej, kakor tudi zagotoviti materialne in tehnične pogoje za razvoj raznih oblik kulturnega usvarjanja.

Za zdravje kot temeljno vrednoto človeka bomo morali veliko več kot doslej storiti v osnovnih sredinah z ustreznimi, materialno-tehničnimi in kadrovskimi sredstvi, sicer pa moramo ustvariti pogoje za razmah oziroma za dopolnitev ponudbe s privatno prakso oziroma družinskimi zdravnikom. Tržno gospodarstvo pa zahteva tudi učinkovito socialno politiko, ki mora priti v domeno države.

3. Nemogoče je razumeti sedanjí odnos do ekoloških vprašanj oz. problemov, ki jih imamo doma pred vrati, pa si vseno zatisamo oči pred resnico in dejstvom, da bomo s takšnim ravnanjem znanec pustili samo onesnaženo in mrtvo pokrajino; pokrajino, ki jo je prekmurski človek stoletja skrbno varoval in z njo trdno povezano živel, saj mu je taka kot je bila dajala osnovni kosček kruha in je preživela številne generacije, zato se nam postavlja vprašanje: BO PREŽIVELA TU. DI NAS?

DEMOS — LJUTOMERSKA ZDRUŽENA OPOZICIJA DEMOKRATI, KMEČKA ZVEZA, KRŠČANSKI DEMOKRATI, ZE- LENI, ZSMS

ZA MATERIALNO IN DUHOVNO BOGATO TER EKOLOŠKO ČISTO OBČINO

Stopamo torej na pot zdrave politične konkurence. Tisti, ki so svoje delo zaključili s takšnimi ali drugačnimi rezultati se bodo morali posloviti. Rezultati dosednjega gospodarjenja v Ljutomerški občini so žal porazni in močno zaskrbljujoči. Sramotno je, da se je Ljutomer s svojo bogato kulturo, narodno zavedno in naravno dediščino znašel v povojnem obdobju na repu razvisti slovenskih občin. Zato je skrajni čas, da razmere spremenimo.

OBČANOM LJUTOMERSKE OBČINE PONUJAMO IN SE ZAVZEMAMO ZA:

- dvig standarda in kulture bivanja občanov; predpogoj za to pa je predrugačenje gospodarske strukture občine, kar pa se lahko uresniči samo z znanjem, zato je treba ustvarjati pogoje, da se bodo izobraženci vračali v občino. Prdnost je treba dati razvoju obrti, privatnih podjetij ter manjših produkcijskih enot. V ta namen je najpomembnejše zagotoviti varnost vlagateljem in davčno spodbujevati omenjene panoge. Skratka, smo za razvoj lahke, ekološko čiste in zahtevam trga hitro prilagodljive industrije,

- depolitizacijo podjetij in za formiranje delavskih (neodvisnih) sindikatov, ki bodo zagovarjali interese delavcev nasproti delodajalcem,
- ustanovitev rizičnega sklada, ki bo omogočal lažje ustanavljanje novih podjetij ter razvoj drobnega gospodarstva v Ljutomerški občini. Financiral bi se ali s prodajo obveznic (javni dolg) ali iz občinskega proračuna,
- ustanovitev skupščinskega telesa, ki bo zadolženo za iskanje potencialnih vlagateljev v gospodarstvo naše občine doma ali v tujini,

- spodbujanje konkurence na področjih, ki so bila do sedaj v domeni monopolistov (telefonija, trgovina, odkup mleka ...),

- izenačitev zasebne in državne lastnine na vseh področjih,

- izdelava analize o ekonomski upravičenosti ponovne uvedbe potniških vlakov med Ljutomerom in G. Radgono ter izgradnji železniške postaje na Grlavi,

- postavitev zapornic na železniškem prehodu na cesti med Noršinci in Lukavci ter ureditev zavarovanja na ostalih nezavarovanih prehodih,
- čimprejšnje sprejetje odloka o izvajanju revitalizacije starega mestnega jedra Ljutomera,

- tako občinsko upravo, ki bo imela značaj prožne in ekonomsko opravičljive skupnosti in ki bo s svojimi instrumenti moči zagotavljala izvajanje opisane smeri ekonomske politike,

- za občino, ki bo izkoristila svoje narvne danosti v skladu s sodobnimi turističnimi zahtevami, kar pa bo mo dosegli s spodbujanjem vseh dejavnikov, ki lahko kakorkoli vplivajo na podobo in ponudbo občine (pospeševanje zasebnih vlaganj v turizem),

- depolitizacijo šolstva, razvoj znanja o varstvu okolja, demilitarizacijo učnega programa in vrnitev k vzgoji na principu tradicionalnih moralnih vrednot,

- sprejetje občinskega odloka o ekologiji, saj je občina ob nesmiselnih in ekonomsko ter ekološko vprašljivih posegih v prostor ter ob znanih onesnaževalcih na robu ekološke katastrofe,

- spodbujanje pridelave ekološko neoporečne hrane na področju občine, s čemer bomo prispevali k varovanju že močno načetega okolja (pesticidi v vodi). Zaščititi moramo obstoječe in aktivirati opuščene vodnjake pitne vode,

- ustavitev brezglavega dvigovanja prispevnostne stopnje iz plač, ki se je v zadnjih dveh letih grozljivo dvigovala z 28 % na skoraj 50 %. Dokler ne bo zabeležen dvig produktivnosti dela, moramo poiskati drugačen vir financiranja prizadetih dejavnosti. Izdelati temeljito revizijo prispevkov iz plač ter jih zreducirati na minimum,

- izdelavo socialnega programa občine, ki bo zagotavljal socialno varnost vseh najbolj ogroženih,

- dosledno spoštovanje zakona o varovanju osebnih podatkov občanov.

NI SLOVENIJE BREZ KMETIJ KMETIJSKO ZADRUŽNOSTVO

Smo za dolgoročno in stabilno kmetijsko politiko, kar je predpogoj za urejeno kmetijstvo. Zavzemali se bomo ZA:

- razvoj DRUŽINSKE KMETIJE,
- uvedbo KLASIČNIH ZADRUG, ki bodo samo kmetove in bo njihova osnovna naloga skrb za kmetov dohodek,

- vrnitev združnega premoženja in zemlje kmetom,
- ustanavljanje lastne združne pridelave in prodaje.

ZEMLIŠKA POLITIKA

Po ukinutvi zemljiških skupnosti se zavzemamo ZA:

- enake možnosti za nakup zemlje med državnim in zasebnim sektorjem;
- neobdavečenje dokupa zemljišč pri povečanju kmetije;

- odpravo zemljiškega maksimuma;
- rešitev lastninskega vprašanja.

SOCIALNA VARNOST KMETOV

Ker je kmet v povojnem obdobju pretrpel mnoge krivice, bomo poskušali odpraviti vsaj najbolj očitne. Zato smo ZA:

- poročniško nadomestilo kmetom,
- izenačitev vseh pravic kmeta z delavci,
- pravno varnost kmetovega premoženja,
- pravično vrednotenje prispevka za invalidsko, pokojninsko ter zdravstveno zavarovanje kmetov (možnost plačevanja vseh prispevkov).

NAŠE DELOVANJE NA REPUBLIŠKI RAVNI

Ne bomo se ustrašili glasovati za samostojno Slovenijo (konfederacija ali popolna samostojnost), če bo to vodilo k splošni koristi naroda.

Predvsem pa se bomo zavzemali ZA:

- preusmeritev slovenskih sredstev iz sklada manj razvitih federacije v sklad manj razvitih občin Slovenije,

- čimprejšnjo rešitev infrastrukturne odrezanosti Pomurja (izgradnja hitre ceste iz Pomurja in rešitev problematike, trojanskega klanca),

- drastično zmanjšanje prispevkov za JLA, preusmeritev teh sredstev v izgradnjo infrastrukture, v reševanje v brezposelnosti, v sofinanciranje zdravstva in šolstva, v socialne programe, ...

- možnost vsaj dveletnega poročniškega dopusta, štiri urnega delavnika mater (razliko plače krije država), stimulativni otroški dodatki,

- možnost privatne iniciative v osebnem delu in dejavnostih (zdravnik, veterinarji, geometri, učitelji, otroško varstvo ...),

- popolno vključitev Slovenije v Evropo,
- formiranje trdne denarne enote, če je potrebno tudi lastne nacionalne (Lipa),

- dvodomo republiko in enodomo občinsko skupščino,
- temeljit nadzor nad delovanjem službe državne varnosti na področju Slovenije,

- državno spodbujanje pridobivanja energije iz alternativnih virov.

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS GORNJA RADGONA

ZSMS

- nedotakljivost ter univerzalnost temeljnih človekovih pravic in svoboščin

- enakopravnost vseh ljudi ne glede na družbeni položaj, starost, nacionalno pripadnost, jezik, raso, spol, spolno usmerjenost, veroizpoved, politično prepričanje in izobrazbo

- pravno državo
- v svet odprto družbo

- svobodo gospodarske pobude v okviru ekološkega ravnotežja

NAŠI PROGRAMSKI DOKUMENTI IZHAJAJO IZ TREH OSNOVNIH IZHODIŠČ:

1. Parlamentarne demokracije, ki temelji na pravicah človeka in državljana

2. Tržnega gospodarstva katerega sestavni del je urejevalna vloga države, ki uveljavlja pogoje za razmah podjetništva, skrbi za socialno varnost ogroženih in ekološko primernost proizvodnje

3. Ekoške osveščenosti državljanov

ZSMS se ne bo borila za oblast samo zato, ker hoče zmagati, ampak zato, ker želi s svojim znanjem prispevati in zgraditi boljši jutri.

PROGRAMSKE USMERITVE ZSMS GORNJA RADGONA

1. ZSMS bo delovala v tej smeri, da se začnejo uresničevati programske resolucije, pobude, sklepi in stališča 13. kongresa ZSMS.

2. EKOLOGIJA

- da se pripravi razselitveni program farme prašičev v Podgradu najkasneje v štirih letih, v nasprotnem primeru bomo zahtevali, da se farma zapre; da se strokovno pregledajo lagune z gnojnico v apaški dolini in njihovo delovanje; ustavitev vseh melioracij dokler ne bo izdelana zasnova slovenske krajine; da se v občini reši problem odlagališča smeti; očiščenje vseh vodotokov v občini; skrb za ohranitev krajinskega parka ob Muri; uvedba nadzora nad uporabo škropiva in embalaže in obvezna uporaba čistilnih naprav in sprotna kontrola delovanja le — teh.

3. PROMET IN ZVEZE

- izgradnja hitre ceste oziroma avtoceste Lendava—Koper; aktiviranje železnice, potniški promet; odprava monopola PTT pri izgradnji in vzdrževanju komunikacijskih sistemov.

4. STANOVANJSKA POLITIKA

- ohranitev in povečanje sredstev vzajemnosti kot instrumenta za premostitev generacijskega prepada; odprava monopolov v stanovanjski gradnji in pričetek gradnje novega stanovanjskega objekta — možnost vlaganja zasebnega kapitala.

5. KULTURA, KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

- oživitve kulturne dejavnosti v občini; izgradnja ljudske matične knjižnice; obnova glasbene šole oz. ureditev, ki bo omogočila normalen učni proces in varovanje kulturne in naravne dediščine.

6. TURIZEM

- naše mesto in okolica naj postaneta turistično zanimiva; ureditev radgonskega gradu — poiskati najboljšega ponudnika; ureditev Negovskega in Blaguškega jezera in postavitev ustreznih objektov; prodaja spominkov oz. izdelkov, ki so značilni za našo občino in večjo turistično ponudbo (vinotoči, kongresni turizem, kmečki turizem).

7. ZAPOSLVANJE

- smo proti monopolu na delovnih mestih; v občino pridobiti nove proizvodne programe; spodbujati ustanovitve malih produkcijskih enot in zahtevamo, da se upokojijo vsi tisti, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za upokoje in s tem omogočajo zaposlitev tistim, ki nanjo čakajo.

8. IZOBRAŽEVANJE

- mreža šol se mora prilagoditi kadrovskim potrebam podjetij in predlagamo tako organizacijo šolskega sistema, ki bo omogočal humani in sproščeni otroški razvoj.

9. KMETIJSTVO, GOZDARSTVO

- zahtevamo legalizacijo in pravno ureditev možnosti prodaje kmečkih pridelkov in izdelkov na kmetijah — direktna prodaja; država naj spodbuja razvoj majhnih in zato ekološko nenevarnih predelovalnih obratov, mlekarn, pekarn, kleti — s tem bomo omejili delovanje monopolov; privatna trgovina z lesom in spodbujanje pridelovalcev bio hrane.

ZSMS SE BO ZAVZEMALA ZA:

- skladen regionalni razvoj v SR Sloveniji
- za oblikovanje takšnih pokojnin, ki bodo omogočale dostojno življenje vsem upokojenecem

- zavzemala se bo zato, da se možnosti in pogoji za enako udeležbo žensk v politiki čimprej uveljavijo tudi v širšem političnem prostoru.

PROGRAM JE NAPISAN ZA VAS — ZATO NAM ZAUPAJTE

Z ZSMS V JUTRIŠNJI DAN

OBČINSKA KONFERENCA SOCIALISTIČNE ZVEZE GORNJA RADGONA

Republiški del programa sprejemamo v vseh nosilnih točkah in smo zanj tudi trdno odločeni, da ga v največji možni meri tudi uresničimo.

Na ravni občinske organizacije socialistične zveze pa na podlagi upoštevanja neposrednih interesov občanov dograjujemo programske cilje še z naslednjim:

1. Zavzemali se bomo za intenzivnejšo naložbeno politiko v razvojne programe občinskega gospodarstva, za odpiranje novih delovnih mest in za obvladovanje brezposelnosti v okvirih, ki so znosni za tržni model gospodarstva in delovanja trga delovne sile.

Zavzemali se bomo za kontinuirano ustvarjanje potrebnih prostorskih in materialnih pogojev ter stimulativne davčne politike za hitrejši razvoj malega gospodarstva, obrti in intelektualnih storitev.

Podprli bomo uvajanje privatne prakse v vseh tistih dejavnostih, kjer to ni izrecno prepovedano z veljavnim pravnim redom.

2. Podprli bomo prizadevanja za nadaljnji razvoj kmetijskega živilskega sejma v Gornji Radgoni ter za njegovo afirmacijo doma in v svetu.

Zavzemali se bomo za krepitev obsejskih turističnih dejavnosti, informatike, kulturnih, športnih in drugih prireditev, ki naj ustvarjajo pestrost in celovitost ponudbe sejma in Gornje Radgone, kot sejemkega mesta.

3. Z vsemi možnimi sredstvi se bomo odločno zavzemali za modernizacijo magistralne ceste Podčehova—Lendava in lokalnih cest v občini.

4. Hitrejši razvoj telefonskega omrežja in prenosnih PTT sistemov je neposredni interes občanov in pravnih subjektov v gospodarstvu in negospodarstvu. Zato se bomo na tem področju zavzemali za ustvarjanje vseh potrebnih pogojev za hitrejši razvoj telefonije, za odpravo monopolnega položaja v organizacijah PTT sistema, za ustanovitev javnih podjetij na tem področju in za tako organizacijo, ki bo v čimvečji možni meri zadovoljevala potrebe uporabnikom v občini in regiji.

5. Kmetijstvo je pomembna panoga v strukturi občinskega gospodarstva in po svoji naradni danosti vir našega življenja. Na temelju teh smotrov se bomo zavzemali, da kmetijstvu in ustvarjalnemu kmetu zagotovimo njih dostojen družbeni in ekonomski položaj.

PO VOLJI IN INTERESU LJUDI

Prizadevali si bomo, da bo lahko kmet svobodno in samostojno nastopal s svojimi proizvodi na trgu in za razvoj takega združništva, ki bo sledil dejanskim potrebam in interesom kmeta zadržnika ter za tako drugo, ki ne bo le profita organizacija, temveč predvsem oblika združne organiziranosti za zmanjševanje proizvodnih stroškov pri proizvajalcu.

Preko pristojnih organov bomo podpirali potrebne aktivnosti za saniranje morebitnih krivic, ki so bile prizadejane kmetom v občini in jim je bila povzročena tudi določena škoda na premoženju zaradi nezakonitega ali samovoljnega ravnanja organov oblasti oz. nosilcev javnih pooblastil.

6. Človek mora postati resnično naša prva skrb in najvišja vrednota. S svojimi oblikami delovanja na terenu mu bomo zagotavljali potrebne oblike pomoči za udeležanje njihovih drobnih interesov in potreb v bivalnem okolju. S kontrolno funkcijo nad izvršno oblastjo in nosilci javnih pooblastil bomo zagotavljali občano varstvo glede celovitega in nepristranskega uveljavljanja njihovih pravic in svoboščin pred pristojnimi organi.

7. Le zdrava narava omogoča zdravo življenje ter humano in bogato ustvarjalnost na vseh. Zato bomo skrbeli v občini predvsem za osveščanje ljudi ponašanju v prostoru in varovanju narave pred onesnaževanjem, predlagali sprejem potrebnih ukrepov za odpravo oz. zmanjševanje večjih virov onesnaževanja okolja in drugih kvarnih vplivov na okolje.

Od pristojnih organov bomo zahtevali dosledno izvajanje predpisov iz področja varovanja okolja. Posebno skrb bomo namenili zaščiti vodnih virov in virov mineralne vode. Zahtevali bomo, da se farma bekonov razsele v manjše proizvodne enote, da se načrtno pristopi k saniranju drugih znanih virov onesnaževanja v občini, zgradijo potrebne kapacitete čistilnih naprav v Gornji Radgoni in Radencih ter zgradi odlagališče oziroma, da se drugače uredi odlaganje komunalnih in posebnih odpadkov.

Naše zahteve bomo tudi v bodoče dosledno uveljavljali v smeri zagotavljanja večje strokovnosti in doslednosti pri izvajanju melioracij in regulacij v ščavnšiki dolini.

S svojimi aktivnostmi smo že prispevali k uvedbi »ekološkega dinarja« v bodoče pa bomo zahtevali njegovo dosledno namensko uporabo, tudi za potrebe sanacije ekološko kvarnih vplivov v občini.

8. Krajevna skupnost je dejansko temeljna celica našega sistema in življenja. Tudi politično delovanje si danes, in še bolj v bodoče, ustvarja svoj domicil prav v tej instituciji. Zato se bomo zavzemali v občini in po potrebi tudi v širšem prostoru, da se krajevni skupnosti s predpisi tudi podrobneje in določneje opredelijo: njena družbena vloga v pomen, viri financiranja, organizacija krajevne samouprave in način volitev v njene organe, socialna varnost in položaj tajnikov — KS ter odnosi med občanom in KS kot institucijo.

9. Na področju vzgoje in izobraževanja se bomo zavzemali zlasti za vzgojoizobraževalni sistem, samozavestno in znanstveni podlagi in misljenjski svobodi pluralnega tipa.

Spodbujali bomo kadrovske štipendiranje in tesnejšo navezavo štipendistov na naša domača podjetja, s tem bi dosegli to, da se bo čim več mladih izobražencev vrnilo nazaj v občino.

Na področju zdravstva se bomo zavzemali, da se zagotovi osnovna zdravstvena zaščita slehernemu občanu ne glede na njegov gmočni in socialni položaj. Prizadevali si bomo za ustrezno organiziranost osnovne zdravstvene dejavnosti kakor tudi za to, da se zdravstvu zagotovi potrebna materialna osnova.

Nudili bomo tudi oporo humanitarnim društvom, se zavzemali za njihovo uveljavljanje v družbi ter jim pomagali pri reševanju njihovega materialnega položaja.

V krajevnih skupnostih bomo skrbeli za organiziranje sosedskih pomoči za nemočne in osamljene.

Glede na padanje življenjske ravni se bomo še posebej zavzemali za izboljšanje socialnega položaja upokojenec in invalidov.

10. Trajno se bomo zavzemali za vse oblike in načine urejanja medosebnih in družbenih odnosov, ki bodo našim ljudem zagotavljali višjo kakovost življenja, zato je tudi naš slogan: »Slovenija, zdaj«.

S tem ciljem se bomo zavzemali tudi za boljše pogoje delavcev v najširšem pomenu besede.

Naš cilj ni samo program oklicati, marveč ga tudi dosledno izpolniti po volji in interesu ljudi.

OK ZSMS LENDAVA

NAMESTO PROGRAMA . . .

Želimo vam veliko užitek pri branju »različnih programov« z enako vsebino in različnimi obljubami. ZSMS vsi prav dobro poznate. Njeno uspešno prilagajanje novim razmeram je bilo vedno korak pred drugimi in brez obljub. Zato bomo tudi sedaj naredili carski rez tam, kjer je najbolj potreben, da ne bi zaradi nastalih razmer naša občina ekonomsko, socialno in kulturno zaostala v naslednjih petih letih. Naredili ga bomo s konkretnimi projekti z različnih področij življenja in dela vključno z narodnostjo. Projekti bodo predstavljeni našim članom in volivcem v toku predvolilnega boja.

V teh projektih je združeno znanje mladih, že preverjenih ljudi, ki si želijo sprememb in ustvarjanja v naši občini. Samo uspešni posamezniki lahko ustvarijo uspešno občino in prevzema jo odgovornost za svoje delo. Zato so se združili v OK ZSMS.

Potrudite se, spoznajte nas in združite se z nami!

ZSMS — liberalna stranka

K STRANKARSKIM PROGRAMOM

Pred pomurskimi volilci je razgrnjena podoba pogledov, načrtov in obljub političnih strank, ki na spomladanskih volitvah gredo v boj za oblast. S tem v uredništvu Vestnika uresničujemo dogovor s strankarskimi predstavniki, da bodo za predstavitev programov v domačem tedniku vsem zagotovljene enake možnosti. Vse so dobile enak prostor, ki so ga imele možnost vsebinsko po svoje izkoristiti. Razporeditev po straneh je določil žreb. Gradiva v uredništvu nismo lektorirali.

Prepričani smo, da bo objava programov vseh, ki so izkoristili ponujeno možnost, pomemben pripomoček in orientacija volilcem že na bližnjih zborih volilcev. Soočili bodo lahko programe in imena kandidatov, ki naj bi bili garancija za uresničitev zapisane vizije. Vse je zdaj zbrano na enem mestu, vse je med seboj primerljivo in ločljivo. Na volilcih je, da napisano prebirajo, tuhtajo, vrednotijo, sprejemajo ali odklanjajo. Ničesar več jim ni mogoče vsiliti, zdaj bo veljalo samo prepričevanje in utemeljevanje realnosti zapisanih vizij. Razkritih kart tudi ne bo mogoče več spraviti pod mizo, saj so z objavo programi prepuščeni presoji javnosti, ki je zahtevna, kritična, neprizanesljiva in obljub ne pozablja čez noč.

V marsičem so si programi podobni, pa vendar med seboj dovolj konkurenčni za izbiranje in dajanje podpore kandidatom, ki bo jih po presoji volilcev bili sposobni spremeniti v prakso. So osnova, da zbori volilcev ne bodo avtomatizirani glasovalni stroji in ena od garancij, da bodo spomladanske volitve res pluralne, poštene, tajne in neposredne.

Upamo, da nad količino ne boste ubupali. Verjetno bi bilo vredno žrtvovati nekaj ur ali kar konec tedna za temeljito branje predloženega, da bi v množici odkrili lastnemu videnju najbližjo podobo prihodnosti. Pa veselo na delo!

Uredništvo

NASVETI

TAKO MAJHEN JE, PA TAKO GRDO GOVORI

Mama in oče sta zgrožena. Otrok uporablja tako grde izraze, da je še njima nerodno. Kako naj ga odvadita? Takole svetujejo starši, ki imajo s tem izkušnje.

×

Zdelo se nama je, da se pobič zabava, ker sva tako zgrožena. Delava se, kot da ga ne slišiva. Nekaj časa robanti, nato vljudno ponovi svojo željo. Ščasoma ga bo že minilo.

×

Najina deklica je na vsem lepem začela uporabljati grde besede. Na moč je bila presenečena, ko sem zbrala vse te besede in jih uporabila v pogovoru z njo. Zakaj pa tako grdo govoriš, mama, me je vprašala. Razložila sem ji, da sem se naučila od nje in da bi ji rada ustregla; če so ji te besede tako všeč, jih bom pač še jaz uporabljala. Odtlej se ne spozabi več.

×

Sedemletni šolar mi je zabrusil, da sem krava neumna. Rekla sem mu, da se mi zdi to zelo grdo, a da ga razumem. Ko sem bila sama neumna majhen otrok, sem tudi uporabljala take psovke. Zaleglo je. Da bi bil on majhen, to pa ne, saj je vendar že velik.

OKRASIMO SVOJ VRT

Glicinija

Glicinija je priljubljena bujno rastoča vzpenjalica, ki cveti zgodaj spomladi. Se preden se pojavijo listi, je že vsa v cvetju. Cvetovi so dolgi 30 cm. Ker pa zacveti tako zgodaj je pogosto žrtev nizkih temperatur oziroma poznih stan.

Doma je na Kitajskem in Severni Ameriki, v Evropo pa so jo prinesli pred več kot 100 leti. Do danes se je že zelo lepo navadila na naše skromne razmere, tako da odlično uspeva povsod kamor jo posadimo. Razmnožuje se na razne načine, najbolj uporabno pa je gredčenje. Pogojek, ki ga želimo ukoreniniti, preprosto upogujemo, obujemo z zemljo in obtežimo. Tako ga pustimo do jeseni, ne da bi preverjali če že poganja korenine. Skrbimo samo za to, da je zemlja vedno vlažna. V suši jo zalivamo. Jeseni ali spomladi vejo, ki se je ukoreninila preprosto odrežemo in posadimo. Glicinija je vzpenjalica, ki se vzpenja tako, da se s stebli ovija okrog opore. Torej ji moramo dati ustrezno oporo, ki mora biti dovolj močna, da je rastlina ne zlomi.

SRČNI NAPAD ALI ZGAGA?

Ce med tekom začutimo tisto strašno bolečino v prsih, vzrok ni nujno srce. Želodčna kislina, ki se vrača iz požiralnika, povzroča bolečino, zelo podobno tisti, ki najavlja srčni napad. Raziskovalci so to ugotovili pri zdravstvenih prostovoljcih, ki so jih prekusili s telesnim naporom. Bolečina se je pojavila celo, če so med vadbo stradali. Zgaga je bila najmočnejša pri tistih, ki so tekli, manjša pa pri ljudeh, ki so vozili sobno kolo. Pri dvigovalcih uteži je bila srednja. To kaže, da bi vaje z manj telesnega gibanja (kolesarjenje) bolj ustrezale ljudem, ki jih pogosto peče zgaga. Taki ljudje se morajo izogibati določeni vrsti hrane in vsakršni hrani pred vadbo.

Od kod bolečina v dojkah?

Mnoge ženske so v skrbeh, kadar jih bolijo dojke. Mar imam raka, se v strahu sprašuje marsikatera, ki odlašaja z obiskom pri zdravniku. Skrbi so večinoma odveč. Zdravnik, ki mu natančno opišemo težave, nas lahko takoj pomiri. Razložimo nam, da so bolečine in napetost v dojkah povezane s hormonskim ravnovesjem. Najprej nas vpraša, ali se bolečine oglašajo pred menstruacijo ali pa so nenehne. Zanima ga, ali opažamo še kakšne druge spremembe, na primer zatrdline ali vozličke. Rak na dojki je zelo redko vzrok bolečin, kajti bolečina ni zgodnji simptom raka.

Bolečino in napetost v dojkah občuti pred mesečnim periklom večina žensk. Zaradi hormonskega neravnovesja se v tkivih kopiči voda. V telesu nastaja preveč estrogena in premalo gestagena. Neprijetno počutje si lahko olajšamo s praviim nedrčkom, predvsem ga moramo nositi pri športu. Če so bolečine precejšnje, tako da žensko motijo, naj gre k zdravniku. Predpisal ji bo zdravila, najbrž tako hormonsko sredstvo. Nekatere bolečine v dojkah pa niso v zvezi s hormoni, ampak imajo druge vzroke. Stres in neubrano partnerstvo, krčovitost prsne mišice, spremembe na rebrih ali pomanjkljiva prekrvavitost srčne mišice. Te težave niso povezane z mesečnim periklom. Vzrok zanje mora ugotoviti zdravnik.

GOVOR

V TRETJEM LETU

Pri dveh letih ima večina otrok že precejšen besedni zaklad: poznajo okrog 250 besed, toda večine teh besed še ne znajo izgovoriti. Do tretjega rojstnega dne naraste ta (pasivni) besedni zaklad na okoli 1000 besed in otroci znajo te besede tudi bolje uporabljati. Stavki so čedalje pravilnejši. Otrok uporablja množino, tudi predloge kot na, pod, za. Otrok odkrije besedo »jaz«. O sebi ne govori več v tretji osebi. Otrok zna poimenovati slike, otrok prepozna barve, sledi dvema od treh navodil.

Starši lahko z marsičem preprejo razvoj govora, če na primer njegove polovične stavke smiselno dopolnjujejo. Otrok posluša, kako govorijo odrasli, bratje in sestre, poskuša prepoznati pravila in po njih tudi sam govoriti. V tem obdobju se lahko zgodi, da začne otrok jecljati. Misti hitreje, kot govori. Starši naj ga ne opominjajo stalno, naj govori pravilno, saj lahko s tem lažje jecljanja podaljšamo. Če otrok tudi proti koncu tretjega leta jeclja in je ne navadno redkobeseden, naj gre do starši z njim k zdravniku.

Motovilec je vitaminska bomba

Poletje je še daleč, postajamo utrujeni, ker nam primanjkuje presne zelenjave in vitaminov. Kislega zelja ne moremo jesti vsak dan, limone in pomaranče so drage, jabolke ne dosti manj. Sezimo po motovilcu. V njem je skoraj trikrat toliko vitaminov A in C kot v glavni solati, železa

pa vsebuje malone toliko kakor špinača. Marec je sezona motovilca, aprila ga je tudi še mogoče dobiti, na to pa spet počez na zimo. Pri nas ga imamo bolj redko na mizi, zelo pa ga cenijo na Nizozemskem, v Franciji, Italiji in Belgiji. Motovilec je resda ena najdražjih vrtnin, a potrebu-

jemo ga malo, ker je tako lahek, da zadostuje za obrok že petdeset gramov. Šopke motovilca skrbno operemo, da odstranimo ves pesek in prst med nežnimi zelenimi lističi. Pri nakupu pogledajmo, če je motovilec svež in krhek. Pojesti ga moramo po možnosti še isti dan, ker hitro uvne.

TABLETE IN AVTO

Evropski prometni strokovnjaki menijo, da so vsake pete avtomobilske nesreče krive tablete. Že ena sama tableta lahko podaljša reakcijski čas. Previdni moramo biti predvsem pri tistih zdravilih, katerih učinek se poveča, če popijemo neznatno količino alkohola. Pomirjevala ali sredstva za spodbujanje ali sredstva proti depresiji povzročijo, da podcenjujemo nevarnost. Sredstvo proti zvišanemu krvnemu tlaku je lahko krivo, da se prepozno odzovemo na nevarnost.

Zdravila proti gripi, nahodu, tablete za srce in krvni obtok nas pogosto utrujajo.

Sredstva proti bolečinam in uspavala povzročijo, da smo preveč sproščeni in umirjeni, zato podcenjujemo nevarnost.

Sredstva proti nizkemu krvnemu tlaku in sredstva za boljši tek nas navdajajo s pogumom — pripravljeni smo tvegati.

Mnoge učinkovine telo presnovi šele po osemindesetih urah. Učinek tablete, ki smo jo pogoltnili zjutraj, lahko okrepi kozarec vina, ki ga popijemo zvečer.

Nevarnost preži povsod, zato skrbno preberimo, kaj piše na listku, ki je priložen zdravilu.

Kuhajte z nami

Svinjski kotleti s smetano in jabolki

Svinjina je vrsta mesa, ki na našem področju prevladuje predvsem zaradi domače vzreje. Današnji recept ponuja hitro pripravo mesa v omaki. K mesu v omaki vedno sodijo še priloge, da je obrok tudi količinsko izdaten.

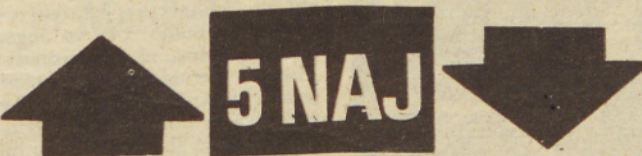
Potrebujemo: 4 kotlete, 3 žlice olja, 2 veliki žlici kisle smetane, žličko limoninega soka, malo sesekljane peteršilja (lahko iz zamrzovalnika) sol, poper, 1 del mesne ali kostne juhe (ali juhe iz kocke), 4 srednje debela, kisl jabolka.

Kotlete lepo potolčemo, vendar ne preveč tanko, ker bi se pozneje hitro izsušili. Nato jih solimo, popramo in pavaljamo v gladki moki. Tako jih opečemo na vročem olju. Prelijemo z juho (približno 1 del), dobro pokrijemo in pustimo, da počasi vre 10 minut. Nato dodamo še kisl smetano in limonin sok. Po potrebi še začnimo in odstavimo. Medtem ko se zrezki dušijo v omaki, olupimo in na četrtine nakrhajmo jabolka.

V kozici razgrejemo 4 dkg margarine ali še bolje masla ter na njem opečemo in zdušimo jabolka do mehkega. Pazimo, da ne razpadejo. Pripravljamo v pokriti kozici. Na ogrete krožnike zložimo kotlete, garniramo z opečnimi jabolki in prelijemo z omako.

Za prilogo ponudimo krompirjev pire, kruhove cmoke, riž, skutino žličnike ipd.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. Dobra miha — Don mentoni
2. Girl I'm gonna miss you — Milli Vanilli
3. Julija — Magnet
4. Another day in Paradise — Phill Collins
5. Lambada — Kaoma

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi video-studiem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu Radia Murska Sobota (RUKV 87,6 mHz ali SV 648 kHz) ob petkih od 18.00 do 19.00.

STE PREVEČ JEDLI?

Preobilna in premastna hrana zelo obremenjuje prebavo. Jetra namreč ne izločajo dovolj žolča, zato občutimo napetost v želodcu, napenja nas, slabo nam je, boli nas trebuh.

Stopimo k zeliščarju, svetoval nam bo zeliščni čaj za pomiritev želodčne in črevesne kolike. Žličko zeliščne mešanice prelijemo z enim litrom vrele vode, posodo pokrijemo in počakamo deset minut. Nato poparek precedimo in pijemo tekočino po požirkih.

Pomagajo tudi vroče vlažne obloge — termofor zavijemo v ožeto krpo in vroče suhe obloge, na primer blazino s senenim drobirjem, ne grelno blazino. Oblago ali blazino si za dvajset minut položimo na trebuh. Blazino s senenim drobirjem si pripravimo sami. Iz stare rjube ukrojimo vrečko, veliko 20 x 30 cm, in jo napolnimo s senenim drobirjem. Vrečko zavežemo in jo prelijemo z dvema litroma kropla. Pokrijemo posodo in pustimo petnajst do dvajset minut, nato z gumijastimi rokavicami na rokah dvignemo vrečko iz lonca, jo oimemo in primerno ohladimo. Zavijemo jo v suho brisačo, nato si oblogo položimo na trebuh. Rožice, ki so v senu, pospešujejo izločanje sluzi iz telesa.

OKRASJE

Palček ali krava, to je zdaj vprašanje

Nekaterim vrtnikarjem se zdi vrt brez okrasnega glinastega palčka pustiti dolgočasen. Med urejenimi gredicami in cvetočimi grmički mora na domiselno postavljenem skalnjaku stati ali sedeti palček z rdečo kapico. Iz Amerike pa prihaja nova vrtna moda. Palčke je začela nadomeščati krava. Ameriški umetnik Woody Jackson iz Vermonta je preplaval tržišče z naravnimi vrtnimi okrasjem, z lesenimi kravami. Krava je naravne velikosti, lepo belo-črno lisasta in vedno snažna. Ni je težko negovati in vzdrževati. Če je vrt samo vrtniček, je lahko okrasna krava tudi manjša, kot jo ustvari narava. Za zdaj se kravja mrzlca širi samo v Ameriki, vendar se utegne kaj kmalu preseliti tudi v Evropo. In potem bomo tudi na naših vrtovih in pašnikih lahko spet občudovali izumirajočo domačo žival, ki je nekateri otroci ne morejo videti niti v živalskem vrtu, odkar se molža mleka ne spleča več.

NORICE KAJ POMAGA PROTI SRBENJU?

Najbolje pri tej sicer nedolžni otroški bolezni je srbenje. Mnogokrat pomaga posipanje mehčarjev in vazelinov z ne-trajnim mešanico posipoma iz lekarne (dvakrat na dan). Tudi cirkova mazila, posebni losioni in pudri lahko ublažijo draženje. V težkih primerih lahko zdravnik predpiše antihistaminiki, ta sicer naredi otroka zaspanega, toda posebnih pomoči je ta zdravilni učinek začetel, da se otrok ne opraska do krvi. Ko se mehčalki spreminjajo v kraste, lahko srbenje lajšamo z mlečnimi ali maslenimi prhanji. Da zaradi praskanja ne bi prišlo do vnetij in brazgotin, moramo otroku na kratko prikriti nohte.

SESTAVIL MARKO NARPAŠT	MADŽARSKI DNEVNIK	DAVNO LJUBSTVO	ČLOVEK ISTE STAROSTI	ZLITINA ZA LOTANJE	OBČNO IME	SPLET LAS	GRASIO JU-NAK PRED TROJLO
NEPOTREBNA STVAR SARA RUPOTIJA							
KEMICA PRVINA (ZNAK EN)							
MESNA SPECIALI-TETA TESTENICA							
IRILA KOST					IZRASTER NA GLAVI HRVAŠKI KALJEVNIK		
PEVKA RIMC						RAZLIČNA VARIANTA	AVTORIO-BILSKA OZNAKA SARCA
AMPER		SIBIRSKI VELETOK ZIDANA OGRAJA					
VBOČENA POVRHNA ČESA							
SREBRLO			2 IME				LUNA V OHOTSKEM MORJU
PRILAC NOST MI-KAYNOŠT			ENA OD STRAN V TIRANONU		ČAČAK GLAVNO MESTO ITALIJE		
KEMICA PRVINA (ZNAK EN)							
MESTO V RAKO OB TISI					MLADA KRAVICA KISIK		
VIDOR JE NOR NA VSE KAR JE FRANČOSKO							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: obrtnik, bravi-na, ginecej, I.O, Roma, Ank, lak, virman, L, arena, juka, l, enakiti, Nim, mag, jajcece, eter, ar.

SLATKA URA

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC

RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

«Franček! Pohiti! Jest bomo šli...»
Sedli smo za mizo pod lesniko. Zmolili smo očenaš in začeli jesti. Lizika se je med jedjo zazrla v Krajncov breg in pogledi ostalih pri mizi so ji sledili. Perkov Felček se je pripeljal v dolino s kolesom, praznje oblečen. Tiho smo jedli naprej. In ko sem pojedel juho, sem se srečal s pogledom tete Katke. Nasmehnila se mi je, vstala od mize in odšla v kuhinjo. Na mizo je prinesla drugo jed. Medtem je prisel Felček in mi rekel:
«No, Franček, si pripravljen?... Hitro jej... Pot bo došla...» in takrat sva se spet srečala s pogledi. Solza je spolzela teti Katki po licu.

... Naj te ta ura spominja na naš mlin ...

Grlica v idetki nad kuhinjskimi vrati je zagručila, pes Hektor je dremal ob vodnjaku, zgoraj po veliki cesti je nekdo gnal ogromno čredo krav, stric Tazek pa je pripomnil:

«Spet ženejo krave iz Prekmurja... Le kdo poje toliko mesa?»

Ob koncu kosila je prinesla Lizika na mizo buhteljne in mi rekla:

«Zaradi tebe sem jih spekla, Franček... Vedno si jih rad jedel...»

Že dolgo sem si želel oditi iz doline Ročice v drugi svet, o katerem sem veliko bral, se učil v šoli. Sedaj, ko sem odhajal, sem začutil neizmerno bolečino. Nisem mogel več jesti in ne govoriti. Bolečina slovesa me je obšla in ob misli, da za vedno odhajam iz doline, v kateri sem preživel desetletje otroštva, sem začel huppati. Nisem hotel jokati jaz, to je hotelo življenje.

Peš sva šla s Felčekom ob kolesu ob Ročici, tja proti nekdanji Kirbiševi usnjarni. Lizika naju je od daleč spremljala. Med hojo sem se ozrl proti mlinu, kjer sta stala teta in stric. Pomahala sta mi v slovo.

Na vrhu Šenekarjevega hriba mi je velel Felček:
«No, Franček, vsedi se na štango, da te odpeljem v Maribor... Pozna sva in hitro bori moral goniti kolo, da ti vlak ne pobegne.»

Lizika se je še tistega leta poročila s Felčekom. Rodila je sinka in hčerki. In Felček je zamenjal val naprave v mlinu z boljšimi. Nadvse spreten je bil, mlet je, žagal, pilil, privijal, potem pa se med delom poškodoval in umrl po sedmih letih zakona.

Iz neke daljine preteklosti, iz pozabe se je prebudilo gorje v dolini Ročice. Bolečina, grenka, trša od oseškega kamna, je bila v srcih tukajšnjih ljudi.

Tri mesece po Felčkovem pogrebu se je od milina spet vil žalni sprevod. Zadnja pot strica Tazeka je bila to. In Lizika mi je nekaj tednov za tem pisala:

«... Če še hočeš videti našo mamo živo, potem nas kmalu obišči... Hitro so začeli pešati...»

Stal sem ob postelji, kjer je usihalo življenje tete Katke. Ljubeče me je gledala, umirjeno, kot da bi mi hotela zbrano pripovedovati:

«... Franček... Nisem ti utegnila povedati vsega, kar se je dogajalo v mojem življenju v dolini Ročice... Trdo življenje je bilo to... Takšno je pač bivanje v tej solzni dolini... Franček, rada sem te imela... Priden ostani in srečen in obišči včasih Liziko, ubogo vdovo in njene otroke...»

In potem sem zaslišal tetin šepet:

«Franček... Poklič Liziko...»

Skozi vrata je iz štibla prišla sestrična; vsa v črmini je bila, vase potegnjena, žalujoča za pokojnima možem in očetom. Ob pogledu na nemočno mater si je šla z rokami čez obraz.

«Lizika... Lizika... Vzem iz tiste... iz tiste škatlice... Zlato uro vzemi... Po smrti... Po smrti brata Franca sem jo dobila... Daj jo Frančku... Franček!... Naj te, naj te ta ura spominja na naš mlin... Priden in pošten ostani...» je počasi govorila teta Katika, ki je tisto noč za vedno zatislila utrujene oči.

KONEC

Dušan Rešek

VARAŠKI ČEVLJI IZ AMERIKE

V turističnem vodniku Pomurje piše, da je Turnišče velika vas na severnem Dolinskem s pomembno obrtniško tradicijo. V začetku novega veka so bili Turnišči svobodno mesto s posebnimi, mestnimi pravicami, zato še danes pravijo Turniščanom Varašanci (varaš-mesto; madž. város). V vasi je že od nekdaj cvetela bogata cehovsko organizirana obrt, posebno krojaštvo in čevljarstvo. Na tej tradiciji je zrasla sedanja tovarna čevljev. Vaščani so znani še po tem, da so se radi napihovali in šopirili, zato so jim ljudje dali vzdevek hupkači in se norčevali iz njih:

«Varaški hupkači,
pijsane frčice,
up, up, up, up.»

Po vojni je bilo še nekaj čevljarjev v Turnišču, ki so delali rudarske in vojaške čevlje (bakanče) za Obutev Kranj, od koder so dobivali usnje in kamor so pošiljali izdelane čevlje. Vsak čevljar je moral na podplate vtisniti še svojo kontrolno številko.

Nekega dne je prišel stari Lunec k sosedu, čevljarskemu mojstru Zveru, z novico, da je dobil bratovo pismo iz Amerike, v katerem mu sporoča, da mu bo kmalu poslal obleko in nove visoke, močne čevlje. «Ko dobite paket, mi prinesite pokazat čevlje. Zanima me, kako jih izdelujejo čevljarji v Ameriki.»

Čez nekaj dni je Lunec prinesel čevlje k sosedu. Zver jih je nekaj časa ogledoval, nato pa presenečen vzkliknil: «Te čevlje sem jaz naredil!» Spoznal jih je po delu in vtisnjeni številki.

**Ugoden nakup
na obročno
odplačilo
brez pologa
in brez obresti!**

BIM

d. o. o.

Murska Sobota
Ciril-Methodova ulica 50Telefon: 22 219
Za prvo osemletko proti kanalu

križemkražem po naših šolah

Zimske počitnice brez snega

Prvi teden počitnic sem preživel pri babici in teti v Gerlachih. Snega ni bilo, zato je bilo treba početi kaj drugega kot se snakati, smučati, kepati... Poseben dogodek pa je bil, ko smo se peljali na izlet v Mursko Soboto. Hoditi smo po trgovinah in si ogledovali razstavljeno blago. Srečali smo tudi mojo tovarišico. Ko smo nakupili, kar smo nameravali, smo se odpeljali domov. Bila sem vesela, ker sem dobila kaseto Zlatka Dobriča in zdaj lahko poslušam tudi mojo priljubljeno skladbo Ne joči, Anica.

Mirjana Mencigar, 2. b,
OŠ Cankova

Dokler ni sile, lahko vleče vsak na svojo stran

V neki vasi je živel veliko dečkov. Približno polovica jih je prebivala na levem, drugi pa na desnem bregu potoka, ki je tekel skozi vas. Med seboj so se vedno prepirali, se tepili in pričkali, kje naj bo športno igrišče. Ker se niso mogli sporazumeti, so poskušali zgraditi vsak svoje igrišče, pa jim nikakor ni šlo. Naposled so se le odločili, da bodo imeli skupno igrišče. Tedaj so brez težav vse opravili.

Sandra Berglez, 4. a,
OŠ Edvard Kardelja
Murska Sobota

Prijeten sprehod

Neko sončno nedeljo smo se odpravili na sprehod v naravo. Z nami je šel tudi naš pes. Med potjo smo skakali po zaledenelih jarkih, na preoranih njivah pa smo preskakovali večje grude. Pot nas je pripeljala tudi do gaberske gramozne jame, ki je bila zamrznjena. Led je bil pretanek, zato se nismo drsali. Kljub vsemu je bil ta sprehod zame zelo prijeten. Domov smo se vrnili precej utrujeni.

Katja Pal, 4. b,
OŠ Drago Lugarič,
podružnica Gaberje

Nostalgija

Veter piha mi v obraz,
spominja me na vas,
ko sta še bili pri nas;
pridite še, prosim vas!

Veter piha mi v obraz,
vi odšli ste od nas
na drugo stran sveta,
ker ste tam doma.

Mi solza stopila je v oko
in zajokala sem zelo.

Andreja Ozvatič, 7. a,
OŠ Karel Destovnik-Kajuh,
Murska Sobota

Naša vrba

Pred našim oknom raste visoka vrba. Ima debelo deblo, v krošnji pa mnogo močnih vej. Sedaj so gole, ker je listje odpadlo. Včasih pa, ko jo prekrije ivje, je vsa bela.

Jože Sedmak, 1. raz.,
OŠ Strošja vas

Požar

Požar
Pozor! Gori, gori,
hitro gasit gremo zdaj mi,
saj nekje gori, gori!

Pozor! Gori, gori!
Mama za glavo se drži,
kriči in kriči!
«Gori, gori!»

Sabina Vohar, 6. a,
OŠ Bakovci

Srečanje vaškega in mestnega psa

Psa se srečata na ulici pred mestnim muzejem. Vaški pes pravi mestnemu: «Tako lačen sem. Imaš kaj za pod zob?»
«Ne!» mu odvrne mestni pes.

«Kaj bi pa jedel?» vpraša mestni pes.

«Ta trenutek si najbolj želim kosti!» razločno pojasni vaški pes.

«Pojdiva si ogledat pasji muzej živali, morda bova pa le kaj našla!» mu reče mestni pes.

«Poglej okostje praživali, saj to je nalašč zame,» veselo vzklikne vaški psiček in veselo doda,

«vzel bom eno.»

«Ne!» zakriči mestni.

«Ce vzameš le eno kost, se bo to ogromno okostje sesulo,» pojasnjuje vaškemu.

«Ah ti ubogi psiček, potem pa

kar dalje trpi lakoto!» govori sam sebi.

«No,» povpraša mestni pes,

«povej mi, kako ti je ime, da bom vedel, s kom se pogovarjam?»

«Trlica mi pravijo,» reče žalostno, nato pa pojasni: «Brez doma sem, po mestu hodim in iščem hrano, vseeno pa se v vas vrnem praznih rok.» Tedaj povabi mestni pes: «Pridi z mano! Moja žena nam bo skuhala večerjo.»

Aleksandra Horvat, 6. a,
OŠ Stefan Kovač,
TURNIŠČE

V zimskih počitnicah sem namesto iger na snegu nabiral zvončke — Narisal Andrej Nemec, 1. raz., OŠ Jože Hedžet, Šafarsko.

NAMIZNI TENIS

Robi Benkovič
presenečenje prvenstva

Na 43. republiškem članskem prvenstvu za posameznike in dvojice, ki je bilo na Jesenicah, je šest Pomurcev doseglo velik uspeh, saj je osvojilo tri medalje in je bilo tako to prvenstvo eno najuspešnejših v članski konkurenci. Zlasti sta z odlično uvrstitvijo presenetila Benkovič in Benko in se tudi med šestico slovenskih igralcev uvrstila na državno prvenstvo v Dobouju.

Benkovič je bil sploh največje presenečenje prvenstva v posamezni konkurenci, ko je že v predtekmovalni skupini premagal prvega favorita prvenstva, Smrekarja, s 3:2 in tako imel v nadaljevanju nekoliko lažji žreb. V osmini finala je premagal Plohla s 3:1, v četrtfinalu mladinskega reprezentanta Ignjatoviča s 3:2, v polfinalu klubskega tovariša Benka s 3:1 in šele v finalu je izgubil s Smrekarjem z 0:3; ta se mu je tako oddolžil za poraz v predtekmovalju. Z drugim mestom je dosegel svoj največji uspeh. Nič slabši ni bil Benko, ki je v osmini finala premagal Joviča s 3:0, v četrtfinalu Gašiča s 3:2 in v polfinalu izgubil z Benkovičem. Tudi on je s tretjim mestom dosegel svoj največji uspeh v članski konkurenci na republiških prvenstvih. Ori in Rihtarič sta se uvrstila med najboljših 16, prvi je izgubil s Škafarjem gladko z 0:3, drugi pa z Gašičem z 1:3, za oba mladince pa je to solidna uvrstitev. Največje razočaranje pa pomeni Unger, ki je bil tretji nosilec, vendar je bil izločen že v predtekmovalju po dveh nepričakovanih porazih s Škafarjem z 1:3, še bolj pa z Jovičem z 2:3, v predtekmovalju je izpadel tudi mladi Kus.

V igrah dvojic, ko so Sobočani na zadnjih prvenstvih vedno osvojili kako medaljo, sta se Unger - Benko uvrstila med osmerico, potem pa izgubila z dvojico Komac - Murn iz Kočevja z 0:2, ki sta tudi presenetljivo postala republiška prvaka. Unger je slab vis nekoliko popravil v mešanih dvojicah, ko je skupaj z igralko Guzeljevo iz Kemičarja nepričakovano osvojil odlično tretje mesto; v četrtfinalu sta premagala dvojico Gašič - Reflak z 2:0 in v polfinalu izgubila z novima republiškima prvakoma, dvojico Zalaznik - Frelih z 1:2, med osmerico pa se je uvrstil Ori skupaj z Nišavičevom iz Kemičarja. Dobre uvrstitve na tem prvenstvu so tudi rezultat intenzivnega treninga pred prvenstvom, ko sta tudi študenta Benkovič in Benko zaradi počinic lahko trenirala doma.

M. U.

ODBOJKA

Pomurski derbi dobili Radenci

Zacel se je drugi del tekmovalja v prvi in drugi republiški odbojarski ligi za moške in ženske. Odbojkarji Agroplova Ljutomera so v tekmovalju prve republiške lige po pričakovanju izgubili na Ravnah z vodilnim Fužinarjem z 1:3. V naslednjem kolu igrajo doma z Ble-dom.

V drugi republiški moški odbojarski ligi vzhod so Radenci v pomurskem derbiju premagali Veržej s 3:1 in se tako oddolžili za poraz v prvem delu tekmovalja. Pomurje iz Murske Sobotice je bilo pristo. V tekmovalju druge republiške ženske odbojarske lige vzhod je Mladost v Murski Soboti premagala Partizana iz Ruš s 3:1. Pomurje iz Murske Sobotice je izgubilo v Prevaljah z 0:3 ter premagalo Braslovče s 3:1. V naslednjem kolu igrajo - Radenci: Pomurje in Veržej: Vuzenica v moški ter Granit: Mladost v ženski konkurenci.

Odbojkarice Mladosti iz Murske Sobotice — članice druge republiške lige vzhod. Stojijo od leve: Ozmič (trener), Ritonja, Počič, Baranja, Lipič, Lutar, Crnela in Žalig (pom. trener). Sedijo: Sukič, Pivec, Medot, Kerec in Drvarič. Foto: N. Juhnov

STRELSTVO

Na republiško tekmovalje
58 strelcev

V Murski Soboti je bilo pomursko tekmovalje v streljanju z zračno puško, ki ga je pripravil OSZ Murska Sobota. Normo za republiško prvenstvo je izpolnilo 58 strelcev in strelk.

Rezultati — pionirji — ekipno: 1. Cankova 493, 2. Jovo Jurkovič Videm 485, 3. Tišina 483 kroge, posamezno: 1. Davorin Karo (ABC) 170, 2. Boštjan Flegar (Tiš.) 169, 3. Gorazd Koček (Videm) 169 krogov; pionirke — ekipno: 1. ABC Pomurka 498, 2. Tišina 483, posamezno: 1. Polonca Flegar (Tiš.) 172, 2. Maja Matič (Nor.) 169, 3. Metka Ščanar (Nor.) 169 krogov; mladinci — ekipno: 1. Noršinci 1090, 2. ABC Pomurka 1078, 3. Tišina 1078 krogov, posamezno: 1. Robi Markoja (Nor.) 367, 2. Branko Behek (Tiš.) 365, 3. Boris Škedelj (ABC) 364 krogov; mladinke — posamezno: 1. Anita Gašpar (Nor.) 363, 2. Petra Plesch (Ljut.) 340, 3. Sandra Grčar (Nor.) 340 krogov; člani — ekipno: 1. Tišina 1117, 2. Jovo Jurkovič 1104, 3. Noršinci 1102 kroga, posamezno: 1. Rajko Robnik (Ljut.) 377, 2. Drago Petrovič (Tiš.) 377, 3. Janko Kuzma (Panonija) 376 krogov; članice — posamezno: 1. Dragica Vogrinčič (Nor.) 358.

Filip Matko

BERDEN IN REŽONJA

Štrelski družini Graničar s Kobilja in Jezero iz Dobrovnika sta izvedli tekmovalje v streljanju z zračno puško za družinsko zlato puščico. Na tekmovalju SD Graničar je sodelovalo 15 strelcev. Zmagal je Berden s 350 krogi pred Vugrinčcem, 345, in Zadravcem, 341 krogov. Na tekmovalju SD Jezero pa je med 14 strelci zmagal Režonja s 363 krogi pred Vargom, 363, in Cimermanom, 357 krogov.

D. Cimerman

PRVENSTVO POMURJA

SD Radenska Pomurje iz Murske Sobotice organizira 3. odprto prvenstvo Pomurja v aktivnem šahu, ki bo v torek, 20. februarja 1990, ob 17. uri v salonu hotela Diana v Murski Soboti. Igrali bodo 9 kol po švicarskem sistemu. Priznanja bodo dobili najboljši kategorijski in nekategorijski.

PZRL — MOŠKI

Vodi Krog

V nadaljevanju prvenstva v pomurski zimski rokometni ligi za člano so igrali — Krog: Mladinec 16:12, Radgona: Krog 14:21, Bakovci II: Radgona 17:19, Polet: Bakovci II 20:10, Toko: Radgona 17:18, Krog: Polet 16:15, Bakovci II: Videm 17:12 in Videm: Toko 15:19.

Krog	6	5	0	1	108:82	10
Bakovci I	4	4	0	0	86:46	8
Radgona	5	3	0	2	92:88	6
Mladinec	4	2	1	1	74:69	5
Toko	4	2	0	2	66:62	4
Polet	4	1	0	3	48:60	2
Bakovci II	6	1	0	5	87:122	2
Razkrižje	3	0	1	2	44:68	1
Videm	2	0	0	2	27:35	0

M. Š.

Najučinkovitejša
Bistrica

V Bakovcih je bilo odprto prvenstvo v streljanju sedemmetrov, ki jo je pripravil RK Pomurka Bakovci. Sodelovalo je 12 ekip. Zmagala je prva ekipa Bistrica pred Alomskimi izumi in Buzetijsko ekipo. Najboljši strellec je bil Smudiš, najboljši vratar pa Božič, oba iz Bakovcev.

SOBOŠKI
SODNIKI ŠESTI

V Izoli je bil turnir rokometnih sodnikov Slovenije. Sodelovalo je 11 ekip, med njimi tudi ekipa Murske Sobotice. Soboški sodniki so premagali Maribor z 8:5 in izgubili s Kranjem 5:10 ter zasedli šesto mesto.

BAKOVCI
V ŠOŠTANJU

V okviru priprav za spomladanski del tekmovalja v prvi republiški rokometni ligi so rokometiški Bakovci odigrali prijateljsko tekmo s Šoštanjem in izgubili z 29:37. Najboljši strellec pri Bakovcih je bil Lovenjak s 7 goli.

Obč. odb. liga GR

Elrad	7	7	0	21:5	14
Apače	6	4	2	13:7	8
Radenska	7	4	3	16:12	8
Videm	7	4	3	14:13	8
Kompas	6	3	3	13:12	6
Sloga	7	3	4	13:13	6
PM	6	3	3	10:11	6
Avtoradgona	5	2	3	9:12	4
Komunalna	6	1	5	6:12	2
GD	7	1	6	6:20	2

NOGOMET

Feldbach : Mura
1:1

V prijateljski nogometni tekmi je soboška Mura v Feldbachu (Vrbanem) v Avstriji igrala z istoimenskim moštvom neodločeno 1:1. Gol za Muro je dosegel Gregorec. V nedeljo igra Mura doma z Mariborom.

NAMIZNI TENIS

TEKMOVANJE
PAROV

Partizan Bakovci organizira v soboto, 17. februarja 1990, odprto vaško prvenstvo v namiznem tenisu za pare. Najboljši dobijo nagrade. Tekmovalje se bo začelo ob 10. uri.

SAH

Režonja, Kelemen
in Maričeva

Mladina iz Zerkovec je pripravila turnir v aktivnem šahu. Sodelovalo je 32 tekmovalcev in tekmovalk. Pri kategorijskih je zmagal Stefan Režonja pred Borisom Kovačem in Robjem Radosavljevičem, pri nekategorijskih šahistih je bil najboljši Aleksander Kelemen pred Antonom Maričem in Jožetom Glavačem, pri mladih šahistih pa je zmagala Katka Marič pred Bojanom Lončarjem in Leo Števanec.

KOVAČ DRUŠT-
VENI PRVAK

Na družinskem tekmovalju SD Radenska Pomurje iz Murske Sobotice so odigrali zadnje kolo. Rezultati — Kovač: B. Hari 1:0, D. Hari: Glavač 1:0, Logar: Kegl 1:0, I. Kos: Benko 1:0 in Režonja: Gabor remi. Društveni prvak je postal Boris Kovač z 9,5 točke pred Danilom Harijem, 9, Cirkom Logarjem, 8, Igorjem Kosom, Alojzom Kosom, Bogdanom Harijem in Stefanom Režonjo.

Kategorizirani in
perspektivni športniki

Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije je izdala seznam kategoriziranih in perspektivnih športnikov za leto 1990; med njimi so tudi pomurski športniki, večina iz soboške občine. Naziv športnika zveznega razreda je obdržal kajakaš Stefan Varga iz Kroga kot edini iz Pomurja. V kategorijo zelo perspektivni športniki sta bila uvrščena kajakaš Simon Kovačič iz Kroga in Mitko Nasevski iz ABC Pomurke. Med perspektivnimi športniki pa so: namiznoteniški igralci Sobotice Borut Benko, Robert Benkovič, Ivan Kuzma, Janko Ori in Tomaž Kus, rokoborci ABC Pomurke Rade Bačič in Gorazd Tribnik, nogometaš Mure Erik Cirkvenič ter odbojkarja Pomurja in Veržeja Darko Horvat in Mitja Belec.

F. M.

NK ŠALOVCI

Za začetek delovna akcija

Po nedavnem občnem zboru nogometnega kluba Šalovci, na katerem so izvolili novo vodstvo in za predsednika Ernesta Baleka, je v društvu že živahno. Minulo soboto so izkoristili za ureditev prostorov oh igrišču, okrog igrišča pa so zasadili breze. Od okrog 60 članov društva se jih je prve akcije udeležilo 15.

Z rednimi pripravami moštva na spomladansko sezono bodo začeli v soboto. Pridobili so nekaj novih igralcev in v prvi občinski nogometni ligi računajo na uvrstitev na sredino lestvice.

Klub najbolj žulijo finančni problemi. Pomagali si bodo s prostovoljnim delom in raznimi prireditvami, računajo pa tudi na pomoč pokroviteljev.

JUDO

POMURCEM PET MEDALJ

V Gorišnici je bil republiški pozivni turnir v judu za mladince. Sodelovali so tudi pomurski judoisti in dobili pet medalj. Najbolje sta se odrezala Sobočana Zoran Kos v kategoriji do 78 kg in Aleš Šeruga v kategoriji do 60 kg, kjer sta zasedla drugi mesti. Tretji pa so bili: Breznik v kategoriji do 60 kg, Recsek v kategoriji do 78 kg (oba Lendava) ter Brozovič (MS) v kategoriji do 65 kg. Cikajlo je bil v kategoriji do 60 kg sedmi. Ekipno je bila Murska Sobota tretja.

T. Kos

KEGLJANJE

ZMAGA IN PORAZ RADENSKE

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški moški kegljaški ligi je Radenska premagala EMO Celje s 4949:4925 podrtimi keglji (Kučan 844, Horvat 810, Drvarič 839, Salamon 777, Steržaj 866 in Kovačič 813) ter izgubila s Tekstino s 4979:4991 podrtimi keglji (Kučan 850, Horvat 814, Drvarič 869, Zupaneč 192, Mundžar 574, Steržaj 853 in Kovačič 827). V naslednjem kolu igra Radenska v Medvodu z Donitom.

M. Žalik

ZOPET ZMAGA LENDAVČANOV

V osmem kolu varaždinske kegljaške lige je lendavska Nafta premagala Varteks iz Varaždina s 4892:4874 podrtimi keglji. Najuspešnejši v ekipi Nafta je bil Folšič z 862 podrtimi keglji pred Pericem, 850, Žalikom, 812, Radakovičem, 794, Levčičem, 791, Zupancem, 393, in Kermanom, 390 podrtih kegljev.

M. Žalik

DELAJSKI ŠPORT

Premalo zanimanja za rekreacijo

Oh analizi lanskega letnega delovnega športnega dneva v Ljutomeru občini ugotovljajo, da je zanimanje zaposlenih za rekreacijo v primerjavi z letom poprej padlo za okrog 20 odstotkov. To je nerazumljivo, saj se v našem širšem okolju vedno več ljudi ukvarja z rekreacijo, zlasti še, ker tudi v Ljutomeru občini izboljšujejo športne objekte.

Na lanskih delavskih športnih igrah Ljutomerske občine je sodelovalo 23 moških in 6 ženskih ekip. Moški so tekmovali v namiznem tenisu, streljanju z zračnim orožjem, kegljanju, malom, nogometu, odbojki, rokometu, športnem ribolovu, pikadu, atletiki, vlečenju vrvi, kosarkarji in šahu. Zmagala je ekipa Tehnostroja s 75 točkami pred PGJ Ljutomer, 54, Prosveto, 36, Agrotehniko, 31, in Obrtnim združenjem, 27 točk. V ženski konkurenci so tekmovali v namiznem tenisu, kegljanju, streljanju z zračnim orožjem, odbojki, pikadu, rokometu, atletiki in šahu. Zmagala je ekipa Prosvete s 67 točkami pred Tehnostrojem, 55, SO Ljutomer, 31, Skupnosti malih delovnih enot, 22, in Krko, 17 točk.

F. Kocmur

Radi bi zaposlili profesionalca

Na zadnjem občnem zboru Rokoborskega kluba ABC Pomurka v Murski Soboti je bil za novega predsednika izvoljen Blaž Davidovski, priznani rokoborski delavec. Z njim smo se pogovarjali o pomurski rokoborbi.

— V zadnjem obdobju je bilo bolj malo slišati o pomurski rokoborbi? Kaj je vzrok?

»Pomurska rokoborba je v zadnjih letih dosegla maksimum glede na možnosti za delo. Brez širše družbene pomoči je nemogoče obdržati takšno raven, zato je prišlo do stagnacije. Nekateri tekmovalci so odšli v druge jugoslovanske klube: Podlessek, Kranjc, Kous, Horvat in Vrbančič ter tudi v tujino: Podlessek, Vrhančič. Prav tako je odšel tudi večji del strokovnega kadra. V takšnih razmerah ni bilo niti možnosti niti volje za doseganje vrhunskih rezultatov. Tako se je klub znašel v nezavidljivem položaju. Ker pa nam nekaterim, ki imamo radi ta šport in delo z mladino, ni vseeno, smo se zbrali na občnem zboru in izvolili novo vodstvo.«

— Ali ste v klubu izvolili ljudi, ki imajo veselje do dela?

»V novo vodstvo kluba smo izbrali predvsem nekdanje rokoborce, ki imajo radi ta šport, kar so tudi dokazali s prisotnostjo na občnem zboru. Zato mislim, da volje do dela ne bo manjkalo, le če bo ta šport deležen primerne moralne in materialne podpore. Zavedati bi se morali, da gre za vzgojo mladine.«

— Kakšne usmeritve za delo pa ste sprejeli?

»Naš osnovni cilj dela v klubu je, kot sem že povedal, vzgoja mladih tekmovalcev. Zato tudi želimo pritegniti v klub večje število mladine. Na pomurskih osnovnih šolah nameravamo ustanoviti rokoborske sekcije, za kar tudi potrebujemo strokovni kader. Naša želja je, da bi zaposlili profesionalnega strokovnega delavca, pri tem mislimo na našega nekdanjega odličnega tekmovalca in olimpijca Franca Podleska. Angažirali pa bomo tudi več amaterskih strokovnih delavcev: Kranjca, Vrbančiča in Janeva, ki bodo pomagali doslej osamljene-

mu in preveč obremenjenemu Stanku Serneku. Poleg množičnosti pa želimo omogočiti nadaljnji razvoj za doseg vrhunskih rezultatov že nekaterim uveljavljenim tekmovalcem na mednarodni sceni, kot so: Bačič, Tribnik, Nasevski in drugi.«

naš pogovor

— Kako pa boste zagotavljali potrebna finančna sredstva za uresničevanje teh ciljev?

»Finančna sredstva so trenutno največji problem v klubu. Dotacija, ki jo dobivamo od telesne kulture, ni primerna in ne omogoča načrtnega dela. Eden od vzrokov za takšno stanje je nepravilno razdeljevanje razpoložljivih sredstev za telesno kulturo, neprimerna zaposlitev strokovnih kadrov, preveč sredstev pa dajemo tudi za administracijo. Poleg tega pa je vsako leto manjša prispevna stopnja za telesno kulturo, saj je v soboški občini med najnižjimi v Sloveniji.«

Zato si bomo morali pretežni del sredstev zagotavljati ob pomoči pokroviteljev, vemo pa, da to ne bo lahko.«

F. Maučec

STOLPEC
UREDNIKA

ABC Pomurka

ima

razumevanje

za šport

ABC Pomurka iz Murske Sobotice je bila pretekli teden gostitelj sprejema najboljših športnikov soboške občine, ki ga vsako leto prireja ZTKO Murska Sobota. To pa ni bila naključna gostoljubnost, namenjena športnikom, saj je ABC Pomurka delovni kolektiv, ki je v preteklosti prevzel številna pokroviteljsva nad posameznimi ekipami in posameznimi športniki, da bi jim tako pomagal pri uveljavljanju njihovih dosežkov.

Odkod ta naklonjenost športu v tem velikem delovnem kolektivu? Prvi mož ABC Pomurke Gusti Groj, ki je velik ljubitelj rekreacije, pravi, da je presenečen, da se vedno več mladih ljudi ukvarja s športno dejavnostjo, kar je zelo pozitivno in koristno.

Vesel je, da dosegajo tako dobre rezultate. Poleg tega so prav športniki tisti, ki imajo delovne organizacije, občine ali pokrajine prenašajo v širše okolje v domovini ali celo tujini. Da podpirajo športno dejavnost, jih zavezujejo tudi številni športniki, ki so zaposleni v delovnem kolektivu, pa tudi ugotovitev, da finančiranje športne dejavnosti pri nas sistemsko ni v celoti urejeno tako kot drugod po svetu. Tako znajo ceniti športno dejavnost v ABC Pomurki, pridružujejo pa se jim še nekateri delovni kolektivi. S prisotnostjo pa je sprejemu najboljših športnikov soboške občine dal večji pomen tudi predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčar, ki prav tako zna ceniti pomen športne dejavnosti in tekmovalne dosegke, kar je potrdil s številnimi sprejemmi, ki jih je sam pripravil.

F. Maučec

METALURG NA ČELU RADENSKEGA TURIZMA

Nekoč so bili Radenci zelo originalni s svojo turistično ponudbo, znani tako v domovini kot na tujem. Kot da jim je zadnji čas zmanjkalo originalnosti, toda v turizmu se vsaka zamujena sekunda pokaže negativno.

Povod za ta razgovor je interes Pomurja, da odpre vrata turizmu in da ponudi obiskovalcem skupni program turistične ponudbe. Te besede naj bi bile uvod razgovora z novim predsednikom Turističnega društva v Radencih, Radetom Bakračevićem, ki že 20 let sodeluje v različnih akcijah v Pomurju. Radet je poznano kot kolega, novinarja, ki se z novinarstvom ukvarja iz hobija, sicer pa je po poklicu diplomiran inženir metalurgije, ima torej poklic, ki ga težko povežemo s turizmom. Sam pa pravi, da mu pri delu koristi tudi to, saj ve, kaj je slabega v industriji in kaj lahko škodi turizmu. Dvajset let živi v Radencih in pravi, da v tem našem turističnem kraju pozna vsako stezico in vsako hrib in si tako lahko predstavlja, kaj bi bilo potrebno v Radencih spremeniti, da bi bilo boljše in lepše. Funkcijo predsednika Turističnega društva je prevzel po nekajdnevem razmišljanju, toda odločil se je, ker meni, da je prav v tem društvu mogoče narediti veliko za Radence, ki žive s turizmom in od turizma. Na začetku našega razgovora je zatrdil da ve, kaj hoče, in tudi to, kaj je potrebno narediti za radenski turizem. Zaveda se, da je Radencem težko vrniti nekdanjo turistično slavo, saj so zdaj časi drugačni. Pred dvajsetimi leti so bili npr. Radenci med prvimi, ki so imeli kopalni bazen, danes ga ima skoraj vsako mesto, morda celo boljše. Zato je potrebno v Radencih najti nove programe za turiste, novo ponudbo, za katero so v zadnjem času pripravili veliko narediti tudi v Naravnem zdravilišču Radenske. Domačin in tujim gostom je potrebno odkriti nove, drugačne Radence. Ne le čist zrak in nedotaknjena narava, bogastvo Radence so predvsem njihovi kraji, ki bodo gotovo odprli svoja srca gostom in jim dokazali svojo že zgodovinsko gostoljubnost.

»Turizem lahko razvijamo le tako, da vsak gost ve, da je dobrodošel v našem kraju in se bo zato, ker je zadovoljen, vedno vračal k nam,« pravi Rade Bakračević. Tak gost je tudi najboljša turistična propaganda. Rade je prepričan, da so v Radencih ljudje pripravljeni sodelovati in da dobro vedo, da se vse, kar ponudijo turistu, dvojno vrača. Cimveč bo turistov, tem več bo turističnih taks, cilj Turističnega društva pa je, da se tako zbrana sredstva spet vrnejo turistu v obliki obogatene ponudbe. Trdi, da ima izvrstne sodelavce v članih izvršnega odbora. To so: Anica Antolič, Marija Fras, Marija Grosman, Tone Žnidarič, Dani Mauko, Zdenka Tompa, Marija Kofjač, Brigita Markovič, Gregor Grein, Helena Bojnec, Milan Verdev in Jože Rakusa. Zbrani so predstavniki vseh starosti od najmlajših pa do »sivih panterjev«, ki jih zastopa Jože Rakusa. »Ob njihovi pomoči se ne bojim

nobenega dela«, pravi in nadaljuje: »Krajane Radence in obiskovalce obveščamo, da se bodo Radenci spet borili za naslov najbolj urejenega turističnega kraja v Sloveniji. To bomo oznanili na vsakem koraku zato, da se obiskovalcem s tem pohvalimo, krajane pa spomnimo, da se je potrebno truditi za urejenost in čistočo in da je od vseh nas odvisno, če bomo uspeli. V našem društvu bo dobrodošel vsak, ki nam bo pomagal z nasveti, izkušnjami ali idejami.«

Turistično društvo Radenci je dobilo tudi svoj novi zaščitni znak — veričko mukija, ki je dejansko tudi del turistične ponudbe v Radencih, saj tu ni gosta, ki mukijev ne bi poznal in jih kdaj pa kdaj nahanjal. Za njih bodo skrbeli tudi otroci radenskega vrta in jim nosili hrano. Orehe in lesnike jim bo dalo Turistično društvo. Na ta način želijo radenske malčke spodbuditi, da začno že sedaj skrbeti za okolje in živeti s turizmom, saj bodo nekoč prav oni nosilci razvoja.

Sodelovanje so Turističnemu društvu ponudili profesorji in dijaki SŠGT in OŠ Radenci, pri delu so mu pripravili pomagati vodilni delavci Radenske, ki je glede na svojo zdraviliško-turistično dejavnost zelo zainteresirana za razvoj kraja in delovanje Turističnega društva. Vsi pa si želijo, da bi bili v Turistično društvo vključeni vsi krajanje Radence saj bi Radenci šele takrat zaživeli kot pravi turistični kraj po že tolikokrat ponovljenem načelu »turizem smo ljudje«.

Turistično društvo Radenci ima svojo pisarno na avtobusni postaji, izdalo jo bo najboljšemu ponudniku, najemnino zanj pa bodo prav tako vložili v nadaljnji razvoj kraja oz. turizma v njem. Predsednik Turističnega društva namreč pravi: »Samo turistična taksa ne bo dovolj za vse, kar nameravamo narediti. Namenjali jo bomo za urejanje in polepšanje našega turističnega kraja in njegove okolice ter za razširitev turistične ponudbe. S temi sredstvi je potrebno izboljšati razmere za bivanje in življenje turistov, financirati propagando in informativno dejavnost, z eno besedo — razvijati turizem. S skupnimi močmi bomo s KS Radenci, ki nam je odstopila tudi prostor za delovanje društva, zgradili pločnik do Kapele. Pot do te turistične točke je potrebna tako

krajanom kot turistom. Počistili bomo lepe gozdove v naši okolici, ki so polni starih hladilnikov in štedilnikov. Ni lepo, da naši krajanje tako uničujejo svoje okolje, ki bi moralo biti privlačno.

V prvem tednu v marcu, po maratonskih treh src, bomo organizirali očistevalno akcijo. Morda bo uspela.

Menim, da mora imeti vsak kraj svoje središče, imeti mora svojo dušo. Tako središče kraja Radenci bomo začeli »ustvarjati« pred banko in pošto. Tu bomo postavili okrogle klopi ob drevesih, da bomo lahko kdaj pa kdaj na njih pokramljali s prijatelji. Postavili bomo turistično tablo, kjer bo zemljevid našega kraja na eni in informacije o akcijah našega društva na drugi strani. Prepričani smo, da moramo podpreti vse akcije v Radencih, kot so: maraton treh src in razne športne prireditve, sami pa bomo organizirali v aprilu turistični dan s kulinarčno razstavo, na kateri bomo predstavili domače jedi Pomurja, ki so jih mnogi že pozabili. K sodelovanju bomo povabili stare mame, ki to kuhinjo najbolje poznajo. Po razstavi bo organiziran turistični ples z namenom, da se tam srečamo in spoznavamo. Namen imamo zabeležiti vse, kar se bo v Radencih dogajalo, tudi stare običaje. Obiskali bomo kulturne spomenike, jih posneli na videokasete in jih na tak način skušali rešiti pozabe. Naš cilj je doseči to, da nam bo vsem lepše. Prepričan sem, da ga bomo dosegli, saj je med nami veliko sposobnih ljudi.«

Foto: Nataša Juhnov

V Banuto se vrača življenje

Banuta je najmanjša vas v lendavski občini, šteje le 29 hiš, naseljenih pa je le 23. Vasi spada v krajevno skupnost Mostje, v kateri omejuje vse najvitalnejše potrebe. Dolga leta je kazalo, da se bo vas počasi spraznila, na domaćinjah so živeli le starejši ljudje, mladi pa so se zaposlili v Lendavi. Šele v zadnjem času se mladi vračajo, gradijo nove hiše in urejujejo komunalne probleme, da bi jim bilo življenje lepše. Tako so lani dobili ulično razsvetljavo, iz samopriprave so asfaltirali vasko ceste, skupaj z Mostjem pa so zgradili tudi vodovod. Prebivalci Banute so prispevali svoj delež k obnovitvi nekdanje stare osnovne šole v Mostju. V njej so uredili prostore za kulturno dejavnost in gasilsko društvo. 70 do 80 odstotkov vasičanov je zaposlenih v glavnem v lendavskih delovnih organizacijah. Ker postaja življenje v mestu predrago, se odločajo za vrnitev in gradnjo hiš, s tem pa se življenje v vasi spreminja, postaja boljše, v vas pa spet prihajajo mladi.

Foto: D.

SREČANJE

ZALJUBLJEN V LES IN NARAVO

Vselej, ko se ponoči peljem skozi Mašo Polano, opazim, da v delavnici Jožeta Raščana gori luč. Vem tudi, zakaj. Naj vam povem: mož je zaljubljen v les!

Prejšnji teden, ko me je pot spet vodila mimo, sem se ustavil in vstopil v ponočnjakovo kraljestvo. Nisem ga prepričeval, naj vendarle ugasne luč in gre k počitku, češ, da se je od jutra nargal, ampak sva poklepetala o njegovi domači obrti. Izdeluje lesene vile, grablje, kosiče, ročaje in še kaj v »narravnih« velikostih, torej za neposredno uporabo, poleg tega pa vse to pa še v pomanjšani izvedbi — kot okrasne predmete.

Les! Vedel sem, da je najprimernejši jesen. Čul pa sem praviti, da ga ni lahko dobiti.

»Res je, da jesenovega lesa ni na pretek, ampak mi, izdelovalci suhe robe, ga dobimo od gozdnega gospodarstva. V Črnem logu namreč ne rastejo le jelše, ampak tudi jeseni,« mi je dejal Jože. Seveda sem opazil, da je govoril v množini (mi), zato sem prosil za pojasnilo.

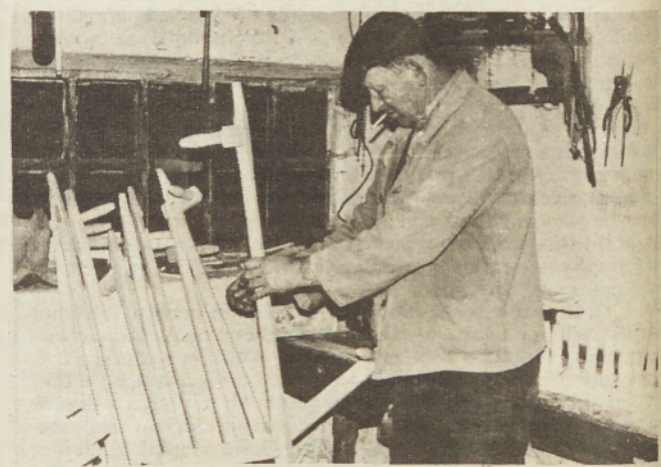
»V Mali Polani nas je več izdelovalcev suhe robe. Tudi v Veliki Polani so! Vsi imamo dovolj dela in tudi kupec. Svoje izdelke prodajamo doma, jih vozimo na sejme, precej pa jih prodamo tudi raznim trgovskim podjetjem, ki jih prodajajo v svojih trgovinah.«

Les torej imajo, kupce prav tako, ne manjka jim volje do dela, zato »biznis« ne izumre. Prej narobe! Pa še nekaj je, kar drži pokonci polanske izdelovalce suhe robe: strojna oprema!

»Že nekaj desetletij se ukvarjam s tem delom. Izdelki so ostali enaki, način dela pa se je bistveno spremenil. Tako se še prav dobro spominjam, ko smo jesenove hlode žagali v deske z veliko ročno žago. Hlod smo postavili poševno na podstavek (brano in podobno), nato pa so možje pljunili v dlan. Tako pridobljene deske smo

nim papirjem je odpadlo, saj je zdaj ta prilepljen na vrtečo se ploščo in je treba izdelke, na primer kosiče, samo pristaviti.«

Zdaj povsem razumem Jožeta, zakaj je v svoji delavnici od jutra pa pozno v noč: lepo mu je tam, opravlja delo, ki ga veseli, posreži pa je tudi zaslužek, saj ga je na zemlji pre-

V delavnici Jožeta Raščana in zunaj nje je veliko tehničnih pripomočkov, nekaterih »operacij« pa ni mogoče opraviti drugače kot nekoč.

Foto: Š. S.

izdelovalci grabelj, vil, kosič in drugega potem razžagali na late z ročno žago na vreteno. Potem pa sta delo nadaljevala obliči in »obrčnjak«. Brez tega tudi zdaj ne gre, sicer pa prejšnjo naporno ročno izdelavo nadomeščajo električna krožna žaga, električni skobelni stroj, električni vrtni stroj; celo prejšnjo ročno glajenje z brusil-

lo. Ne mislite pa, da se je v delavnico zabubil. Nikakor ne, saj je Jože Raščan tudi član polanske zelene bratovščine. Lovci! Ima pa rad tudi veselo družbo, v kateri se seveda ne drži kot lesen bog, ampak čisto zapoje. Če se ne motim, najrajši tisto o Miciki, ki je v »püngradi« rožice sadila.

Š. Sobočan

Ne pred cerkvena vrata, ampak vsak dan na delo-do pokojnine

V današnjem času je prava umetnost znati živeti, osmiseliti svoje bivanje. Morda toliko bolj, če je treba živeti v temi in s temo, ko je poleg ovir, ki jih postavlja slepota, treba premagovati še tiste, ki jih hote ali nehoti postavljajo videči in so zgrajene iz predsodkov in zmotnih predstav. Toda življenje je vedno samo eno in treba ga je živeti. Franc Weindorfer iz Kroga mu je dal pomen, ker je delal in služil kruh zase in družino. Te dni pa je končal svoje delovno obdobje v Pomurskem tisku, kjer je bil kot slep telefonist, in se upokojil.

Franc in žena Marjana sta pred prihodom v Prekmurje sedem let živela in delala v Ljubljani, če takrat je bil Franc zaposlen kot telefonist, prizadet na vidu. Prišli so otroci in Marjana je dobila delo v Muri, v Prekmurju pa bi rada delala oba, kar pa pred petindvajsetimi leti sploh ni bilo lahko.

»Jaz sem bila že tukaj, mož v Ljubljani, in vedno, ko sem imela popoldansko službo, sem v dopoldanskem času hodila od podjetja do podjetja in jih prosila za službo za moža. Kako so me nekateri čudno gledali kot da slepi res ne bi bil za nič drugo, kot za s klobukom pred cerkvena vrata. Takrat nama je veliko pomagala Marija Vildova, ki je še vedno nismo pozabili. Priporočila je moža in tako je v Pomurskem tisku dobil delo,« je o začetni poti v Prekmurju pripovedovala Marjana, ki je sicer Notranjka.

Pomurski tisk je bil tako prva delovna organizacija v Pomurju, ki je zaposlila slepega invalida in

Franc je delal na svojem delovnem mestu več kot petindvajset let.

»V začetku sem še nekaj videl, potem pa sem povsem oslepel. Slep človek pa je za marsikaj prikršjan, pa tudi za vsako delo ne more prijeti. Toda sprijazniti se je treba. Mislim, da sem se na slepoto veliko lažje privadil, kot sem nekega dne oslepel, in ko mi je vid začel močno slabeti, sem začel s privajanjem. V tem temnem življenju pa te le včasih pogreje želja, da bi rad nekaj videl, pa ne moreš. Z rokami pa je težko vse otipati, tako videti.«

Leta 1974 je Franc ostal brez vida in zanj ter za družino se je začelo drugačno življenje, za katerega pa Marjana pravi »življenje je bogatejše, če ga živiš s slepim, kot pa z videčim človekom. Mi, ki vidimo, smo zelo površni, oni pa globoko mislijo in tudi njihovo delo je boljše opravljeno. Dosti sem bila z njimi, s pred-

stavniki Zveze slepih Slovenije, ko smo hodili na srečanja, tabore, spoznala sem jih kot ljudi, ki znajo misliti in si pomagati v težavah, pa tudi boriti se za svoje pravice.«

Invalidi dostikrat občutijo, da prav zaradi invalidnosti težko dobijo delo, ki bi ga sicer zmogli.

SREČANJE

V nekaterih delovnih organizacijah je še prepričanje, da dela ne bi zmogli dobro opraviti.

»Jaz pa mislim, da so dela, na primer telefonist, fizioterapevt, ki jih slepi lahko opravljajo. Lahko trdim, da še bolj vestno od videčega. Na primer: slepi telefonist ne more kar tako zapustiti svoje pisarne, delovnega mesta in se sprehajati ter tako zamejati svojega dela. Sam sem se trudil, da bi vsem čim prej ustregel in poskušal sem si zapomniti čim več števil. Vid sem torej moral delno nadomestiti s pomnjenjem, tako da sem imel v glavi pravi register. Zadnja tri leta je bilo že mnogo lažje, saj sva bila dva telefonista.«

Francu pa tudi doma ne bo dolgočas, čeprav ne bo več šel s svojimi psom vožičem vsako jutro na avtobus in za telefonsko centralo Pomurskega tiska. Doma bo krmlil svinje in koze, kuril v centralni peči, pazil na vnukenje, »in če bom dobre volje, še pomil posodo,« je razpoložen dodal.

»Če bo zdravje služilo, bo življenje teklo, vendar, kot sem težko prestopil prag Pomurskega tiska, tako sedaj težko grem z njega. Želim si pa samo eno, da bi imel Pomurski tisk razumevanje in na mojem mestu zaposlil invalida, prizadetega na vidu.«

Majda Horvat

10% POPUST ali POTROŠNIŠKO POSOJLO 1 + 5,
MINIMALNE OBRETI — brezplačni prevoz za
okna, vrata, polkna, rolete, obloge, montažne stene

JELOVICA

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25,
tel. 069/22 921

Ena od vpadnic (če jo lahko tako imenujemo) v mesto Gornja Radgona je Apaška cesta. Pred vzpetino na desni najprej zagledate mogočen dom gasilcev in civilne zaščite, ko pa se pripeljete prek vzpetine, se vam že dolga leta ponuja povsem druga podoba. Nekako vzporedno z oznako kraja se že dolga leta podira stara hiša. Upajmo, da jo bo novi lastnik čim prej dokončno podrl in uresničil svoje zamisli (menda naj bi na njenem mestu zrasel ogromen motel ...).

bbp, foto: nj

Krajani bodo vztrajali

KRAJEVNA SKUPNOST LIPA

PREMALO DENARJA ZA HITREJŠI RAZVOJ

V krajevni skupnosti Lipa, ki je ena najmanjših na beltijskem območju, zbirajo premalo denarja iz samoprispevka, da bi lahko v celoti uresničevali sprejete naloge iz referendumskega programa in sledili razvoju večjih krajevnih skupnosti. Kljub temu pa

stali del sredstev krajevne skupnosti pa bodo uporabili za razna vzdrževalna dela. Ker je to zadnje leto v tem referendumskem obdobju, zaradi pomanjkanja denarja ne bodo mogli urediti asfaltne prevleke po ulicah v naselju in ulične razsvetljave. Zato

Vaški dom pod Lipo v novi preobliki daje lep videz središču naselja. Foto: F. Matko

so lani uspeli začeti urejati fasado na vaškem domu in novih garažah, dela bodo dokončali letos. Del sredstev je prispevalo tudi Trgovsko podjetje Potrošnik. Poleg dokončanja fasade nameravajo letos urediti še poljske poti, ki so zelo v slabem stanju, preo-

bodo morali ta dela prenesti v novo referendumsko obdobje, ko načrtujejo tudi zgraditev nove mrliške vežice. Referendum za novi samoprispevek bodo razpisali konec tega leta.

F. M.

50 let skupnega življenja sta dočkala tudi Jožef in Marija Graj z Gornje Bistrice. Na svet sta »spravi-
la« kar 13 otrok; žal sta se morala od dveh posloviti, ko sta bila že pri kruhu. Kljub težkim trenutkom sta vedno ostala optimista. Marija, ki je danes stara 70 let, je našla svoje veselje pri rožah — še vedno jih ima skoraj polno hišo — Jožef pa je lahko nekoliko pozabil na domače skrbi in tegobe, ko je z vrtalci nafte in plina (tudi on je bil namreč vrtalec pri Nafti v Lendavi) potoval iz kraja v kraj. Več kot pol leta je tako preživel tudi v Egiptu. Na jesen življenja imata oba zelo rada otroke. Če je treba, sta pripravljena vzeti v varstvo zdaj tega, zdaj onega vnuka. Imata pa jih kar 23, pa še 1 pravnučkinjo.

-aj

— BELTINCI —

ODPRILI NOVO VIDEOTEKO

Pred dnevi so v Mladinski ulici v Beltincih odprili novo videoteko B & K. Od ponedeljka do petka bo odprta vsak dan v popoldanskem času, v soboto in nedeljo pa dopoldan. Za novo pridobitev je veliko zanimanje. F. M.

Bernarda B. Peček

Na podlagi 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 254. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave št. 41/81 in 7/86) 2/87, 9/89 je izvršni svet Skupščine občine Gornja Radgona na svoji seji dne, 18. 1. 1990 sprejel

SKLEP

O JAVNI RAZGRNITVI UREDITVENEGA NAČRTA »MELIORACIJSKEGA OBMOČJA SP. ŠČAVNICA — LEŠANE«

Izvršni svet ugotavlja, da je osnutek ureditvenega načrta »melioracijsko območje Sp. Ščavnica — Lešane« v skladu z družbenim planom občine in v skladu z zakonom o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86).

Javno se razgrne osnutek ureditvenega načrta »melioracijsko območje Sp. Ščavnica — Lešane«, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, decembra 1989 za dobo 30 dni.

Osnutek ureditvenega načrta se javno razgrne v prostorih občine Gornja Radgona in Krajevni skupnosti Spodnja Ščavnica.

Podjetja, organizacije in skupnosti, organi ter društva, delovni ljudje in občani, lahko do poteka tega roka razgrnitve podajo pisne pripombe na kraju razgrnitve ali pa pripombe pošljejo na Komite za varstvo okolja in urejanje prostora občine G. Radgona.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 352-S/89
Datum: 18. 1. 1990

PREDSEJNIK
IZVRŠNEGA SVETA SO GOR. RADGONA
Janko SLAVIC, dipl. ing. agr.

Vera, religija in pokončna drža Slovencev so besede, ki jih v zadnjem času slišimo domala na vsakem vogalu. Ob tem se mi je porodila ideja, da spregovorim besedo, dve o križnih znamenjih. Osredotočil sem se na turniško župnijo in se pogovarjal z župnikom Alojzom Ratnikom. Dejal je, da je na njihovem območju kar precej križnih znamenj, kamor meji fara (Turnišče, Gomilica, Nedelica, Lipa in Renkovec). Ti križi stojijo zlasti na poljih. Postavili so jih predvsem zato, da bi varovali letino pred naravnimi nesrečami. Besedilo in fotografija: Jože Žerdin

ZIMOVANJE PREKMURSKIH TABORNIKOV

Prvi teden zimskih počitnic je v taborniškem domu v Domanjševcih na Goričkem zimovalo 20 članov taborniških odredov lendavske občine Ljudska pravica Lendava in Močvirni tulipan Črenšovci.

V drugem tednu pa je bilo pod vodstvom Jožeta Vilda, staroste soboških tabornikov, v Domanjševcih 15 članov soboških odredov Veseli veter M. Sobota, Črni teloh, Rdeči maki in Podlesne vetrnice Bakovci. Brez snežne dneve na Goričkem so prijetno in koristno izrabili za taborniške aktivnosti.

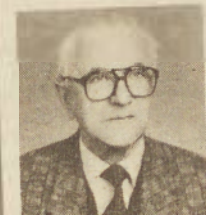
Na posnetku: skupinica soboških tabornikov pred odhodom na soboški avtobusni postaji. F. Matko

BRALCI O VESTNIKU

GIZELA BENKO — Tešanjci: »Sem dolgoletna naročnica Vestnika in ga rada prebiram. V njem najdem marsikaj zanimivega z različnih področij dela in življenja. Posebnih predlogov o njegovu izboljšanje nimam, saj vsak najde nekaj zase. Ker so dohodki upokojencev nizki, sem ga mislila odpovedati, vendar sem si premislila. Brez Vestnika ne morem biti. Ob njegovem prebiranju imam stik z dogajanjem v naši pokrajini.« (fm)

LUDVIK FARTEK — Martjanci: »Kot upokojenec imam veliko časa za branje. Najraje prebiram domači Vestnik, ki nas dobro obvešča o dogajanju na obeh straneh reke Mure. Z vsebino Vestnika sem zadovoljen in si želim, da bi bil takšen tudi v prihodnje. Na domači tiskini sem zelo navezan, saj ga težko čakam vsak četrtek. Želel bi si le, da bi pogostejše prišel tudi v naš kraj, saj se vedno dogaja kaj novega. Vestnik v družini prebiramo vsi.« (fm)

ZLATOPOROČENCA — Pred dnevi sta si po 50 letih skupnega življenja ponovno rekla DA Matija in Verona Nedelko iz Odranec. Rodilo se jima je 9 otrok in so že vsi poročeni. Tako imata (trenutno?) 17 vnukov in 6 pravnukov. Verona je stara 70 let, je gospodinja in dela seveda tudi na domači kmetiji. Eden od najbolj veselih dogodkov zanjo pa je bil ravno zlata poroka. Matija je deset let starejši, vendar se mu to ne pozna preveč. Svoječas je moral s trebuhom za kruhom v Francijo, Nemčijo in na Gorenjsko, zdaj pa gospodari na svoji zemlji. Sam od sebe se je naučil zidati, zdaj pa kljub osmim križem med drugim še lahko kosil in opravlja večino del na kmetiji. (Jože Graj)

DRUŽBENO PODJETJE INDUSTRIJA KONFEKCIJE, p. o. VELIKA POLANA
RAZPIŠUJE

skladno s statutom in sklepom delavskega sveta podjetja ter komisije za delovna razmerja naslednja dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

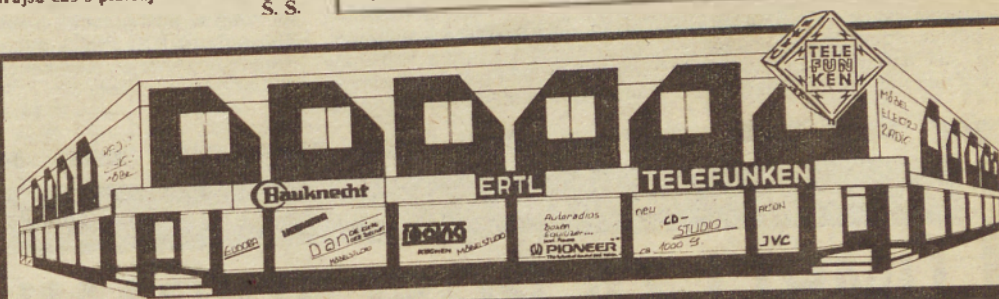
1. DIREKTORJA PODJETJA

- pogoji:
- a) visoka ali višja strokovna izobrazba konfekcijske, ekonomske ali pravne smeri,
- b) najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- c) znanje enega tujega jezika.

2. RAČUNOVODJE PODJETJA

- pogoji:
- a) višja strokovna izobrazba ekonomske ali finančne smeri,
- b) najmanj 5 let delovnih izkušenj pri finančno-računovodskih delih.

Kandidati za direktorja podjetja morajo poleg navedenih izpolnjevati tudi zakonsko določene pogoje. Rok za prijavo je 15 dni od dneva objave — kandidati za zasedbo delovnega mesta direktorja morajo svoje vloge nasloviti na razpisno komisijo, kandidati za delovno mesto računovodje pa na delavski svet podjetja Industrija konfekcije Velika Polana, p. o. Velika Polana 106.

ERTL FELDBACH - AUSTRIA

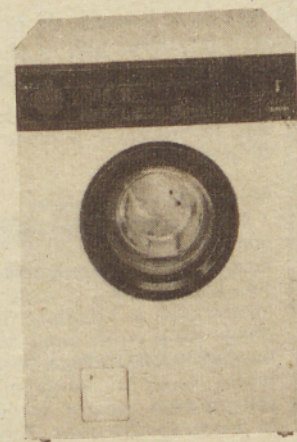
gorenje - 412 EKSLUSIV

GOROWAT

Pralni stroj Gorenje
4,5 kg suhega perila
programiranje z enim gumbom
12 programov
400 obratov / minuto
cena brez prometnega davka

ATS
SAMO

3.300,-

gorenje sušilni stroj — z odvodom zraka
WT 413 — zmogljivost 4,5 kg
boba iz nerjaveče pločevine

ATS
SAMO

3.300,-

ertl feldbach

PROMETNA AKCIJA

Kam hitimo,
mar v nesrečo?

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red. Red je tu potreben bolj kot na drugih področjih. Od tega, kako ga uveljavlja, sta odvisna njegova osebna sreča in sreča drugih. Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov in pravil ter dosledno spoštovanje pravic in prednosti, ki jih prometni predpisi nalagajo drugim udeležencem v prometu, je temeljna dolžnost vsakega uporabnika prometnih površin. Kdor krši osnovno načelo prometne varnosti, lahko miselno izživa nesrečo. Tako pravi kodeks etike udeležencev v cestnem prometu Slovenije. Kako pa ta reč zgleda v praksi?

S (prometno) patroljo 125 smo se udeležili prometne akcije, v kateri naj bi kontrolirali hitrost in ugotavljali, ali vozniki vozijo trezni. V njej so bili Peter Čeh, vodja patrolje, spremljevalec Damir Pečič in Dušan Lebar kot operater pri radarju. Vreme sicer kaže, da je na pragu pomlad, a prometne pasti so še vedno tu, saj so deli cestišča mokri, pa tudi megla nam te dni ne prizanaša. Posledica takšnega vremena je, da vozniki kaj radi pritisnejo na plin. Akcija se je začela na zloglasni trimlinski cesti, ki je v preteklih letih zahtevala dokaj velik krvni davek. V goricah so se še podile megle, toda spodaj pod Lendavo proti Trimlinu je sijalo sonce. Vodja patrolje Peter že dvanajst let dela pri prometni milici ima torej veliko izkušenj, ko pravi, da so naše ceste sicer obupne, toda voznik mora prilagoditi svojo vožnjo razmeram na cesti. Če bi ravnali tako, potem bi bilo veliko manj nesreč. Ker je pri nas v Pomurju največ prometnih nesreč zaradi neprimerne hi-

trosti, smo torej akcijo zastavili tako, da smo z radarjem ugotavljali hitrost in kdor je to prekoratil, ga je patrolja ustavila in ga prekusila še z alkokotestom.

V slabi uri je patrolja ustavila 15 voznikov motornih vozil, ki so prekoratili dovoljeno hitrost skozi naselje Trimlin. Opazovali smo ves promet in moram priznati, da je skoraj vsakoj tretji voznik peljal hitreje, kot dovoljujejo prometni znaki. Na ravnem delu ceste od Trimlina do odcepa ceste proti Inji Nafti je bilo v zadnjih petih letih 6 mrtvih, vzrok za te hude nesreče pa je bila neprimerna hitrost. Med tistimi, ki so prekoratili dovoljeno hitrost, je bil za čudo tudi voznik avtobusa varaždinske registracije, ki je peljal kakih 50 delavcev z dela. Kaj bi se lahko zgodilo zaradi prehitre vožnje, si lahko samo mislimo. Pravijo, da prehitvejo in vozijo prehitro le moški. Omenjena akcija je demantirala to trditev, kajti med »dirkači« je bilo tudi nekaj žensk, med njimi celo takšna, ki je dovoljeno

Radar je bil postavljen v naselju Trimlini, na cesti, ki je v zadnjih letih zahtevala več življenj. Tu namreč večina voznikov kaj rada pritisne na plin.

hitrost 60 km prekoratila kar za 39 km in si s tem prislužila »napotnico« za sodnika za prekrške. Takšen prekršek je slejkoprej vreden 3 mesece odvzema vozniškega dovoljenja.

Posebno poglavje je bilo pihanje v elektronski alkokotest. Večina voznikov še ne pozna te naprave, ki takoj pokaže, ali je voznik popil kozarec ali dva preveč. Za zdravje ta naprava ni škodljiva kot se širijo govori, saj vsak ustnik služi le za enkratno uporabo in na vanj ne pihava več voznikov. Na srečo so pri vseh prehitrih voznikih ugotovili, da niso vozili pod vplivom alkohola.

Kazni, ki jih morajo plačati kršitelji prometnih predpisov, vsaj kar se tiče prehitre vožnje, pa so za današnje čase prav smešne. Mogoče je v tem tudi vzrok, da vozniki ne upoštevajo prometnih pravil. Za prekoratitev hitrosti do 10 km v naselju mora voznik plačati le borih 15 dinarjev, za

prekoratitev hitrosti od 10 do 30 km v naselju pa 20 dinarjev. Če je prekoratitev večja od 30 km, pa je že drugače. Sodnik za prekrške lahko izreče kazen — odvzem vozniškega dovoljenja za dobo od 3 mesecev do enega leta.

Kaj je torej pokazala akcija? Vozniki ne upoštevajo prometnih predpisov, posebno ne omejitve hitrosti. Zato bi bilo potrebno kazni povečati, saj delavci prometne milice ne morejo biti povsod. Če k neprimerni hitrosti voznikov dodamo še zelo slabe ceste, potem je jasno, da bo prometnih nesreč še vedno veliko, vse to pa kaže na dokaj nizko raven prometne kulture. Po nesreči je tarnanje zaman, saj tudi stari pregovor, pravi, da je po toči zaman zvoniti.

Akcijo spremljal in o njej pisal Jani D., fotografirala Nataša I.

Med »dirkači« je bil tudi voznik avtobusa varaždinske registracije, v njem pa 50 delavcev, ki so se vračali domov z dela.

Tudi ženski spol rad dirja, kjer je prepovedano. Tudi v elektronski alkokotest je bilo potrebno pihati, tokrat se je končalo le s kaznijo za prehitro vožnjo.

LENDAVA

NAFTARJI DOBRI KRVODAJALCI

V delovni organizaciji Ina Nafta Lendava je vsak peti zaposleni krvodajalec. Zadnje krvodajalske akcije, ki jo je pripravil občinski odbor RK, se je udeležilo 208 naftarjev. Krvodajalstvo je v tem delovnem kolektivu raz-

vito že od začetka delovanja delovne organizacije. Od leta 1945 do danes so vedno med tistimi, ki so dali največ krvodajalcev. Le-ti dajejo kri tudi v bolnišnici v M. Soboti. Pred nedavnim so se zavzeli za to, da bi bili krvoda-

jalci oproščeni plačila soudeležbe pri obisku zdravnika. Svoj predlog so posredovali občinskemu odboru RK. Pričakujejo, da bo predlog sprejet, tako kot je bil v mariborski občini.

Jani D.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

UMRLI ZA POSLEDICAMI
NESREČ

Število prometnih nesreč v prvem mesecu letošnjega leta je že kazalo, da bo nesreč manj in da se bo naposled začela akcija — 10 % kazati v pozitivni luči. Žal smo se prevarali, saj so za posledicami prometnih nesreč v bolnišnici umrle tri osebe.

3. februarja je v soboški bolnišnici umrl Ludvik Banko iz Dankovca, ki je bil kot pešec udeležen v prometni nesreči 28. januarja v Dankovcih.

5. februarja je v soboški bolnišnici umrl Janez Horvat s Pušče, ki je bil hudo poškodovan kot kolesar v prometni nezgodi 21. januarja v Cankarjevi ulici v M. Soboti.

5. februarja je v mariborski bolnišnici umrl T. B. iz Šentjurja pri Celju, ki je bil kot sopotnik hudo poškodovan v prometni nesreči 19. januarja pri Vaneči.

Nesreča na avtobusni postaji 5. februarja se je zgodila prometna nesreča na avtobusni postaji v G. Radgoni. Voznik avtobusa Emil Erniša iz Vučje

Gomile je imel postanek na avtobusni postaji. Ko se je vključeval v promet, se ni prepričal, če to lahko varno stori. Ko je mimo pripeljal voznik kolesa z motorjem, Matija Lukovnjak z Ivanjševskega Vrha, ga je zadel avtobus in ga hudo poškodoval. Ugotovili so, da je voznik avtobusa zaužil alkohol.

Na prehodu za pešce zadel otroke

7. februarja se je zgodila prometna nesreča v Odrancih. Voznik osebnega avtomobila, avstrijski državljani Paul Partl, se je peljal iz Lendave proti M. Soboti. V Odrancih je sicer opazil skupino otrok pri prehodu za pešce, vendar kljub temu ni bil dovolj previden in ni uspel pravočasno zaustaviti, ko mu je z desne strani na prehod

za pešce skočil M. K. iz Odranec. Pri trčenju se je pešec hudo poškodoval.

Ni ustavila za avtobusom

7. februarja se je zgodila prometna nesreča na Ivancih. Voznica osebnega avtomobila Jožefa Klar z Ivanec je vozila po lokalni cesti iz Mlajtnec proti domu. Ko je vozila mimo avtobusnega postajališča, je v nasproti smeri na postajališču stal pravilno označen avtobus za prevoz šolskih otrok. Zaradi tega bi morala voznica zaustaviti, a tega ni storila. Izza avtobusa je na cesto pritekla L. Ž. z Ivanec. Voznica osebnega avtomobila jo je zadel in jo hudo poškodovala.

J. D.

SREDNJA BISTRICA

Večina je
naročila
gasilne
aparate

V tem času se vrstijo tudi občni zbori ali letne konference raznih društev in organizacij. Tako so minulo nedeljo podali obračun dela v minullem letu tudi člani Gasilskega društva Srednja Bistrica. Bilo je slišati precej pohvalnih besed, saj so uspeli skoraj v celoti uresničiti svoj program. Tako so kupili 6 velikih betonskih cevi za zgraditev protipožarnega in tekmovalnega vodnjaka (pri OŠ) in izvedli akcijo Čim manj požarov v naši vasi. Okrog 75 odstotkov gospodinjstev si je v tej akciji naročilo protipožarne aparate. Skoraj v celoti je pripravljena tudi tehnična dokumentacija za zgraditev vaško-gasilске dvorane in predvidevajo, da bodo začeli delati aprila.

V okviru društva delujejo tri desetine (dve članski in pionirska), ki so na raznih tekmovanjih dosegale zelo dobre rezultate.

J. G.

OSNOVNA ŠOLA
FRANC BELŠAK
BUČKOVCI

Razpisujemo prosta dela in naloge

PRU zemljepisa in zgodovine

in PRU biologije in kemije za določen čas — nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o osnovni šoli.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končanem razpisu.

V skladu z določili Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81) in samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic (Ur. list SRS št. 26/84) ter pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev solidarnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Murska Sobota razpisuje komisija za solidarnosti pri stanovanjskem gospodarstvu

NATEČAJ

ZA PRIDOBITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ V
OBČINI MURSKA SOBOTA

V skladu s planom gradnje in načrtovanih prostih stanovanj je možna pridobitev 37 stanovanj.

Upravičenci za pridobitev solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani in družine z nižjimi dohodki, ki živijo v težkih materialnih razmerah:

1. delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
2. delovni ljudje, ki združujejo delo pri občanah, ki samostojno z lastnimi sredstvi kot poklic opravljajo obrtno ali drugo dejavnost,
3. delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in sredstvi v lasti občanov, ter delovni ljudje, ki samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo dejavnost (če združujejo sredstva),
4. občani in družine, ki nimajo možnosti, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,
5. občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: upokojeanci, invalidi, borci NOV.

SPLOŠNI POGOJI:

- da upravičenec in osebe, ki z njim stalno stanujejo (zakonec ali oseba, s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti) niso imetniki stanovanjske pravice ali je imetnik v neprimernem stanovanju;
- da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Murska Sobota;
- da upravičenec oz. njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso imeli ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja;
- da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo svojih bližnjih sorodnikov (zakonec, starši oz. otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vseh stanovanj in so vsaj dve leti pred natečajem živeli skupaj v hiši oz. stanovanjih;
- da upravičenec oz. kateri izmed članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše ali premoženja večje vrednosti (vrednost premoženja presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja);
- da socialne razmere upravičenca oz. članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse druge oblike pomoči;
- da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni neupravičeno nezaposlen;
- da upravičenec sam oz. z družino, ki se je na lastno željo vselil v manj ali neprimerno podnajemniško stanovanje, živi v tem stanovanju vsaj dve leti pred natečajem.

Za člana družine se v smislu pravilnika štejejo osebe, ki stalno stanujejo s prosilec stanovanja oz. imetnikom stanovanjske pravice: zakonec ali oseba, katere dalj časa trajajoča življenjska skupnost ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza, otroke, posvojence, starše in posvojitelje prosilca oz. imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca, tiste, ki jih je prosilec oz. imetnik dolžan vzdrževati po zakonu.

POSEBNI POGOJI:

- da znesek skupnega stvarnega mesečnega dohodka na člana družine ne presega 50 % povprečnega mesečnega čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu 1989;
- da samski upravičenec ali samohranilec s skupnim stvarnim mesečnim dohodkom na člana družine ne presega 65 % povprečnega mesečnega čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu 1989;
- da mlada družina s stvarnim mesečnim dohodkom na člana družine ne presega 70 % povprečnega mesečnega čistega OD na delavca v SR Sloveniji v letu 1989 (za mlado družino se šteje zakonca, kjer nobeden od zakoncev ni star več kot 30 let, mlada družina z vsaj enim otrokom, kjer nobeden od staršev ni star več kot 30 let, in samohranilka oz. samohranilec, ki ni star oz. star več kot 30 let);

Prosilci solidarnostnega stanovanja morajo v svoji vlogi podrobneje opisati svoje družinske razmere in priložiti naslednje dokazila:

- potrdilo o premoženjskem stanju,
- potrdilo o dohodku prosilca in za delo sposobnih članov družine v letu 1989,
- potrdilo o številu družinskih članov,
- potrdilo o stalnem prebivališču, iz katerega mora biti razvidno, koliko časa stanuje v zadnjem stanovanju,
- morebitna zdravniška potrdila o trajnih obolenjih prosilca ali članov njegove družine,
- potrdilo o prijavi morebitne brezposelnosti za delo sposobnih prosilcev članov družine (pride v poštev samo za upravičeno brezposelnost),
- potrdilo o skupni delovni dobi zakoncev in delovni dobi v občini M. Sobota (izpis iz delovne knjižnice),
- mnenje upravičenosti za pridobitev stanovanja, ki ga dajo: a) za zaposlene — organizacije združenega dela, b) za upokojece — društvo upokojeencev, c) za invalide — društvo invalidov, c) za samostojne obrtnike in pri njih zaposlene — občinska sindikalna organizacija;

vsi prosilci morajo predložiti mnenje krajevne skupnosti.

Vloga mora biti podana na obrazcu 8,40 spn-1.

Vlogo z vsemi dokazili je potrebno poslati na naslov: Občina M. Sobota, Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, Alija Kardosa 2, M. Sobota, do vključno 12. 3. 1990. Nepopolne vloge in vloge, prispale po tem datumu, ne bodo obravnavane!

O rezultatih natečaja bodo udeleženci obveščeni v 15 dneh od sprejema prednostne liste.

Radijski in televizijski spored od 16. do 22. februarja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
5.30 Prebujajte se z nami! (Povsem nepomembno je, če ste v socialistični, republikanski, zeleni, demokratični ali kakšni drugi stranki! Bitveno je, da ste prijatelj jutranjega murskega vala!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Utrip življenja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 21 232	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, glasba, obvestila, 17.00 Aktualno s sobotno anketo, 17.20 Strokovnjak odgovarja, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi	9.00 Nedeljska kuhinja (menu: humor Mikija Roša, Srečanje na pomurskem valu, Kriz 10 sekund), 12.00 Oddaja v madžarščini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Pregled novic, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi	5.30 Prebujajte se z nami! (Ko je konec prijetnega spanca in uživanja v topli postelji, začnemo mi! Jutranji murski val z vami in za vas!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Sportna oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 Rezerviran čas	5.30 Prebujajte se z nami! (Obstaja sicer milijon načinov za prebujanje, toda samo en je jutranji program soboškega radia. Če se niste, postanite naš prijatelj!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 V živo, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi	5.30 Prebujajte se z nami! (Če ste se že zaveličali domačega jutranjega programa, lahko poslušate katerega koli drugega. A nihče vam ne zagotavlja, da se ne boste še hitreje zaveličali tudi tišega!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Gospodarske teme, 17.00 Aktualno, 18.15 Poslušamo vas (na številki 21232, 21579)	5.30 Prebujajte se z nami! (Četrtek večer domačih pesmi in napevov se začne šele ob osmih zvezdah, jutranja oddaja RMS pa že več kot pol dneva prej. Poslušajte jo!). 8.00 Konec jutranje oddaje. 16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Kulturna oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.00 Pri vas doma
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
9.00 Mozaik: Sokoli, V hribih se dela dan, Pozdrav iz... 10.45 Paracelsus, angl. nadaljevanka. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Tednik. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Nafta, angl. dokum. serija. 21.15 Plaćanec, zadnji del franc. nadaljevanke. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Oči kritike, 23.10 Amarcord, francoski film.	9.00 Spored za otroke in mlade. 10.25 Mladi Sherlock, angl. nadaljevanka. 10.50 Pogledi, ponovitev. 11.45 Večerni gost. 13.30 Peter's pop show. 14.15 Lassiejeve velike dogodivščine, ameriški film. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Spored za otroke in mlade. 16.55 Zadar: Polfinale YU-pokala v košarki. 18.30 Iz tropeskega deževnega gozda: Kajmanovo maščevanje. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 Kolo sreče. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Lepi upi, franc. nadaljevanka. 23.15 Upor na ladji Caine, ameriški film.	8.50 Otroška matineja. 10.10 Lepi upi, franc. nadaljevanka. 11.00 Alo, alo, humoristična oddaja. 11.30 Domači ansambli: Bratje iz Oplotnice. 12.00 Kmetijska oddaja. 14.10 Dediščina Guldenburgovih, nemška nadaljevanka. 14.55 Krizkraj. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Labodji spev, ameriški film. 18.50 Risanka. 19.00 Mernik. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Zrebanje Podarim—dobim. 20.17 Dom za obežanje, nadaljevanka. 21.15 Zdravo. 22.35 Program LJ 2: 10.00 Oddaja za JLA, Igrani film. 14.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Kartoteka Zemlje, amer. dok. serija. 20.30 Profesionalci, dokum. oddaja. 21.05 Satelitski programi — poskusni prenosi.	9.00 Mozaik: Tisoč idej za naravoslovce, Naša pesem, Utrip, Zrcalo, Mernik. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Zdravo. 18.15 Spored za otroke in mlade. 18.40 Zrebanje Podarim—dobim, ponovitev. 18.55 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 C. Taylor: Spremembe, avstralska drama. 21.30 Osmi dan. 22.15 Tv dnevnik	9.00 Mozaik, Solska tv. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Odmevi v temi, amer. nadaljevanka. 21.00 Peter's pop show. 22.05 Tv dnevnik 3.	9.00 Mozaik, Spored za otroke, Spremembe — avstralska drama. 10.40 Odmevi v temi, amer. nadaljevanka. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Profesionalci, Po sledih napredka. 18.05 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Neonski človek, španski film. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.10 Videogodba.	9.00 Spored za otroke. 9.25 Solska tv. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Mostovi, Solska tv. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Paracelsus, angl. nadaljevanka. 21.00 Tednik. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Komedija na slovenskem odru — M. Jesih: Grenki sadeži pravice.
Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.55 Regionalni programi — Studio Maribor. 19.00 Videomeh, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije. 21.45 Skupščinska kronika — ZIS.	Program LJ 2: 14.30 Videonoc, ponovitev. 17.30 Kako biti skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: Formula, ameriški film. 22.10 Satelitski programi — poskusni prenosi.	TV ZAGREB	Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.55 Pustolovščina — slikarstvo, švicarska serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledih napredka. 21.00 Sedma steza. 21.15 Pop rock box.	Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.10 Svet športa. 19.00 Naša pesem. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer — Shakespeare na tv: Troilus in Kresida, angl. film.	Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.30 Mostovi. 19.00 Divji svet živali: Pikapolonica. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Wagner: Tristan in Izolda, 2. del opere. 21.55 Svet poroč. 22.55 Satelitski programi — poskusni prenosi.	Program LJ 2: 16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Regionalni programi: Studio Maribor. 19.00 Alo, alo, humoristična oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 V hribih se dela dan: Od gora k morju. 21.05 Plesni nočturno: Mokromožci. 21.20 Skala, dokum. oddaja. 21.55 Svet na zaslonu.
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 8.30 Ponovitev, tv v šoli, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zakon v Los Angelesu, 21.00 Zabačna oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.05 Kultura.	Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev, 14.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zmagovalec (f), 22.00 Dnevnik, 22.15 Zabačna oddaja, 23.15 Vedno z vami.	Prvi program 9.35 Mladinski spored, 11.10 Kmetijska oddaja, 13.10 Zamorjena hiša, 14.10 Nedeljsko popoldne, 16.25 Po letu 2000, 17.15 Yellowstone Kelly (f), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dom za obežanje, 20.55 Rock Theatre, 21.25 Dnevnik. 22.20 Noč z vami.	Prvi program 8.45 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gospa ministrica (drama), 22.30 Svet dancs, 23.00 Dnevnik, 23.25 Noč z vami.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kon-taktni magazin, 21.35 Dnevnik, 22.00 Psi (f), 23.40 Noč z vami.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Filmoskop (z filmom: Hasanaginica), 22.30 Dnevnik.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, ponovitev, 17.00 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.05 Kviz, 22.20 Dnevnik, 22.45 Noč z vami.
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.05 Mladinski spored, 18.00 Družinski spored, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari, 21.20 Dinastija, 22.15 Filmske novitete, 22.45 Človek, ki je ljubil mačji ples (f).	Prvi program 9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.05 Mladinski spored, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče A, mora reči še..., 22.15 Sedem majskih dni (f), 0.15 Mandragola (f).	Prvi program 9.00 Ponovitev, 14.10 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Johnny Belinda (f), 21.55 Salome (glasbena drama), Drugi program 9.00 Matineja, 13.30 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Alf, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločina.	Prvi program 9.00 Ponovitev, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet rastlin, 21.07 Roda Roda, 22.10 Harryjeva igra (f), Drugi program 16.50 Svet železnice, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hotel Raj, 21.15 Šiling. 22.00 Čas v sliki.	Prvi program 9.00 Ponovitev, tv v šoli, 13.50 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Svet rastlin, 21.07 Roda Roda, 22.10 Harryjeva igra (f), Drugi program 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritve, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ja ali ne (kviz), 21.07 Zunanje politična oddaja.	Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev, 13.50 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabačni večer, 21.55 Bal Dunajske opere, 23.00 Divjanje skozi Pariz (f), Drugi program 10.30 Sport, 17.15 Zabačni večer, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranje politična oddaja, 21.05 Spektrum.	Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev, 13.50 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Sokolov greben, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabačni večer, 21.55 Bal Dunajske opere, 23.00 Divjanje skozi Pariz (f), Drugi program 10.30 Sport, 17.15 Zabačni večer, 18.00 Alf, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranje politična oddaja, 21.05 Spektrum.
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
8.30 Shakespeare v prireditvi BBC, Danski kraljevi Hamlet, angleški film. 17.00 Za upokojence. 17.30 Tekla, uporabni napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.10 TV kino, najava. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pred volitvami. 20.15 Novi val. 21.00 Pred volitvami. 21.15 TV kino: Mrzlo polegje '53, sovjetski film. 22.50 Pori jazz '88.	8.00 Sončnica, magazin. 10.05 Za otroke. 11.40 Klinika, pon. 12.25 Vyhonky, v slovaščini. 14.55 Izbor iz TV arhiva. 15.55 Na drsalke, TV film. 17.55 I. Szöts, skica za portret. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Peter Strohm, nemška kriminalna. 21.00 Neko obdobje, dokumentarni mozaik. 21.15 Miklós Vásárhelyi, portret. 22.30 Rojstni dan, angleški TV film. 0.15 TV dnevnik.	8.35 Za otroke. 10.15 Glasbeni butik. 13.50 Življenje tujnov, kratki film. 14.20 Družinska nedelja. 15.30 Katerega izmed devetih, madžarski čb film. 16.15 Tri želje. 17.30 Kviz. 18.00 Televizijsko priporočila. 18.15 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Airport 2000, ameriški film. 22.10 Pesnik O. Orban. 22.50 Telesport. 23.55 Video strani.	8.30 Čudežni doktor, komedija. 9.30 Upokojenec nikoli nima časa, pon. 9.55 Ponovitev: Teden, Delta. 16.40 Video novice. 16.50 Poročila v romunščini. 16.55 Ulica. 17.45 Četr ure za gospodarstvo. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimbora; Zsuzsa Konz. 20.05 Pred volitvami. 20.15 Odprta kniga. 20.55 Pred volitvami. 21.05 Panorama. 21.55 Barok, kratki film. 22.20 Kje je pravica?	9.05 Bela mazurka, film. 10.10 Panorama, pon. 10.55 Telovadba za invalide. 17.20 Panonska kronika. 17.30 Poročila v nemščini. 17.35 Naša obrazovka, v slovaščini. 18.10 Četr ure za gospodarstvo. 18.25 Kratki filmi. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pred volitvami. 20.15 Vstopi v S. A. S., kabaret. 21.05 Pred volitvami. 21.20 Zdravnik siromakov, Bathányi-Stratman. 22.05 Balet.	8.30 Bela mazurka, 2. del filma. 9.55 Tretji kanal. 10.40 Studio '90, pon. 16.55 Video novice. 17.05 Poročila v slovaščini. 17.10 Evropske manjšine. 17.40 Magazin Alpe-Jadran. 18.00 Vrčkarji, 1. del. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Pred volitvami. 20.15 Vstopi v S. A. S., kabaret. 21.05 Pred volitvami. 21.20 Zdravnik siromakov, Bathányi-Stratman. 22.05 Balet.	9.05 Ponovitev. 11.05 Telovadba za invalide. 16.40 Panonska kronika. 16.50 Poročila v srbohrvaščini. 17.00 Skupina Tilinko. 17.10 Tretji kanal. 17.55 Kozmos, ameriška serija. 19.15 Zrebanje lota. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Pred volitvami. 20.15 Sosedje, 74. poglavje TV romana. 20.45 Pred volitvami. 21.00 Ozadje vesti. 21.45 Videoklipi. 22.15 Celovečerni film.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

OBČINA GORNJA RADGONA
OBČINSKI ŠTAB ZA TO
GORNJA RADGONA

po sklepu sveta za SLO in DS občine objavlja

javno dražbo
za prodajo.

— terenskega vozila UAZ, 2000 ccm, z reduktorjem, leto izdelave 1983, v voznem stanju.

Izključna cena 18.000,00 din

Dražba bo v petek, 16. 2. 1990 ob 14. uri na dvorišču SO Gor. Radgona.

Udeleženci morajo pred pričetkom dražbe plačati 10-odstotno varščino od izključne cene.

Prodaja bo potekala po načelu ogledano-kupljeno, kasnejših reklamacij ne upoštevamo.

Prometni davek plača kupec. Pravne osebe morajo oddati izjavo o oprostitvi plačila prometnega davka.

Kupec mora kupnino plačati pred prevzemom. Rok plačila je 3 dni po dražbi.

Informacije po telefonu: 74-377

gospodarsko razstavišče ljubljana

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE
Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA
prosta dela in naloge:

ORGANIZATOR SEJMOV

v poslovni enoti POMURSKI SEJEM Gornja Radgona.

Pogoji za opravljanje del in nalog so:

- VI. stopnja izobrazbe — ekonomsko-komercialne smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- aktivno znanje dveh tujih jezikov,
- ZT registracija.

Delo bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom — ob uspešno opravljeni poskusni dobi, ki traja 6 mesecev.

Prijave z dokazili o izpolnitvi pogojev pošljite v roku 15 dni na naslov: GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE, Komisija za delovna razmerja, Ljubljana, Titova c. 50.

INTEGRAL,
DO Promet in delavnice,
LENDAVA
Delavski svet

razpisuje

prosta dela in naloge

1. Vodenje finančno-računovodskega sektorja
2. Vodenje prometno-komercialnega sektorja
3. Vodenje splošno-kadrovskega sektorja
4. Vodenje delavnice

Za posamezna dela in naloge so lahko imenovani delavci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- k 1: — končana višja ali visoka šola ekonomske smeri,
- štiri leta delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah;
- k 2: — končana višja ali visoka šola prometne, ekonomske ali strojne smeri,
- štiri (4) leta delovnih izkušenj v gospodarstvu,
- aktivno znanje enega od svetovnih jezikov, zunanjetrgovinske registracije;
- k 3: — končana višja ali visoka šola pravne, upravne ali druge ustrezne smeri,
- tri (3) leta delovnih izkušenj;
- k 4: — končana srednja ali višja šola strojne smeri,
- štiri (4) leta delovnih izkušenj pri vodstvenih delih in nalogah v gospodarstvu

Izbirni kandidati bodo imenovani za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnitvi pogojev pošljite na naslov: INTEGRAL, DO Promet in delavnice Lendava, Industrijska 1, 69220 LENDAVA, z oznako ZA RAZPISNO KOMISIJO v 30 dneh od objave razpisa. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi. K sodelovanju vabimo tudi mlade ekonomiste in prometne inženirje.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, babica in tašča

Jožefa Bežan

iz Černelavec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo imeli radi, spoštovali, sodelovali ob pogrebni svečanosti, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

*Zakaj si morala umreti,
ko pa s tabo je bilo tako lepo živeti,
odkar utihnil je tvoj glas,
žalosti in bolečina domujeta pri nas.*

V SPOMIN

naši ljubljani

Brigiti Gjerkeš

18. februarja bo minilo leto, odkar te ni več med nami. Naš dom je prazen, bolečina neizmerna, a v mislih si vedno z nami. Hvala vsem, ki se je še vedno spominjate, obiskujete njen prerani grob, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: Vsi, ki smo jo imeli radi.

*Bolečine ne moreš nikdar izraziti z besedami,
lahko jo le grenko občutiš.*

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je po kratki boleznini zapustila naša draga mama, tašča, sestra, stara mama in prababica

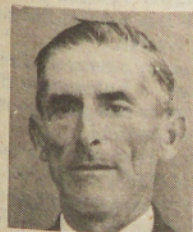
Marija Berke

roj. Kuzma
iz Puževca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, nam pa izrekli sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni osebju kirurškega oddelka, posebno dr. Potočnikovi, za vsestransko pomoč.

Hvala tudi g. duhovniku, govornici KS, pevcem žalostnikov in vsem dobrim sosedom.

Vsi njeni ki so jo imeli neizmerno radi in za katere še vedno živijo

V 80. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Mihael Balazic

iz Bratonce

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, izrazili sožalje darovali cvetje in maše.

Posebna hvala medicinskemu osebju na kirurškem oddelku.

Hvala g. župniku za pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke.

Hvala predstavniku krajevne skupnosti za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi, ki ste ga imeli radi.

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek in prapradedek

Vinko Horvat

iz Filovca
stanujoč v Gornji Radgoni

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, vaščanom iz Filovca in okolice, ki so se prišli od blizu in daleč posloviti od pokojnika in poklonili vence, cvetje ter nam izrekli sožalje.

Zahvaljujemo se g. župniku za lepo opravljen obred, tov. Vrbnjaku za pogrebne storitve, vsem pevcem in govorniku za poslovilne besede, osebju zdravstvenega doma v Gornji Radgoni, posebej dr. Ostanu, osebju bolnišnice Rakičan, posebno še dr. Horvatu in dr. Kološevi.

Vsem skupaj — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, hčerke Trezika, Cilika in Marika z družinami ter vnuki, pravnuki in prapravnuki

*Že eno leto v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v naših mislih si navzoč.*

V SPOMIN

20. februarja 1990 mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, tast, dedi, sin in brat

Franc Kreft

iz Murske Sobote

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate šopke in prižigate sveče.

Vsi tvoji nadražji

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče, svak, boter, stric in prijatelj

Viktor Bukovec

iz Murske Sobote

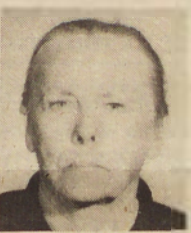
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence, šopke ter v dobrodelne namene in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ki so mu pomagali v zadnjih dneh življenja, posebno dr. Alojzu Horvatu. Posebna hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 6. 2. 1990

Žalujoči: vsi ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila

Sidonija Benko

iz Prosečke vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku, pevcem in govornici KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Prosečka vas, 27. 1. 1990

Žalujoči: sinova Arpad in Elmir z družinama, sestra Marija z družino in sestra Frančiška

*Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

V 49. letu starosti nas je nepričakovano in brez slovesa zapustila draga žena in mama

Dragica Gomboc

roj. Benkič
iz Gerlinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam ob težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in mladini iz Gerlinec, predstavniku KS za poslovilne besede ter OŠ Cankova in SKŠ Rakičan.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Gerlinci, 6. 2. 1990

Žalujoči: mož Anton ter hčerki Anica in Majda

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je po krajši in zahrbtni boleznini nenadoma zapustil dragi mož, oče, tast, stari oče in brat

Viktor Šajt

iz Ropoče

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju s Cankove za pomoč med boleznijo.

Hvala g. župniku, pevcem za lep pogrebni obred in govorniku za tolažilne besede ob slovesu.

Vsi njegovi

*Ne boš več v zvezdnatih nočeh bedel,
ne boš več sanjal in ne boš več pel,
ne boš nemiren čakal več pomladi
in čutil, kako smo te imeli radi.
A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, ož dan solzan,
težko bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zaman.*

ZAHVALA

Ne moremo doumeti bridke resnice, da smo izgubili dobrega moža in dragega očeta

Ludvika Zalaja

od Grada

Iskreno se zahvaljujemo dobrim sosedom, ki so dragega očeta med boleznijo obiskovali in tudi nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč. Iskreno se zahvaljujemo vsej botrini in sorodnikom ter vsem, ki ste dragega očeta spremljali na njegovi zadnji poti.

Hvala za cvetje, za sočustvovanje in izrečeno sožalje, družinam iz Francije, posebno Vukovskim in Bukovčevim.

Prisrčna hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za besede slovesa.

Za požrtvovalno pomoč pa se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju Zdravstvenega doma od Grada, ki ste mu lajšali bolečine in ga obiskovali na domu.

Vsi njegovi, ki ga neizmerno pogrešajo

*Utihi je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so sledovi tvojih pridnih rok
in kruto spoznanje,
da se nikoli več ne vrneš.*

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po neozdravljivi boleznini zapustil naš dragi oče, dedek, brat in stric

Franc Ritlop

iz Gaberje

Ob nenadomestljivi izgubi dragega očeta se prisrčno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč in nam izrekli sožalje. Posebna hvala vsem sorodnikom iz Lemerja, Markovec in Rankovec, g. duhovniku Kozarju, pevkam za odpete žalostinke ter vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali za vence in svete maše. Zahvaljujemo se tudi govorniku KS Štefanu Tratnjeku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Gaberje, 1. 2. 1990

Žalujoči: hčerka Ančka, sinova Franc in Štefan z družinami ter vnuki Alenka, Simon, Robert z ženo, Branko, Renato in Jasmina

SLOMŠEK NAGOVARJA TUDI POMURCE/PREKMURCE

IZ RIMA V MARIBOR IN NAZAJ

Z večerjem začetim in jutri sklenjenim Slomškovi simpozijem 130 let visokega šolstva v Mariboru naj bi — po sorodnem dejanju v Rimu septembra 1982 — še en veliki Slovenec doživel najširšo rehabilitacijo oz. renesanso. Nedvomno je to tudi za tukajšnji prostor, posebej občutljiv za kulturne, jezikovne, nacionalne vplive, kjer se stikajo slovenstvo, madžarstvo, nemstvo in kajkavsko hrvaštvo, dovolj pomembno dejanje. Za naš medij ga pojasnjuje v imenu organizatorjev profesor na mariborskem oddelku ljubljanske Teološke fakultete, dr. Stanko Ojnik.

»V Rimu je šlo za osvetlitev škofa dr. Antona Martina Slomška kot cerkvenega dostojanstvenika, kot duhovnika, v Mariboru pa gre za prikaz Slomška kot začetnika sloven-

skega šolstva na vzhodnem Štajerskem, kot buditelja narodne zavesti, kot človeka, ki je usmerjal kulturno življenje vzhodne Slovenije in odločilno posegal na določitev severne meje.«

Torej general Maister ne bi mogel nadaljevati tistega, kar je začel škof Slomšek?

»Povezava med njima je nadvse logična. Maister ne bi imel kaj braniti, če ne bi bilo Slomška z njegovim kulturnim prosvetnim in verskim delovanjem. Slomškova podoba je bila v mlajši generaciji hudo zanamajena. Škoda, ker v šolskih programih pravzaprav nikoli ni bil omenjen, če pa že, pa vedno mimogrede. Zdaj skušamo vsaj malo popraviti to zgodovinsko krivico.«

Po mestu ob Dravi ta čas kroži replika o Slomšku in sloganu

Evropa zdaj. Tiče se predvsem vabila na simpozij oz. plakata.

»Na plakatu je modro ozadje z rumenimi zvezdami. Marsikdo se ob teh simbolih spomni programa Evropa zdaj ali simbolov nekaterih strank. Zanimivo je, da je hotel mladi arhitekt, oblikovalec Mariborčana Slomška in Maistra postaviti v središče plakata ob Prešernu in Trubarju. Lahko bi govorili o obnebu slovenske štajerske kulture, ki je naredila odločilen korak v Evropo — že pred 70. leti. Veseli smo, da odkrivamo iste ideje in se zanje navdušujemo. Vsakdo pač iz tega sklepa, kar se mu zdi najbolj primerno in zanimivo.«

Na Slomškovi simpoziju, na stičišču več kultur, jezikov in narodnosti, se bo v treh dneh zvrstilo 42 predavateljev. Branko Žunec

TEOLOŠKA FAKULTETA V LJUBLJANI, ODDELEK V MARIBORU

13. in 14. februarja 1990, v Slomškovi dvorani v Mariboru, Simpozij 130 let visokega šolstva v Mariboru.

130 LET VIŠKEGA ŠOLSTVA V MARIBORU

dr. Fran Kramberger, mariborski škof

POKROVITELJA

dr. Alojz Križman, rektor mariborske univerze

Faksimile vabila

Kramberger na tržnici

Po seriji dobro obiskanih javnih shodov po Sloveniji se Krambergerjevo predvolilno agitiranje obeta tudi Sobočanom. Za torek popoldne napoveduje shod na soboški tržnici, na katerem želi ljudem sporočiti svoj program povezan s kandidacijo za predsednika predsedstva Slovenije.

Stavka učiteljev še tretjič preložena

Tudi ta teden učitelji ljutomerskih osnovnih šol niso stavkali. IS SO Ljutomer je svoje naloge izpolnil. V borbo za višje plače je sedaj posegel republiški odbor sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti. Ljutomerski učitelji podpirajo zahteve republiškega odbora.

Drugi rok za izpolnitev zahtev ljutomerskih osnovnošolskih učiteljev je bil 12. februar. Takrat se je sestel stavkovni odbor in ugotovil, da so izvršni svet SO Ljutomer in drugi odgovorni pravzaprav izpolnili njihove osnovne zahteve. Vendar pa se je val nezadovoljstva razširil na vso Slovenijo, zato je vlogo stavkovnega odbora prevzel republiški odbor delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti. Tam so ugotovili, da je stanje na slovenskem vzgojno-izobraževalnem področju zelo slabo, predvsem so nizke plače učiteljev. Ta odbor je od pristojnih republiških ustanov zahteval, da se plače učiteljev v SR Sloveniji izenačijo. Učitelji, ki poučuje v osnovni šoli, mora za 20-urno tedensko učno obveznost (igre za osnovno brez delovne dobe) dobiti 5.000,00 dinarjev, na srednji šoli 6.300,00, visokošolski učitelj pa mora za takšno delo prejeti med 9.000,00 in 12.000,00 dinarjev. Sindikat dejavnosti zahteva tudi takojšnje spremembe zakonodaje o šolstvu, zakona o osnovni in srednji šoli ter o visokem šolstvu. Z novimi zakoni se morajo opredeliti sistem upravljanja, delovna obveznost, napredovanje in stalno strokovno izpopolnjevanje. Če teh zahtev ne bodo izpolnili do 22. februarja, bodo 26. februarja začeli slovenski učitelji s splošno stavko. Ljutomerski učitelji v celoti podpirajo omenjene zahteve. Dušan Loparnik

Konvencija stranke bo konec meseca

DOPOLNITVE VOLILNEGA PROGRAMA SDP V MURSKI SOBOTI — VEČ KANDIDATOV

Z nekaterimi dodatnimi predlogi so na seji OK ZKS v Murški Soboti, ki je bila v ponedeljek zvečer, sprejeli program občinske organizacije Zveze komunistov — Stranke demokratične prenov. Dopolnitve se med drugim nanašajo na poglavje o tržnem gospodarstvu, ki po mnenju razpravljalcev ne bi smelo temeljiti le na velikih sistemih, ampak na manjših, prilagodljivih podjetjih, na uvajanju sodobne, ekološko čiste industrije in izrabi alternativnih oblik energije. Prav tako so se zavzeli, da se mora obremenitev gospodarstva zmanjšati na največ 40 odstotkov, kar bo prispevalo k razvoju zagonu občinskega gospodarstva. V razpravi so precejšnjo

pozornost namenili tudi družbenim dejavnostim. Tako si bodo prizadevali za kakovostno osnovno in bolnišnično zdravstveno varstvo, pri čemer so tudi za uvajanje zasebne prakse. Posebno skrb bo treba po mnenju članov OK ZKS nameniti tudi romskim otrokom in kulturi Romov, zagotavljanju ustreznih razmer za razvoj kulturne dejavnosti, predvsem pripadnikov madžarske narodnosti, in mednarodnemu kulturnemu sodelovanju. S tem bo Murška Sobotna resnično postala pokrajinsko središče kulture. Zanimiva je tudi pobuda, da poslej ne bi več gradili šol brez telovadnice.

Na seji OK ZKS v Murški Soboti so sprejeli tudi predlog vo-

SE O MAGISTRALKI POČEHOVA—LENDAVA

Pristojni organi groženj ne jemljejo resno

Odmev na protestno izjavo glede prepočasne urejanja magistralne ceste Počehova—Lendava, ki so jo v začetku januarja letos sprejeli člani predsedstva OK SZ v Murški Soboti, naslovljeni pa na ustrezne republiške organe, še ni dal pričakovanih rezultatov. 1. marca 1990 se namreč naglo bliža, z republiškega izvršnega sveta, RK SZDL in republiškega komiteja za promet in zveze pa doslej še niso dobili nobenega odgovora ali obvestila. Pristojni organi jih niso povabili niti na posveta, ki sta bila v Mariboru in Celju, o čemer so zvedeli iz dnevnega časopisja. Tak podcenjevalni odnos pa naravnost sili v izpolnitev groženj z blokado omenjene ceste, kar naj bi se, če ne bo nikakršnega odziva, zgodilo v začetku prihodnjega meseca.

Sicer pa v soboški Socialistični zvezi tudi v prihodnje ne bodo držali križem rok in bodo še naprej pritiskali na republiške organe z zahtevo po celoviti rešitvi tega problema. Ker besedam več ne verjamejo, bodo terjali le pisna zagotovila, kar velja tudi za najavljeni pogovor z vodstvom republiške strokovne službe za ceste. Še prej pa nameravajo v vsej prizadetosti.

M. Jerše

Brez dobrega starešine seveda ni gostovanja. Potrebno je poskrbeti za »kume« in »botre«, zabavati svate in še kaj.

KO SE PTIČKI ŽENIJO...

Se še spomnite »normalnih« zim: vsaj pol metra snega, mraz, poredica... Tako so se ljudje ponavadi že sredi februarja veselili dneva, ko je imel god sveti Valentin, ki prinese »ključce od korenin« (14. februar). Pravijo mu tudi »prvi spomladin«. Valentin prvo trto ureže, po tem dnevu se trsje ne popali več. V tem prepričanju ponekod opravijo že prva spomladanska dela na vrtovih.

Praznovanje sv. Valentina pa ima še nekaj pomenov. Tako v Ameriki — pa tudi ponekod v Zahodni Evropi — Valentinovo slavi- jo kot praznik mladih ljudi. Zaljublenci si na ta dan pišejo darila, v ta namen tiskane posebne razglednice in čestitke.

Kako pa pri nas? Društvo za vzgojo in varstvo ptic Slavček iz Beltincev je že šestič pripravilo PTIČJE GOSTUWANJE. Zaradi prostorske stiske — in da bi prikazali svojo dejavnost v drugih krajih — je bilo tokratno gostovanje pod Lipo. Zamisel o takšnem praznovanju Valentinovega je nastala v glavi predsednika društva Ivana Maučeca. »S seboj sem jo nosil že od otroških let, ko mi je oče pripovedoval, da ptičji prinesejo vrtnanke, ker se pač na Valentinovo ženijo. V društvu smo potem razmišljali, kako bi to spravili tudi na oder. Najprej smo začeli v ožjem krogu, sedaj pa je to vedno večja prireditel.«

Foto: Nataša Juhnov

Dvorana pod Lipo je bila polna do zadnjega kotička.

Seveda ni šlo tudi brez glasbe. Zapel je domači pevski zbor (na posnetku), zaigrali so beltinski tamburaši, svoje pa so dodali tudi »gospod župnik« in njegova kantorja.

Pravzaprav je bilo tole gostovanje kar multiomedijski dogodek. Jože Rituper-Dodo nam je predstavil zgodbo oziroma basen o črnem »gašilniku«. Le-ta je bil najprej huligan, če pa dobro pogledate boste videli, da mu Endre Gouter riše žarnico, ki mu je zasvetila nad glavo. To pomeni, da se je na koncu le spametoval in postal »priden fant«.

Milan Jerše

V NEDELJO, 18. FEBRUARJA

BOROVO GOSTUWANJE V NUSKOVU

Po 31 letih so se v Nuskovi ponovno odločili, da pripravijo borovo gostovanje. Ta stari prekmurški pusti ljudski običaj bodo obudili v nedeljo, 18. februarja, ko bo že v zgodnjih dopoldanskih urah povorka krenila izpred novega vaško-gasil-

skega doma do gozda, kjer bodo posekali bor in opravili ceremonijo. Na prireditvi bo sodelovalo okrog 200 vaščanov, starih in mladih, pričakujejo pa, da si bo njihovo prireditev ogledalo veliko obiskovalcev in radovednežev od blizu in daleč. Poskrbeli bo-

do za prijetno in vedro razpoloženje, izkupiček od prireditve pa bodo namenili za dograditev vaško-gasilskega doma. Po okoliških vseh so že imeli nabiralno akcijo in tako zbrali okoli 75 ti-soč konvertibilnih dinarjev. L. Kovač

D. L.